Editor :— Prof P. V. Ramanujaswami, M. A.

తాళ్లపాకవారిగేయరచనములు

V. సంపుటము

అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు.

. అన్నమాచార్య రచితములు

శ్రీవేంకటేశ్వరప్రాచ్యపరిశోధనశాలలో ఆంధ్రవాఙ్మయ పరిశోధకుఁడగు

శ్రీ వేటూరి-ప్రభాకరశాస్త్రిచే

పరిశోధింపఁబడినవి

తిరుపతి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల ముద్రాశాల

1950

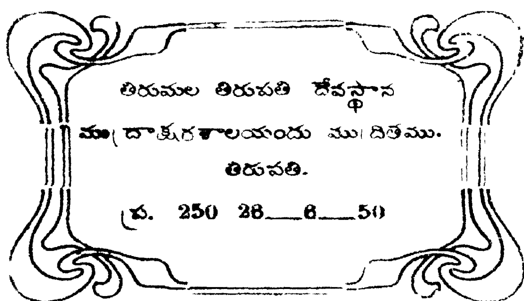
ఈ సంపుటములో ముద్రితములైన అన్నమాచార్యుల

అధ్యాత్మ సంకీర్తనల రేకులు.

రాగిరేకులను సరిగాఁజదివి అచ్చులిపిరీతితోఁ దీర్చి దిద్ది వ్రాయుచు యచ్చుచిత్తులను దిద్దుచు సందిగ్ధములగు పట్టుల మూలము రేకులను, వేసంగి సెలవులలోఁగూడఁ దెచ్చి నాతోఁగూడ సరిచూచుచు వడివడిగా అచ్చు నిర్వహించుటలో నాకుఁ గుడిభుజమై తోడ్పడిన దేవస్థానపు లైబ్రరి తెలుగుపండితుని చిరంజీవి ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యుని మదీయుని సంభావించుచున్నాను.

శ్రీవేంకటేశ్వర ప్రాచ్యవిద్యా పరిశోధనాలయము, తిరుపతి.
22—6—50.

వే. ప్రభాకరశాస్త్రి.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన
ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము.
తిరుపతి.
ప్ర. 250 28—6—50

శుభమస్తు.

శ్రీ తాళ్లపాక

అన్నమాచార్యుల అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు

స్వస్తిశ్రీ జయాభ్యుదయ శాలివాహన శకవరుషంబులు ౧౩౪౬ అగు నేఁటి క్రోధి సంవత్సరమందు తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు అవతరించిన పదారుయేండ్లకు తిరువేంగళనాథుండు ప్రత్యక్షమైతేను అదిమొదలుగాను శాలివాహన శకవరుషంబులు ౧౪౨౪ అగు నేఁటి దుందుభి సంవత్సర ఫాల్గుణ బ ౧౨ నిరుధానకు (నిరోధానకు ? తిరోధానానకు) తిరువేంగళనాథుని మీఁదను అంకితముగాను తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు విన్నపముచేసిన అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు.

సామంతం

వలచి పైకొనఁగరాదు వలదని తొలఁగరాదు
కలికి మరుఁడు సేసినాజ్ఞ కడవఁగ రాదురా. ॥పల్లవి॥

అంగడి కెత్తినట్టిదివ్వె లంగనముఖాంబుజములు
ముంగిటి పసిఁడి కుంభములును ముద్దులకుచయుగంబులు
యెంగిలిసేసినట్టితేనె లితవులైన మెఱుఁగు మోవులు
లింగములేని దేహరములు లెక్కలేని ప్రియములు. ॥వలచి॥

కంచములోని వేఁడికూరలు గరువంబులుఁ బొలయలుకలు
మెంచఁగ నెండలోనీడలు యెంసనెడ కూటములు
తెంచఁగరాని వల్లెత్రాళ్లు తెలివిపడని లేఁతనవ్వులు
మంచితనములోని నొప్పులు మాటలలోని మాటలు. ॥వలచి॥

నిప్పులమీఁదఁ జల్లిన నూనెలు నిగిడి తనివిలేని యాసలు
దప్పికి నేయి దాగినట్లు తమకములోని తాలిమి
చెప్పఁగరాని మేలుగనుట శ్రీవేంకటపతిఁ గనుటలు
అప్పని కరుణ గలిగి మనుట అబ్బురమైన సుఖములు. ॥వలచి॥ 1

దేసాక్షి

వేదవేద్యులు వెదకేటి మందు
ఆది నంత్యము లేని ఆ మందు. ॥పల్లవి॥

అడవిమందులుఁ గషాయములు నెల్లవారు
కడగానక కొనఁగాను
తొడఁబడ నొకమందు దొరకె మాకు భువి
నడియాల మైనట్టి ఆ మందు ॥వేద॥

లలితరసములుఁ దైలములు నెల్లవారు
కలకాలము గొనఁగాను
చెలువైన దొకమందు చేరె మాకు భువి
నలపి మీఁజినయట్టి మామందు. ॥వేద॥

కదిసిన జన్మరోగముల నెల్లవారు
కదలలేక వుండఁగాను
అదన శ్రీతిరువేంకటాద్రి మీఁదిమందు
అదివో మాగురుఁ డిచ్చె నామందు. ॥వేద॥ 2

దేసాక్షి

హీనదశలఁ బొంది యిట్ల నుండుటకంటె
నానావిధులను నున్ననాఁడె మేలు. ॥పల్లవి॥

అరుదైన క్రిమికీటకాదులందుఁ బుట్టి
పరిభవముల నెల్లఁ బడితిఁ గాని
యిరవైనచింత నాఁ డింతలేదు యీ
నరజన్మమునకంటె నాఁడె మేలు. ||హీన||

తొలఁగక హేయజంతువులయందుఁ బుట్టి
పలువేదనల నెల్లఁ బడితిఁ గాని
కలిమియు లేమియుఁ గాన నేఁ డెఱిఁగి
నలఁగి తిరుగుకంటె నాఁడె మేలు. ||హీన||

కూపనరకమునఁ గుంగి వెనకకు నేఁ
బాపవిధుల నెల్లఁబడితిఁ గాని
యేపునఁ దిరువేంకటేశ నా కిటువలె
నాపాలఁ గలిగిన నాఁడె మేలు. ||హీన|| ౩

సామంతం

ఏవం శ్రుతిమత మిద మేవ త
ద్భావయితు మతఃపరం నాస్తి. ||పల్లవి||

అతులజన్మ భోగాసక్తానాం
హితవైభవసుఖ మిద మేవ
సతతం శ్రీహరిసంకీర్తనం త
ద్వ్యతిరిక్తసుఖం వక్తుం నాస్తి. ||ఏవం||

బహుళమరణ పరిభవచిత్తానా
మిహపరసాధన మిద మేవ
అహిశయన మనోహరసేవా త
ద్విహరణం వినా విధి రపి నాస్తి. ||ఏవం||

సంసారదురిత జాడ్యపరాణాం
హింసావిరహిత మిదమేవ
కంసాంతక వేంకటగిరి పతేః ప్ర
శంసైవా పశ్చా దిహ నాస్తి. ॥ఏవం॥ 4

పాడి

వేదం బెవ్వని వెదకెడిని
ఆదేవునిఁ గొనియాడుఁడీ. ॥పల్లవి॥

అలరిన చైతన్యాత్మకుఁ డెవ్వఁడు
కలఁ డెవ్వఁ డెచటఁ గలఁ డనిన
తలఁతు రెవ్వనినిఁ దనువియోగదశ
యిల నాతని భజియించుఁడీ. ॥వేదం॥

కడఁగి సకలరక్షకుఁ డిం దెవ్వఁడు
వడి నింతయు నెవ్వనిమయము
పిడికిట తృప్తులు పితరు లెవ్వనినిఁ
దడవిన ఘనుఁ డాతనిఁ గనుఁడీ. ॥వేదం॥

కదిసి సకల లోకంబుల వారలు
యిదివో కొలిచెద రెవ్వనిని
త్రిదశవంద్యుఁడగు తిరువేంకటపతి
వెదకి వెదకి సేవించుఁడీ. ॥వేదం॥ 5

గుండక్రియ

మానుషము గాదు మఱి దైవికము గాని
రానున్నా అది రాకు మన్నఁ బోదు. ॥పల్లవి॥

అనుభవనకుఁ బ్రాప్తమైనది
తనకుఁ దానె వచ్చి తగిలికాని పోదు.

తిరువేంకటగిరి దేవుని
*కరుణచేతఁ గాని కలుష మింతయుఁ బోదు. ॥మానుష॥ 6

2 రేకు. శుద్ధవసంతం

సదా సకలము సంపదలే
తుద దెలియఁగవలెఁ దొలఁగఁగ వలయు. ॥పల్లవి॥

అహర్నిశమును నాపదలే
సహించిన నవి సౌఖ్యములే
యిహామున నవి యిందరికిని
మహిమ దెలియవలె మానఁగవలెను. ॥సదా॥

దురంతము లివి దోషములే
పరంపర లివి బంధములు
విరసము లౌ నరవిభవము లౌ
సిరులే మరులౌ చిరసుఖ మవును. ॥సదా॥

గతి యలమేల్మంగ నాంచారికిఁ
బతియగు వెంకటపతిఁ దలఁచి
రతు లిటుగఁగవలె రవణము వలెను
హిత మెఱుఁగఁగవలె నిదె తనకు. ॥సదా॥ 7

శుద్ధవసంతం

ఇందిరానామ మిందరికి
కుందనపు ముద్దవో గోవింద. ॥పల్లవి॥

* తాళ్ళపాకవారి సంకీర్తనలు II సంపుటములో మొదట ముద్రితమయినది.

అచ్యుతనామము అనంతనామము
ఇచ్చినసంపద లిందరికి
నచ్చినసిరులు నాలుకతుదలు
కొచ్చి కొచ్చీతో గోవిందా. ||ఇంది||

వైకుంఠనామము వరదనామము
ఈకడ నాకడ నిందరికి
వాకుఁ దెరపులు వన్నెలు లోకాలఁ
గూకులు వతులు నో గోవిందా. ||ఇంది||

పండరినామము పరమనామము
ఎండలు వాపెడి దిందరికి
నిండు నిధానమె నిలిచినపేరు
కొండల కోనేటి వో గోవిందా. ||ఇంది|| 8

బౌళి

ఎవ్వరిఁ గాదన్న నది నిన్నుఁ గాదంట
యెవ్వరిఁ గొలిచిన నది నీకొలువు. ||పల్లవి||

అవయవములలో నదిగా దిదిగా
దవి మే లివి మే లన నేలా
భూమియుఁ బాతాళము దివియు సందలిజంతు
నివహ మింతయును నీ దేహమే కాన ||ఎవ్వరి||

నీవు లేని చోటు నిజముగఁ దెలిసిన
అవల నదిగా దనవచ్చును
శ్రీవేంకటగిరి శ్రీనాథ సకలము
భావింప నీవె పరిపూర్ణుఁడవుగాన. ||ఎవ్వరి|| 9

సామంతం

సహజవైష్ణవాచారవర్తనుల
సహవాసమే మాసంధ్య ॥పల్ల॥

అతిశయ మగుశ్రీ హరిసంకీర్తన
సతతంబును మాసంధ్య
యితి రామానుజమతమే మాకును
చతురత మెఱసిన సంధ్య. ॥సహజ॥

పరమభాగవతపదసేవనమే
సరవి నెన్న మాసంధ్య
సిరివరు మహిమలు చెలువొందఁగ వే
సరక వినుటె మాసంధ్య. ॥సహజ॥

మంతుకెక్క తిరుమంత్రపఠనమే
సంతతమును మాసంధ్య
కంతుగురుఁడు వేంకటగిరిరాయని
సంతర్పణమే మాసంధ్య. ॥సహజ॥ 10

మాళవి

ఇందు కొఱకె యిందఱును నిట్లయిరి
కిందుపడి మఱికాని గెలు పెఱుఁగరాదు. ॥పల్లవి॥

ఆటమటపువేడుకల నలయించి మఱికదా
ఘటియించుఁ బరము తటుకన దైవము
ఇటుసేయ నీశ్వరుని కేసుగలదా లేదు
కుటిలమతిఁగని కాని గుణిఁ గానరాదు. ॥ఇందు॥

బెండుపడ నవగతులఁ బెనఁగించి మఱికదా
కొండనుచుఁ బర మొసంగును దైవము
బందునేయఁగ వారికిఁ బంతమా యటుగాదు
యెండదాఁకక నీడ హితవెఱుఁగరాదు. ॥ఇందు॥

మునుప వేల్పుల కెల్ల మ్రొక్కించి మఱికదా
తనభక్తి యొసఁగు నంతట దైవము
ఘనవేంకటేశునకుఁ గపటమా అటుగాదు
తనక చేదునుఁ దీపు తెలియనేరాదు. ॥ఇందు॥ 11

ధన్నాసి

సందడి విడువుము సానముఖా
మందరధరునకు మజ్జన వేళా. ॥పల్లవి॥

అమరాధిపు లిదె డాలవట్టములు
కమలజ పట్టుము కాళాంజి
జమలి చామరలు చంద్రుఁడ సూర్యుఁడ
అమర నిడుఁడు పరమాత్మునకు. ॥సందడి॥

అణిమాదిసిరుల నలరెడు శేషుఁడ
మణిపాదుక లిదె మతి చెలఁగా
ప్రణుతింపు కదిసి భారతిరమణ
గుణాధిపు మరుగురుఁ బలుమరును. ॥సందడి॥

వేదఘోషణము విడువక నేయుఁడు
ఆదిమునులు నిత్యాధికులు
శ్రీదేవుండగు శ్రీవేంకటపతి
ఆదరమున సిరు లందీ వాఁడే. ॥సందడి॥ 12

శంకరాభరణం.

మలసీ జూడరో మగసింహము
అలవి మీఱిన మాయలసింహము. ॥పల్లవి॥

అదివో చూడరో ఆదిమపురుషుని
పెదయౌభళముమీఁది పెనుసింహము
వెదకి బ్రహ్మాదులు వేదాంతతతులు
కదిసి కానఁగలేని ఘనసింహము. ॥మలసీ॥

మెచ్చిమెచ్చి చూడరో మితిమీఱినయట్టి
చిచ్చఱకంటితోడి జిగిసింహము
తచ్చినవారిధిలోన తరుణిఁ గాఁగిటఁ జేర్చి
నచ్చిన గోళ్ల శ్రీనరసింహము. ॥మలసీ॥

బింకమునఁ జూడరో పిరితియ్యక నేఁడు
అంకపుదనుజ సంహారసింహము
వెంకటనగముపై వేదాచలముపై
కింక లేక వడిఁ బెరిగినసింహము. ॥మలసీ॥ 18

8 రేకు. కన్నడగౌళ

గాలినే పోయెఁ గలకాలము
తాలిమికిఁ గొంతయుఁ బ్రొద్దులేదు. ॥పల్లవి॥

అదుసు చొరనే పట్టె నటునిటుఁ గాళ్లు
గడుగుకొననే పట్టెఁ గలకాలము
ఒడలికి జీవుని కొడయఁడై నహరిఁ
దడవఁగాఁ గొంతయుఁ బ్రొద్దులేదు. ॥గాలి॥

కలఁచి చిందనే వట్టిఁ గడవ నించఁగఁ బట్టి
కలుష దేహపు బాధఁ గలకాలము
తలపోసి తనపాలిదైవ మైనవారిఁ
దలఁచఁగాఁ గొంతయుఁ బ్రొద్దులేదు. ॥గాలి॥

శిరసు ముడువఁ బట్టిఁ జిక్కు దిద్దఁగఁ బట్టి
గరిమలఁ గపటాలఁ గలకాలము
తిరువెంకటగిరి దేవుఁడైనవారి
దరిచేరాఁ గొంతయుఁ బ్రొద్దులేదు. ॥గాలి॥ 14

వరాళి

ఎవ్వారులేరూ హితవుచెప్పఁగ వట్టి
నొవ్వులఁ బడి నేము నొగిలేమయ్యా. ॥పల్లవి॥

అడవిఁ బడినవాఁడు వెడలఁ జోటులేక
తొడరి కంపలక్రింద దూరినట్లు
నడుమ దురితకాననములతరిఁ బడి
వెడలలేక నేము విసిగేమయ్యా. ॥ఎవ్వారు॥

తెవులువడినవాఁడు తినఁబోయి మధురము
చవిగాక పులుసులు చవిగోరినట్లు
భవరోగములఁ బడి పరమామృతము నోరఁ
జవిగాక భవములు చవు లాయనయ్యా. ॥ఎవ్వారు॥

తనవారి విడిచి యితర మైనవారి
వెనుకఁ దిరిగి తా వెఱ్ఱైనట్లు
అనయము తిరువేంకటాధీశుఁ గొలువక
మనసులోని వాని మఱచేమయ్యా. ॥ఎవ్వారు॥ 15

కాంబోధి

దిబ్బలు వెట్టుచుఁ దేలిన దిదివో
ఉబ్బునీటిపై నొకహంసా. ॥పల్లవి॥

అనువునఁ గమలవిహారమే నెలవై
వొనరివున్న దిదే వొకహంసా
మనియెడి జీవుల మానససరసుల
వునికి నున్న దిదే వొకహంసా. ॥దిబ్బలు॥

పాలునీరు నేర్పఱిచి పాలలో
నోలలాడె నిదే వొకహంసా
పాలుపడిన యీ పరమహంసముల
వోలినున్నదిదే వొకహంసా. ॥దిబ్బలు॥

తడవి రోమరంధ్రంబుల గ్రుడ్ల
నుడుగక పొదిగీ నొకహంసా
కడువేడుక వెంకటగిరి మీఁదట
నొడలు వెంచెనిదే యొకహంసా. ॥దిబ్బలు॥ 15

శ్రీరాగం

నీవే కానింక నే నన్య మెఱుఁగ నే
త్రోవ చూపి నను దోడ మ్యోదవయ్యా. ॥పల్లవి॥

అపరాధశతకోట్లయినవి వొక్క
నెపమున ననుఁ గావ నేరవా
అపరిమితదురితా లైనవియే
ఉపమచేత న న్నుద్ధరించెదవయ్యా. ॥నీవే॥

అతిశయముగఁ గర్మినైతిని నీ
మతము నాకొకయింత మఱవవా
ఇతరకర్మారంభ హితుఁడను
గతిమోక్ష మెటువలెఁ గల్పించెద వయ్యా. ॥నీవే॥

తిరువేంకటాచలాధీశ్వరా నీ
శరణాగతులఁ బ్రోవఁ జాలవా
పరమదయానందపరుఁడవు యే
నెరవున భవములు వెడలఁద్రోచెదవయ్యా. ॥నీవే॥ 17

గుండక్రియ

తెలియఁ జీఁకటికి దీపమెత్తక పెద్ద
వెలుఁగులోపలికి వెలుఁగేలా. ॥పల్లవి॥

అరయ నాపన్నుని కభయ మీవలెఁగాక
ఇరవైన సుఖిఁ గావనేలా
వఱతఁ బోయెడివాని వడిఁ దీయవలెఁగాక
దరివానిఁ దిగియఁగఁ దానేలా. ॥తెలి॥

ఘనకర్మారంభుని కట్లు విడవలెఁగాక
మొనసి ముక్తునిఁ గావ నేలా
అనయము దుర్బలుని కన్నమిడవలెఁగాక
తనిసినవానికిఁ దానేలా. ॥తెలి॥

మితిలేని పాపకర్మికిఁ దావలెఁగాక
హిత వెఱుఁగుపుణ్యుని కేలా
ధృతిహీనుఁ గృపఁజూచి తిరువేంకటేశ్వరుఁడు
తతిఁగావకుండిన దానేలా. ॥తెలి॥ 18

ముఖారి

చిత్తములో నిన్నుఁ జింతించనేరక
మత్తుఁడనై పులు మానిసినైతి. ॥పల్లవి॥

అఱుత లింగము గట్టి యది నమ్మఁజాలక
పరువత మేఁగిన బత్తుఁడ నైతి
నరన మేఁకపిల్లఁ జంకఁ బెట్టుక నూఁత
నరయు గొల్లనిరీతి నజ్ఞాని నైతి. ॥చిత్త॥

ముడుపు కొంగునఁగట్టి మూలమూలల వెదకే
వెడమతినై నే వెఱ్ఱుండ నైతి
నిడువ కిక్కడ శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ డుండ
పొడగానక మందబుద్ధి నే నైతి. ॥చిత్త॥ 19

శ్రీరాగం

అన్నియును నతనికృత్యములే
ఎన్నియైనా నవు నతఁ డేమిసేసినను. ॥పల్లవి॥

అణురేణుపరిపూర్ణుఁ డవలిమో మైతేను
అణువౌను కమలభవాండమైనా
ఫణిశయనుని కృపాపరిపూర్ణ మైతే
తృణమైన మేరువౌ స్థిరముగా నపుడే. ॥అన్ని॥

పురుషోత్తమునిభక్తి పొరపొచ్చె మైతే
ఎరవులౌ నిజసిరులు ఎన్నైనను
హరిమీఁది చింత పాయక నిజం బైతే
విరతిఁ బట్టిన వెల్లా విధానములే. ॥అన్ని॥

మదనగురునిసేవ మదికి వెగ్గలైతేను
పదివేలు పుణ్యములు పాపంబులే
పదిలమై వేంకటపతిభక్తి గలితేను
తుదిపదంబున కెల్లఁ దొడవవునపుడే. ||అన్ని|| 20

రేకు ౪. శుద్ధవసంతం

దురితదేహులే తొల్లియును శ్రీ
హరి భజించి నిత్యాధికులైరి. ||పల్లవి||

అనంతకోటిమహామునులు ఈ
సనకాదులు నిశ్చలయశులు
ఇనశశినయనుని నితనిని మును
గని భజించి గతకల్మషులైరి. ||దురి||

అతిశయమతులు మహామహులు సుఖ
రతివిముఖులును చిరంతనులు
హితవిచారమతి నితనిని సం
తతమును భజించి ధన్యులైరి ||దురి||

దేవతాధిపులు దివ్యులును గడుఁ
బావనులును దగఁ బరహితులు
ఈవేంకటపతి నీతనిని
సేవించి సుఖాంచితమతులైరి. ||దురి|| 21

శ్రీరాగం

ఇందిర వడ్డించ నింపుగను
చిందక యిట్లే భుజించవో స్వామీ. ||పల్లవి||

అక్కాళపాళాలు నప్పాలు వడలు
పెక్కైననయిదంపుపేణులును
చక్కెరరాసులు సద్యోఘృతములు
కెక్కుటియ నారగించ వోస్వామీ. ॥ఇంది॥

మీఁటినకెళంగు మిరియపుఁ దాళింపుఁ
గూరలు కమ్మనికూరలును
సారంపుఁ బచ్చళ్ళు చవులుగ నిట్టే
కూరిమితో జేకొనవో స్వామీ! ॥ఇంది॥

పిండివంటలునుఁ బెరుగులుఁ బాలు
మెండైనపాళాలు మెచ్చి మెచ్చి
కొండలపొడవు కోరి దివ్యాన్నాలు
వెండియుమెచ్చవే వెంకటస్వామీ! ॥ఇంది॥ 22

శ్రీరాగం

అదివో అల్లదిహో హరివాసము
పదివేలు శేషుల పడగలమయము. ॥పల్లవి॥

అదె వేంకటాచల మఖిలోన్నతము
అదివో బ్రహ్మాదుల కపురూపము
అదివో నిత్యనివాస మఖిలమునులకు
నదె చూడుఁ డదె మొక్కుఁ డానందమయము. ॥అది॥

చెంగట నల్లదివో శేషాచలము
నింగి నున్న దేవతల నిజవాసము
ముంగిట నల్లదివో మూలనున్న ధనము
బంగారుశిఖరాల బహుబ్రహ్మమయము. ॥అది॥

కైవల్యపదము వేంకటనగ మదివో
శ్రీవేంకటపతికి సిరులైనది
భావింప సకలసంపదరూప మదివో
పావనముల కెల్లఁ బావనమయము. ॥అది॥ 23

ఆహిరి

వననిధిఁ గురిసినవాన లివి మతి
పనిలేనిపనుల భారములు. ॥పల్లవి॥

అడవులవెన్నెల లారడిబదుకులు
తడతాకుల పరితాపములు
ఒక లోనఁగినవారి నొల్లక యితరుల
బడిబడిఁ దిరిగిన బంధములు. ॥వన॥

కొండలనునుపులు కొనకొనమమతలు
అండల కేఁగిన నదవదలు
పండినపంటలు పరమాత్ము విడిచి
బండయి తిరిగినబడలికలు. ॥వన॥

బచ్చనరూపులు పచ్చలకోలపులు
నిచ్చలనిచ్చల నెయ్యములు
రచ్చలవేంకటరమణునిఁ గొలువక
చచ్చియుఁజావని జన్మములు. ॥వన॥ 24

శ్రీరాగం

నిత్యానంద ధరణీధర ధరారమణ
కాత్యాయనీస్తోత్ర కామ కమలాక్ష. ॥పల్లవి॥

అరవిందనాభ జగదాధార భవదూర
పురుషోత్తమ నమో భువనేశ !
కరుణాసమగ్ర రాక్షసలోకసంహార
శరణ కమలానాథేశ కరిరాజవరదా ! ॥నిత్యా॥

భోగీంద్రశయన పరిపూర్ణ పూర్ణానంద
సాగరనిజావాస సకలాధిప
నాగారిగమన నానావర్ణనిజదేహా
భాగీరథీజనక పరమ పరమాత్మ. ॥నిత్యా॥

పావన పరాత్పర శుభప్రద పరాతీత
కైవల్యకాంత శృంగారరమణ
శ్రీవెంకటేశ దాక్షిణ్యగుణనిధి నమో
దేవతారాధ్య సుస్థిరకృపాభరణ ! ॥నిత్యా॥ 25

ముఖారి

అనుమానపుబ్రదుకదిరోతా తన
మనసెనయనికూటమి మటిరోతా. ॥పల్లవి॥

అవకేరుటం బడి ఆడికెలోన
అపవాదియాట అదిరోతా
ఉపమ గెలిచెనని యొరుల జెలుచుటలు
విపరీతపుగుణవిధ మొకరోతా. ॥అను॥

తనగుట్టెలా నెఱిగినవారిముందట
తనమెమ్మెలు చెప్పుకొనుట రోతా
వనితలముందట వదరుచు వదరుచు
కనుగవ గాననిగర్వము రోతా. ॥అను॥

భువి హరి గతియని బుద్ధిఁదలంచని
యవమానవుఁ డన సదిరోఁతా
భవసంహరుఁడై పరగు వెంకటపతి
నవిరళముగఁ గొలువని దది రోఁతా. ॥అను॥ 26

దేసాళి

నిన్నుఁ దలంచి నీపేరు దలంచి
నన్నుఁ గరుణించితే నన్నిఁకఁగాక. ॥పల్లవి॥

అధికునిఁ గాచు టేమరుదు నన్ను
నధమునిఁ గాచుట యరుదుగాక నీకు
మధుర మా టేమరుదు మధురమూ చేఁదు
మధుర మాటే మహిలో నరుదుగాక ! ॥నిన్ను॥

అనఘునిఁ గరుణింప నరుదుగాదు నీకు
ఘనపాపుని నన్నుఁ గాచు టరుదుగాక
కనకము కనకము గానేల యినుము
కనక మవుటే కడు నరుదు గాక ! ॥నిన్ను॥

నెలకొన్న భీతితో నిన్నుఁ జెనకితిఁ గాక
తలకొన్న సుఖానఁ దలఁచనేల నిన్ను
ఎలమితోఁ దిరువెంగళేశుఁడ నాపాలఁ
గలిగి నీకృప గలుగఁ జేతువుగాక. ॥నిన్ను॥ 27

పాడి

పాపపుణ్యములరూపము దేహ మిది దీని
దీపనం బణఁగింపఁ దెరు వెందు లేదు ॥పల్లవి॥

అతిశయంబైన దేహాభిమానము దీఱ
గతిఁగాని పుణ్యసంగతిఁ బొందరాదు
మతిలోని దేహాభిమానంబు విడుచుటకు
గతిపరాఙ్ముఖుఁడు గాక గమనంబు లేదు ॥పాప॥

సరిలేనిమమకారజలధిఁ దాఁటినఁగాని
అరుదైన నిజసౌఖ్య మది వొందరాదు
తిరువేంకటాచలాధిపునిఁ గొలిచినఁ గాని
పరగుబ్రహ్మానందపరుఁడు దాఁ గాఁడు ॥పాప॥ 28

6 రేకు. ఆహిరి

పెంచఁ బెంచ మీఁదఁ బెరిగేటిచెలిమి
ఇంచుకంత తాలుముల కెడలేని చెలిమి ॥పల్లవి॥

అంటుముట్టులేక మనసు లంటుకొన్న చెలిమి
కంటఁ గంట నవ్వించే ఘనమైన చెలిమి
వెంట వెంటఁ దిరిగాడు వెట్టిగొన్న చెలిమి
ఇంటివారిచిత్తములకు నెనరైన చెలిమి ॥పెంచ॥

చెక్కుచెమట పిక్కవలెనే చిక్కనైనచెలిమి
ఎక్కడాటా తమ్ముఁ దమ్ము నెఱఁగని నీచెలిమి
చక్కఁదనమేచిక్క మేను చిక్కినట్టిచెలిమి
లెక్కలేని యాసలెల్లా లేఁతలయిన చెలిమి ॥పెంచ॥

అంకురించినట్టితలఁపు లధికమయిన చెలిమి
లంకెలయినయాసలెల్లా లావుకొన్న చెలిమి
వెంకటాద్రివిభునిఁ గూడి వేడుకయిన చెలిమి
వంకజూపనలెల్లఁ బొందుగాని చెలిమి ॥పెంచ॥ 29

ఆహిరి

ఆలాగుపొందులును నటువంటి కూటములు
నీలాగు లోటనే నేఁడిదె చూడనయితి ||పల్లవి||

అడియానచూపులకు నానగించితిఁగాని
వెడమాయ లనిలోను వెదకలేనైతి
కడువేడుకలఁ దగిలి గాసిఁ బొందితిఁ గాని
యెడలేనిపరితాప మెఱుఁగలేనైతి ||ఆలా||

చిఱునగవుమాటలకుఁ జిత్తగించితిఁగాని
తరితీపులని లోను దలఁపలేనైతి
వరుసమోహపుఁ బసలవలలఁ జిక్కితిఁ గాని
గరువంపుఁబొలయలుక గానలేనైతి ||ఆలా||

శ్రీవేంకటేశ్వరునిఁ జింతసేసితిఁ గాని
దేవోత్తమునిలాగుఁ దెలియలేనైతి
ఈవైభవముపై నిచ్చగించితిఁగాని
యీవైభవానంద మిది పొందనైతి ||ఆలా|| 30

గౌళ

ఎన్ని లేవు నాకిటువంటివి
కన్నులెదుట నిన్నుఁ గనుఁగొనలేనైతి ||పల్లవి||

అరయ నేఁజేసిన యపరాధములు నూచి
కరుణించి యొకడై నాఁ గాచునా
కరచరణాదులు కలిగించిన నిన్నుఁ
బరికించి నీసేవాపరుఁడఁ గాలేనైతి ||ఎన్ని||

ఏతరినైన నే నతిగి చేసినయట్టి
పాతక మొకఁ డైనాఁ బాపునా
ఆతుమలోనుండి యలరి నీవొసఁగిన
చేతనమున నిన్నుఁ జెలఁగి చేరనైతి ॥ఎన్ని॥
శ్రీవేంకటేశ నేఁ జేసినయితరుల
సేవ కొకఁడు దయసేయునా
నీవే యిచ్చినయట్టి నే నీశరీరముతోడ
నీవాఁడ ననుబుద్ధి నిలుప నేరనైతి ॥ఎన్ని॥ 31

గుండక్రియ

ఎంతటివారలు నెవ్వరును హరిఁ
జింతించక నిశ్చింతులు గారు ॥పల్లవి॥
అతిజితేంద్రియులు ననశనవ్రతులు
నతులతపోధను లగువారు
చతురాననగురుస్మరణము దొరకక
తతి నూరక పుణ్యతములుగారు ॥ఎంత॥
అనఘులు శాంతులు నధ్యాత్మరతులు
ననుపమపుణ్యులు యాజకులు
వనజోదరు ననవరతముఁ దలఁచక
వినుతిస్మృతికిని విబుధులుగారు ॥ఎంత॥
దురితవిదూరులు దుర్మతిహీనులు
నిరతానందులు నిత్యులును
తిరువేంకటగిరిదేవుని గొలువక
పరమార్గమునకు బ్రహ్మలుగారు ॥ఎంత॥ 32

సామంతం

పరమపాతకుఁడ భవబంధుఁడ శ్రీ
హరి నినుఁ దలఁచ నే నరుహుఁడనా ॥పల్లవి॥

అపవిత్రుఁడ నే నమంగళుఁడఁ గడు
నపగతపుణ్యుఁడ నలసుఁడను
కపటకలుషపరికరహృదయుఁడ నే
నపవర్గమునకు నరుహుఁడనా ॥పర॥

అతిదుష్టుఁడ నే నధికదూషితుఁడ
హతవివేకమతి నదయుఁడను
పతిలేనిరమాపతి మిముఁ దలఁచలే
నతులగతికి నే నరుహుఁడనా ॥పర॥

అనుపమవిషయపరాధీనుఁడ నే
ననంతమోహభయాతురుఁడ
వినుతింపఁగఁ దిరువేంకటేశ ఘను
లనఘులు గాక నే నరుహుఁడనా. ॥పర॥ ౩౩

నాదరామక్రియ

ఇన్నియుఁ గలుగు టీజన్మమునన్నై సఁ
పన్నలర హరి సేవ సిద్ధించుకొఱకు ॥పల్లవి॥

అరయ వేదాధ్యయన మది బ్రహ్మశుద్ధికొఱ
కిరవైన శాస్త్రంబు లెఱుకకొఱకు
తఱి యజ్ఞములు ఋణోత్తార మయ్యెడికొఱకు
పరిలేవిధానములు జన్మములకొఱకు ॥ఇన్ని॥

మమకారదూరుఁడు మనసు గెలుచుటకొఱకు
సమవివేకంబు శాంతముల కొఱకు
అమర శ్రీతిరువేంకటాద్రీశుమనను ని
జము గెలుచు బ్రహ్మవిజ్ఞానంబు కొఱకు ||ఇన్ని|| 34

సామంతం

ఏ నిన్ను దూరక యెవ్వరిదూరుదు నీ
వాని నన్నొకయింత వదలక నను నేలవలదా ||పల్లవి||
అపరాధిఁ గనుక న న్నరసి కావు మని
అపరిమితభయ మంది నీకు శరణంటిఁ గాక
నెపములేక నన్ను నీకుఁ గావగ నేల
అపవర్గరూప దయాంబుధి తిరువేంకటాధిప ||ఏని||
ఘనపాపిఁ గనుక నీకరుణఁ గోరి నీ
వనవరతము నా యాతుమ విహరించు మంటిఁగాక
యెనసి నన్నుఁ గాచు టేమి యరుదు నీకు
ననఘుఁడ పరమతత్త్వానంద తిరువేంకటాధిప! ||ఏని|| 35

6-వ రేకు

ధన్నాసి

వైష్ణవులు గాని వార లెవ్వరు లేరు
విష్ణుప్రభావ మీవిశ్వమంతయుఁ గాన ||పల్లవి||
అంతయు విష్ణుమయం బట మఱి దేవ
తాంతరములు గల వననేలా
భ్రాంతిఁ బొంది యేభావము భావించి
నంతనె పుణ్యు లవుట దప్పదుగాన ||వైష్ణ||

ఎవ్వరిఁ గొలిచిన నేమిగొఱఁత మఱి
యెవ్వరిఁ దలఁచిన నేమి
అవ్వలివ్వల శ్రీహరిరూపు గానివా
రెవ్వరు లే రని యెఱుకదోచినఁ జాలు ॥వైష్ణ॥

అతిచంచలంబైన యాతుమ గలిగించు
శతమున బహుచి తగతులై
యితరులఁ గొలిచిన యెడయక యనాథ
పతితిరువేంకటపతి చేకొనుఁగాక ॥వైష్ణ॥ 36

శ్రీరాగం

మనసిజగురుఁ డితఁడో మఱియుఁ గలఁడో వేద
వినుతుం డితఁడుగాక వేఱొకఁడు గలఁడో ॥పల్లవి॥

అందరికి నితఁడెపో అంతరాత్మఁ డనుచు
నందు రితఁడో మఱియు నవల నొకఁడో
నందకధరుఁడు జగన్నాథుఁ డచ్యుతుఁడు గో
విందుఁ డితఁడె గాక వేఱొకఁడు గలఁడో ॥మన॥

తనర నిందరికిఁ జైతన్య మొసఁగినయాతఁ
డొనర నితఁడో మఱియు నొకఁడుగలఁడో
దినకరశతతేజుఁ డగుదేవదేవుఁడు త
ద్వినుతుఁ డితఁడు గాక వేఱొకఁడు గలఁడో ॥మన॥

పంకజభవాదులకుఁ బరదైవ మీతఁడని
అంకింతు రితఁడో అధికుఁడొకఁడో
శాంకరీస్తోత్రములు సతతమునుగైకొనెడి
వెంకటవిభుఁడో కాక వేఱొకఁడు గలఁడో ॥మన॥ 37

భూపాలం

ఇప్పు డిటు కలగంటి నెల్లలోకములకు
నప్పఁడగు తిరువేంకటాద్రీశుఁ గంటి ||పల్లవి||

అతిశయంబైన శేషాద్రిశిఖరముగంటి
ప్రతిలేని గోపురప్రభలు గంటి
శతకోటి సూర్యతేజములు వెలుఁగఁగ గంటి
చతురాస్యుఁ బొడగంటిఁ జయ్యన మేలుకంటి ||ఇప్పు||

కనకరత్నకవాటకాంతు లిరుగడఁగంటి
ఘనమైనదీపసంఘములు గంటి
అనుపమమణిమయమగుకిరీటము గంటి
కనకాంబరము గంటి గ్రక్కన మేలుకంటి ||ఇప్పు||

అరుదైనశంఖచక్రాదు లిరుగడఁగంటి
సరిలేని యభయహస్తము గంటిని
తిరువేంకటాచలాధిపునిఁ జూడఁగఁగంటి
హరిఁ గంటి గురుఁ గంటి నంతట మేలుకంటి ||ఇప్పు|| 34

శ్రాళి

తీ పనుచు చేఁదు తెగఁదిని వెనుకఁ బడరాని
ఆపదలచేతఁ బొరలాడేము గాన ||పల్ల||

అప్పుదీరినదాఁక నలవోక కైన వా
రెప్పుడునుఁ దమవార లే లౌదురు
అప్పటప్పటికిఁ బ్రియ మనుభవింపుచు మమత
చెప్పినటువలెఁ దాము సేయనలెఁగాక ||తీప||

పొందైన వారి మతిప్రొద్దుపోకకుఁ దిరుగు
ఇందఱునుఁ దమవారి లేలాదురు
కందువగు తమకార్యగతులు తీఱినదాఁక
సందడింపుచుఁ బ్రియము జరపవలెఁగాక ! ||తీప||

తెగనికర్మము దిమ్ముఁ ద్రిప్పుకొని తిరిగాడ
నగడు కోరిచి పెక్కులాడ నేమిటికి
తగువేంకటేశ్వరునిఁ దలఁచి యిన్నిటాఁ దాము
విగతభయులయి భ్రాంతి విడువవలెఁగాక. ||తీప|| 39

శ్రీరాగము

అదిగాక నిజమతం బదిగాక యాజకం
బదిగాక హృదయసుఖ మదిగాక పరము ||పల్లవి||

అమలమగు విజ్ఞాన మన మహాధ్వరమునకు
నమరినది సంకల్పమను మహాపశువు
ప్రమదమను యూపగంబమున విశసింపించి
విమలేంద (ద్రి?) యాహుతులు వేల్పంగవలదా ||అది||

అరయ నిర్మమకార మాచార్యుఁడై చెలఁగ
వరుసతో ధర్మసేనత బ్రహ్మ గాఁగ
దొరకొన్న శమదమాదులు దానధైర్యభా
స్వరగుణాదులు విప్రసమితిగావలదా. ||అది||

తిరువేంకటాచలాధిపు నిజధ్యానంబు
నరులకును సోమపానంబు గావలదా
పరగ నాతనికృపాపరిపూర్ణజలధిలో
నరుహులై యవభృథం బాడంగవలదా ||అది|| 40

శంకరాభరణము

తలపోఁత బ్రాఁతె తలఁపులకుఁ దమ
కొలఁదెఱుంగని మతి గోడాడఁగా ॥పల్లవి॥

ఆపదలు బ్రాఁతె అందరికినిఁ దమ
చాపలపుసంపదలు నడిఁ బెట్టఁగా
పాపములు బ్రాఁతె ప్రాణులకును మతిఁ
బాపరానియాస దమ్ముఁ బాధించఁగా ॥తల॥

జగడాలు బ్రాఁతె జనులకునుఁ దమ
పగలైనకోపాలు పైకొనంగా
వగలు బ్రాఁతె వలలఁ బెట్టిసి తమ్ముఁ
దగిలించు మమత వేదనము సేయఁగా ॥తల॥

భయములు బ్రాఁతె పరులకును దమ
దయలేక యలయించు ధనముండఁగా
జయములు బ్రాఁతె సతతమును యింత
నయగారి వేంకటనాథుఁడుండఁగాను ॥తల॥ 41

7-వ రేకు ధన్నాసి

పుట్టుగు లిమ్మా భువిఁ గొనరో
జట్టికిని హింసలే మాధనము ॥పల్లవి॥

ఆపద లంగడిన మ్మాఁ గొనరో
పాపాత్ములు పైపయిఁ బడకా!
కైపులఁ బుణ్యాలఁగని కోపించే
చూపులు మాకివి సులభపుధనము ॥పుట్టు॥

కదుఁ గుంభిపాతకాంబులు గొనరో
బడిబడి నమ్మిరాఁ బొలిండ్ల
తొడరుఁ బరస్త్రీ ద్రోహావుధనములె
తడవులె మీకివి దాఁచినధనము ॥పుట్టు॥

లంపులచండాలత్వము గొనరో
గంపలనమ్మిరాఁ గలియుగము
రంపవు వేంకటరమణుని కథ విన
నింపగు వారికి నిదె ధనము ॥పుట్టు॥ 42

లలిత

అప్పుడువో నినుఁ గొలువఁగ నరుహము గలుగుట ప్రాణికి
కప్పినదియుఁ గప్పనిదియుఁ గనుఁగొనఁగలనాఁడు ॥పల్లవి॥

ఆపదలకు సంపదలకు నడ్డముచెప్పనినాఁడు
పాపములకు పుణ్యములకుఁ బని దొలఁగిననాఁడు
కోపములకు శాంతములకుఁ గూటమి మానిననాఁడు
లోపల వెలుపల తనమతిలోఁ దెలిసిననాఁడు ॥అప్పు॥

తనవారలఁ బెఱవారలఁ దాఁ దెలిసిననాఁడు
మనసునఁ జైతన్యంబును మఱి పందిననాఁడు
పనివడి తిరువేంకటగిరిపతి నీదాసుల దాసులఁ
గనుఁగొని నీభావముగాఁ గనువిచ్చిననాఁడు ॥అప్పు॥ 43

సామంతం

కొలువుఁడీ భక్తిఁ గొండల కోనేటి
నిలయుని శ్రీనిధి యైనవాని ॥పల్లవి॥

ఆదిదేవుని నభవుని సామ
వేదనాదవినోదుని నెఱి
వాది జితప్రియు నిర్మలతత్త్వ
వాదుల జీవనమైన వాని ॥కొలు॥

దేవదేవుఁడై దివ్యుని సర్వ
భావాతీత స్వభావుని
శ్రీవేంకటగిరిదేవుఁడైన పర
దేవుని భూదేవతత్పరుని ॥కొలు॥ 44

లలిత

మంచిదివో సంసారము మదమత్సరములు మానిన
కంచును బొంచునునొకసరిగాఁ దాఁ జూచినను ॥పల్లవి॥

ఆపదలకు సంపదలకు నభిమానింపక యుండిన
పాపముఁ బుణ్యము సంకల్పము లని తెలిసినను
కోపము శాంతము తమతమగుణములుగా భావించిన
తాపము శైత్యమునకుఁ దాఁ దడఁబడకుండినను ॥మంచి॥

వెలియును లోపలయును నొకవిధమై హృదయం బుండిన
పలుకును బంతము దానొక భావనఁ దోఁచినను
తలఁపునఁ దిరువేంకటగిరి దైవము నెలకొని యుండిన
సొలవక యిన్నిటికినిఁ దా సోఁకోరుచె నైనా ॥మంచి॥ 45

లలిత

మంగళం గోవిందునకు జయమంగళం గరుడధ్వజునకును
మంగళము సర్వాత్మునకు ధర్మస్వరూపునకూ, జయజయా॥పల్లవి॥

ఆదికిని నాద్యైనదేవున కచ్యుతున కంభోజనాభున
కాదికూర్మంబైన జగదాధారమూర్తికిని
వేదరక్షకునకును సంతతవేదమార్గవిహారునకు బలి
భేదికిని సామాదిగానప్రియవిహారునకు ॥మం॥

హరికిఁ బరమేశ్వరునకును శ్రీధరునకును కాలాంతకునకును
పరమపురుషోత్తమునకును బహుబంధదూరునకు,
సురమునిస్తోత్రునకు దేవాసురగణశ్రేష్ఠునకు కరుణా
కరునకును కాత్యాయనీనుతకలితనామునకు ॥మం॥

పంకజాననవరదునకు భవపంకవిచ్ఛేదునకు భవునకు
శంకరున కవ్యక్తునకు నాశ్చర్యరూపునకు
వేంకటాచలవల్లభునకును విశ్వమూర్తికి నీశ్వరునకును
పంకజాకుచకుంభకుంకుమ పంకలోలునకు ॥మం॥ 46

సామంతం

పాయనికర్మములే కడు బలవంతము లనినప్పుడే
కాయమునకు జీవునకును కర్తృత్వము లేదు ॥పల్లవి॥

ఆతుమ సకలవ్యాపక మనితలపోసిన విమ్మట
జాతియుఁ గులాభిమానముఁ జర్చింపనెరాదు
భూతవికారము లన్నియుఁ బురుషోత్తముఁ డనినప్పుడు
పాతకముల పుణ్యంబుల పని తనకే లేదు. ॥పాయ॥

పదిలంబుగ సర్వాత్మకభావము దలఁచిన విమ్మట
ముదమున నెవ్వరిఁ జూచినఁ మొక్కక పోరాదు
కదిసినయిప్పటిసుఖములె కడుదుఃఖము లని తెలిసిన
చెదరక సంసారమునకుఁ జేసాఁచఁగరాదు. ॥పాయ॥

పరిపూర్ణుఁడు తిరువేంకటపతి యనఁగా వినినప్పుడు
ఎరవుల హీనాధికములు ఎగ్గులు మఱిలేవు
పరమాత్ముండగు నీతని భక్తులఁదలఁచిన యప్పుడు
తిరముగ నీతనికంటెను దేవుఁడు మఱి లేఁడు ॥పాయ॥ 47

బౌళి

ఏడ సుజ్ఞాన మేడ తెలివి నాకు
బూడిదిలో హోమ మైపోయెఁ గాలము. ॥పల్లవి॥
ఇదెమే లయ్యీడి నా కదె మేలయ్యీడి నని
కదిసిన యాసచేఁ గడవ లేక
ఎదురుచూచిచూచి యెలయించి యెలయించి
పొదచాటుమృగ మైపోయెఁ గాలము ॥ఏడ॥
ఇంతటఁ దీరెడి దుఃఖ మంతటఁ దీరెడినని
వింతవింతవగలచే వేఁగి వేఁగి
చింతయు వేదనలఁ జిక్కువడచు నగ్ని
పొంత నున్న వెన్న యైపోయెఁ గాలము ॥ఏడ॥
ఇక్కడసుఖము నా కక్కడసుఖం బని
ఎక్కడికైనా నూరకేఁగి యేఁగి
గక్కన శ్రీతిరువేంకటపతిఁ గానక
పుక్కిటిపురాణ మయి పోయెఁ గాలము ॥ఏడ॥ 48

౭-వ రేకు. గుండక్రియ

కొనుట వెగ్గళముదాఁ దినుట యల్పము మీఁదు
గనుట వినుటలే కదా కడచన్న భవము ॥పల్లవి॥

ఆపదవడ్డికినిచ్చి యనుభవింపఁ బోయిన
ఫవున నెవ్వరికి నిం దేమిగలదు
పాపపుపైరువిత్తిన పండినపంటలలోన
రూపింపఁగ నిందు రుచియేమి గలదూ ||కోను||

ఘనుఁడై సతిరువేంకటనాథుఁడిన్నిటికి
యనుభోక్తయుఁ గర్తయును నైనవాఁడు
పనిలేదు నిష్కారపరుఁడు దానై వుండు
తనకుఁ దానేకర్త తనమాటఁ గాన ||కోను|| ౪౯

ఆహిరి

జీవాత్ముఁడై యుందు చిలుకా నీ
భావలికిఁ బరమాత్ముఁడై యుందు చిలుకా ||పల్లవి||

ఆతుమపంజరములోన నయమున నుండి నా
చేతనే పెరిగినచిలుకా
జాతిగాఁ గర్మపుసంకెళ్లఁబడి కాలఁ
జేతఁ బేదైతివే చిలుకా
ఖ్యాతిగాఁ జదువులు పగలు రేలును నా
చేత నేరిచి నట్టి చిలుకా!
రీతిగా దేహఁపు రెక్కలచాటున నుండి
సీతు కోరువలేని చిలుకా ||జీవా||

బెదరి మైదుగురికిసి భీతిఁ బొందుచుఁగడుఁ
జెదరంగఁ జూతువే చిలుకా!
అదయులైన శత్రు లాఱుగురికిఁ గాక
అడిచిపడుదువే నీవు చిలుకా

వదల కిటు లాహారవాంఛ నటుపదివేలు
వదరులు వదరేటి చిలుకా
తుదలేనిమమతలు తోరమ్ము సేసి నా
తోఁగూడిమెలగినచిలుకా ! ॥జీవా॥

నీవన నెవ్వరు నేనన నెవ్వరు
నీవేనేనై యుందుఁ జిలుకా !
శ్రీవెంకటాద్రిపై చిత్తములో నుండి
సేవించుకొని గట్టి చిలుకా !
దైవమానుషములు తలఁపించి యెపుడు నా
తలఁపునఁ బాయని చిలుకా !
ఏవియును నిజముగా వివి యేఁటికని నాకు
నోఁగించి నటువంటి చిలుకా ! ॥జీవా॥ ౧0

ముఖారి

నదు లోల్లవు నాస్నానము కడు
సదరము నా కీస్నానము ॥పల్లవి॥

ఇరువంకల నీ వేచినముద్రలు
ధరియించుటె నాస్నానము
ధరపై నీనిజదాసుల దాసుల
చరణధూళి నాస్నానము ॥నదు॥

తలఁపులోన నినుఁ దలఁచినవారలఁ
దలఁచుటే నాస్నానము
వలనుగ నినుఁగను వారలశ్రీపాద
జలములే నాస్నానము. ॥నదు॥

పరమభాగవతపాదాంబుజముల
దరుసెనమే నాస్నానము
తిరువేంకటగిరిదేవ నీకథా
స్మరణమే నాస్నానము ॥నదు॥ 51

శ్రీరాగం

చాలదా హరినామ సౌఖ్యామృతము దమకు
చాలదా హితవైన చవులెల్ల నొసఁగ ॥పల్లవి॥

ఇది యొకటి హరినామ మింత్రైనఁ జాలదా
చెదర కీజన్మముల చెఱలు విడిపించ
మది నొకటె హరినామమంత్ర మది చాలదా
పదివేలు నరకకూపముల వెడలి చ ॥చాల॥

కల దొకటి హరినామకనకాద్రి చాలదా
తొలఁగు మని దారిద్ర్యదోషంబు చెఱుచ
తెలి వొకటి హరినామదీప మది చాలదా
కలుషంపుఁగఠిన (గటిక ?) చీఁకటి పాఱఁద్రోల ॥చాల॥

తగు వేంకటేశు కీర్తన మొకటి చాలదా
జగములో కల్పభూజంబు వలెనుండ
సొగిసి యీవిభునిదాసులకరుణ చాలదా
నగవుఁ జూపులను నున్నత మెపుడుఁ జూప ! ॥చాల॥ 52

శ్రీరాగం

వందే వాసుదేవం
బృందారకాధీశ వందితపదాబ్జం ॥పల్లవి॥

ఇందీవరశ్యామ మిందిరాకుచతటీ
చందనాంకితలసచ్చారుదేహమ్
మందారమాలికామకుటసంశోభితం
కందర్పజనక మరవిందనాభమ్ ॥వందే॥

ధగధగితకౌస్తుభాధరణవక్షస్స్థలం
ఖగరాజవాహనం కమలనయనమ్
నిగమాధిసేవితం నిజరూప శేషప
న్నగరాజశాయినం ఘననివాసమ్ ॥వందే॥

కరిపురనాథసంరక్షణే తత్పరం
కరిరాజవరదసంగతకరాబ్జమ్
సరసీరుహాననం చక్రవిభ్రాజితం
తిరువేంకటాచలాదేవం భజే ॥వందే॥ 53

భూపాలం

నీకథామృతము నిరతసేవన నాకు
చేకొనుట సకలసంసేవనం బటుగాన ॥పల్లవి॥

ఇదియెమంత్రరాజము నాకు నేప్రొద్దు
నిదియె వేదసంహిత పాఠము
ఇవియెబహుశాస్త్రము లెల్లఁజదువుట నాకు
ఇదియె సంధ్యానా కిదియె జప మటుగాన ॥నీక॥

ఇదియె బ్రహ్మవిద్యోపదేశము నాకు
నిదియె దుఃఖవిరహితమార్గము
ఇదియె భవరోగహితభేషజము నాకు
నిదియె యుపనిషద్వాక్యపద్ధతి గాన ॥నీక॥

ఇదియెదానఫల మిూఁజాలినది నాకు
నిదియె తలఁపఁ బరహితకర్మము
ఇదియె తిరువేంకటేశ నీసంస్మరణ
మిదియె ఇదియె ఇన్నియును నటుగాన ॥నీక॥ 54

9-వ రేకు. సామంతం

ఏమి సేయవచ్చుఁ గర్మ మిచ్చినంతే కాని లేదు
తాము సేసినంతపట్టుఁ దమకుఁ జోరాదు ॥పల్లవి॥

ఇట్టునట్టు మిట్టిపడ్డ యించుకంతా లేదు పిఁపు
బట్ట గట్ట మోపు మోఁచి పాటుపడ్డా లేదు
తట్టువడ లోకమెల్లఁదప్పకొనినా లేదు
తెట్టఁదెరువున నోరుదెఱచినా లేదు ॥ఏమి॥

అడిగి పరులఁబదు కానబడ్డా లేదు భీతి
విడిచి నెత్తుటఁదోఁగి పీరుఁడైనా లేదు
అడవు లెల్లాఁ దిరిగి అలమటించిన లేదు
ఒడుమపాటుకుఁ జొచ్చి యియ్యకొన్నా లేదు ॥ఏమి॥

వచ్చివచ్చివనితల వలపించుకొన్నా లేదు
మెచ్చులగుఱ్ఱము నెక్కి మెఱసినా లేదు
ఎచ్చరికఁ దిరువేంకటేశుఁ గొలువక యుంటె
ఇచ్చట నచ్చట సు మించుకంతా లేదు ॥ఏమి॥ 55

ముఖారి

నగుఁబాట్లఁ బడెనా జిహ్వ
పగటున నిదివో పావన మాయ ॥పల్లవి॥

ఇల నిందటి నుతియించి పెంచువలె
నలినలి యైనది నాజిహ్వ
నలినోదరు శ్రీనామము దలఁచిన
ఫలమున కిదివో పావనమాయ ॥నగు॥

భ్రమఁ బడిమాయపుఁ బడఁతుల తమ్మలు
నములి చవులుగొనె నాజిహ్వ
అమరవంద్యుఁడగు హరి నుతియించఁగ
ప్రమదము చవిగొని పావన మాయ ॥నగు॥

నెలఁతల పలుయోనిద్రవనదులను
నలుగడ నిండెను నాజిహ్వ
అలసి వేంకటనగాధిప యనుచును
పలికినయంతనె పావనమాయ ॥నగు॥ 56

శ్రీ రాగం, ఏకతాళి.

విడుమనవో రోలు విడుమనవో నేగ
విడు మనవో తల్లి వెఱచీని బాలుఁడు ॥పల్లవి॥

ఎన్నఁడు గొల్లెతల యిండ్లు వేమారుఁ జొచ్చి
వెన్నలుఁ బాలును వెఱఁజండు
వన్నెలనీకోప మింత వద్దు నీకు నీయాన
కన్నులనవ్వులముద్దు గారీని బాలుఁడు ॥విడు॥

సారెకుఁ బెరుగుల చాడెలూ నేఁడు మొదలూ
గోరమై కోలలఁ బగులమొత్తఁడు
కూరిమిలేక నీవు గోపగించఁగాఁ గన్నీరు
కోరునా రాలఁగా నిన్నే చూచీని బాలుఁడు ॥విడు॥

చాలు నీకోప మిది సరిలేని మద్దులివి
రోలనే యిట్లను విరుగఁ ద్రోయఁడు
మేలిమి వేంకటపతి మేఁటి నీకొమారుఁ డిదె
కే లెత్తి నీకు మ్రొక్కీఁడి నిదే బాలుఁడు ॥వి॥ 57

భైరవి-రచ్చెతాళం

పట్ట వసము గాని బాలుఁడా పెనుఁ
బట్టపుబలువుఁడ బాలుఁడా! ॥పల్లవి॥

ఇరుగడ బ్రహ్మయు నీశ్వరుఁడును నిన్ను
సరుస నుతింప జఠరమున
అరుదుగనుండి ప్రియంబున వెడలిన
పరమమూర్తివా బాలుఁడా ॥పట్ట॥

తల్లియుఁ దండ్రియుఁ దనియనిముదమున
వెల్లిగ లోలో వెఱవఁగను
కల్లనిదురతోఁ గనుమూసుక రే
పల్లెలోఁ బెరిగిన బాలుఁడా ॥పట్ట॥

ఏదెసఁ జూచిన నిందఱిభయముల
సేదలు దేఱఁగఁ జెలఁగుచును
వేదపల్లవపు వేంకటగిరిపై
పాదము మోపిన బాలుఁడా! ॥పట్ట॥ 58

ఆహిరి

మదమత్సరము లేక మనసు పేదై పో
పదరిన యాసలవాఁడు వో వైష్ణవుఁడు ॥పల్లవి॥

ఇట్టునట్టుఁ దిరిగాడి యేమైనాఁ జెడనాడి
పెట్టరంటాఁ బోయరంటాఁ బెక్కు లాడి
ఎట్టివారి నైనా దూరి యెవ్వరినైనాఁ జేరి
వట్టియాసలఁ బడనివాఁడువో వైష్ణవుఁడు ॥మద॥

గడనకొఱకుఁ జిక్కి కాముకవిద్యలఁ జొక్కి
నిడివి నేమైనాఁ గని నిక్కినిక్కి
ఒడలిగుణముతోడ నుదుటువిద్యలఁ జాల
వడదాఁకి బడలనివాఁడువో వైష్ణవుఁడు ॥మద॥

ఆవల వారలఁ జెడనాడఁగ విని విని
చేవమీరి యెవ్వరిని జెనకాడక
కోవిదు శ్రీవెంకటేశుఁ గొలిచి పెద్దల కృప
వావివర్తన గలవాఁడు వో వైష్ణవుఁడు ॥మద॥ 59

సామంతం

ఏది చూచినా నీవే యిన్నియును మఱి నీవే
వేదవిరహితులకు వెఱతు మటుగాన ॥పల్లవి॥

ఇరవుకొని రూపంబు లిన్నిటాను గలనిన్నుఁ
బరికించవలెఁగాని భజించఁపరాదు
గరిమచెడి సత్సమాగమము విడిచిన నీ
స్మరణవిజ్ఞాన వాపన గాదుగాన ॥ఏది॥

ఇహ దేవతాప్రభల నెల్ల వెలుఁగుట నీకు
సహజ మనవలెఁ గాని సరిఁ గొలువరాదు
అహిమాంశుకిరణంబు లన్నిచోట్లఁ బరగు
గ్రహియింప రా దవగ్రాహములుగాన ॥ఏది॥

ఇంతయును(దిరువేంకటేశ నీ వునికి(దగ(
జింతింపవలె(గాని సేవింపరాదు
అంతయు నసర్వమును సర్వం బన(గరాదు
అంతవానికి(బరుల కలవడదుగాన ॥పది॥ 60

10-వ తేకు. శంకరాభరణం

పదిలముకోట పగవారు
అదన(గాచుకొందు రాఱుగురు ॥పల్లవి॥

ఇమ్మొ(జెప్ప నిందటిచేత
తొమ్మిది నెల్ల(దో(గినది
కొమ్మతీరున(గుదురైనకోట
దొమ్మికాం డ్రైదుగు రుందురు ॥పది॥

ఒంటికా(డు రాజు ఉడుగక తమలోన
ఒంటని నీమంత్రులొకయిద్దఱు
దంటతనంబున(దమయిచ్చ(దిరిగాడు
బంటు లేడుగురు బలవంతులు ॥పది॥

కలవు తొమ్మిది కనుమల తంత్రము
నిలుప(గలిగినట్టి నెఱవాదులు
తెలిసికొనేటి తిమ్మినాయ(డు సొచ్చె
బలిసె నీకోట భయమేల ॥పది॥ 61

సామంతం

ఎంత చదివిన నేమి వినిన తన
చింతయేల మాను సిరి యేల కలుగు ॥పల్లవి॥

ఇతరదూషణములు ఎడసినఁగాక
అతికాముకుఁడు గానియప్పుడు గాక
మతిచంచలము గొంత మానినఁ గాక
గతియేల కలుగు దుర్గతు లేల మాను ॥ఎంత॥

పరధనములయాస పాసినఁ గాక
అరిది నిందలు లేని యప్పుడుగాక
విరసవర్తనము విడిచినఁ గాక
పర మేల కలుగు నాపద లేలమాను ॥ఎంత॥

వెంకటపతి నాత్మ వెదకినఁ గాక
కింక మనసునఁ దొలఁగినఁ గాక
బొంకుమాట లెడసి పోయినఁ గాక
శంక యేలమాను జయ మేల కలుగు ॥ఎంత॥ 62

సామంతం

కాలవిశేషమో లోకము గతియో సన్మార్గంబుల
కీలువదలె సౌజన్యము క్రిం దయిపోయినది ॥పల్లవి॥

ఇం దెక్కడిసంసారం బేదెసఁ జూచినధర్మము
కం దయినది విజ్ఞానము కడకుఁ దొలంగినది
గొందులు దరిఁబడె శాంతము కొంచెం బాయె వివేకము
మందుకు వెదకినఁ గానము మంచితనంపుఁబనులు ॥కాల॥

మఱియిఁక నేఁటివిచారము మాలిన్యం బై పోయిన
నెఱుకలు సంతోషములకు నెడమే లేదాయె
కొఱమాలెను నిజమంతయు కొండల కేఁగెను సత్యము
మఱుఁగయి పోయెను వినుకులు మతిమాలెను తెలివి ॥కాల॥

తమ కిఁక నెక్కుడి బ్రతుకులు తడఁబడె నాచారంబులు
సమమైపోయిన వప్పుడె జాతివిడంబనములు
తిమిరం బింతయుఁ బాపఁగఁ దిరువేంకటగిరిలక్ష్మీ
రమణుఁడు గతినప్పను గలరచ నేమియు లేదు ॥కాల॥ 63

శ్రీరాగము

ఈవిశ్వాసంబు ఎవ్వరికిఁ దోఁప దిది
పావనులహృదయమునఁ బ్రభవించుఁగాని ॥పల్లవి॥

ఇమ్మైనపాపంబు లెన్ని వలసినఁ బ్రాణి
సమ్మతంబునఁ జేయఁ జాలుఁ గాకేమి ?
కమ్మరికి నొకయేఁడు గుదియ కొకనాఁ డౌను
నమ్మి తలఁచినవిష్ణునామంబు చేత ॥ఈవి॥

కొదలేని దురితములు కొండలుఁ గోట్లను
చెదర కెపుడుఁ బ్రాణి చేయుఁగాకేమి ?
పొదరి గోటియలలోన పులిచొచ్చినట్లను
హృదయంబు హరిమీఁద నుండినంతటను ॥ఈవి॥

సరిలేనిదుష్కర్మసంఘములు రాసులై
పెరుగఁజేయుచుఁ బ్రాణి పెంచుఁగాకేమి ?
బెరసి కొండలమీఁదఁ బిడుగుపడ్డట్లను
తిరువేంకటాచలాధిపునిఁ దలఁచినను ॥ఈవి॥ 64

కన్నడ గౌళ

తనకర్మవశం బించుక దైవకృతం బొకయించుక
[illegible]

ఈదైన్యము లీహైన్యము లీచిత్తవికారంబులు
ఈదురవస్థలు గతులును నీలఁ పటములును
ఈదాహము లిదేహము లీయనుబంధంబులు మఱి
ఈదేహము గలకాలము నెడయవు ప్రాణులకు ॥తన॥

ఈచూపులు నీతీపులు నీనగవులు నీతగవులు
నీచొక్కులు నీపొక్కులు నీవెడయలుకలును
ఈచెలుములు నీబలువులు నీచనవులు నీఘనతలు
నీచిత్తము గలకాలము నెడయవు ప్రాణులకు ॥తన॥

ఈవెరవులు నీయెఱుకలు నీతలఁపులు నీతెలువులు
దైవశిఖామణి తిరుమలదేవుని మన్ననలు
దైవికమున కిటువగవక తెనతెలఁ పగ్గలమైనను
దైవముతానో తానే దైవంబవుఁగాన ॥తన॥ 65

శ్రీరాగం

ఈపాదమేకదా యిల యెల్లఁ గొలిచినది
యీపాదమేకదా యిందిరాహస్తముల కితవైనది ॥పల్లవి॥

ఈపాదామేకదా యిందఱును మ్రొక్కెడిది
యీపాదమేకదా యీగగనగంగ పుట్టినది
యీపాదమేకదా యెలమిఁ బెంపొందినది
యీపాదమేకదా యిన్నిటికి నెక్కుడైనది ॥ఈపా॥

ఈపాదమేకదా యిభరాజు దలఁచినది
యీపాదమేకదా యింద్రాదు లెల్ల వెదకినది
ఈపాదమేకదా యీబ్రహ్మ గడిగినది
ఈపాదమేగదా యెగసి బ్రహ్మాండ మంటినది ॥ఈపా॥

ఈపాదమేకదా యిహపరము లొసగెడిది
యీపాదమేకదా యిల నహల్యకుఁ గోరికైనది
యీపాదమేకదా యీక్షింప దుర్లభము
ఈపాదమేకదా యీవెంకటాద్రిపై నిరవైనది ॥ఈపా॥ 66

21-వ రేకు. ముఖారి

పెక్కు లంపటాల మనసు పేద వైతివి నీకు
నెక్కడా నెవ్వరులేరు యేమిసేతువయ్యా ॥పల్లవి॥

కన్ను మూయఁ బ్రొద్దు లేదు కాలు చాఁచ నిమ్ము లేదు
మన్ను ద్రవ్వి క్రిందనైన మనికి లేదు
మున్నిటివలెనే గోరు మోపనైనఁ జోటు లేదు
ఇన్నిటా నిట్లానైతి వేమిసేతువయ్యా ॥పెక్కు॥

అడుగిడఁగ నవ్వలలేదు అండనైన నుండలేదు
పుడమిఁ గూడు గుడువనైనఁ బ్రొద్దులేదు
వెడఁగుఁ దనము విడువలేదు వేదమైనఁ జదువలేదు
ఎడపఁదడప నిట్ల నీకు నేమిసేతువయ్యా ॥పెక్కు॥

ఉప్పరములు మానియైన నుండలేదు లోకమందు
నిప్పుడైన నీవిహార మిట్లనాయెను
చెప్పనరుదు నీగుణాలు శ్రీ వెంకటేశ యిట్ల
నెప్పుడును ఘనుఁడ వరయ నేమిసేతువయ్యా ॥పెక్కు॥ 67

శ్రీరాగం

ఇతఁడు నేసినసేఁత లెన్నిలే విలమీఁద
ఇతఁడు జగదేకగర్వితుఁ డానోకాఁడో ॥పల్లవి॥

కుదువఁడా ప్రాణములు గొనుచుఁ బూతకిచన్ను
తుదువఁడా కపటదైత్యుల నొసలివ్రాలు
అదువఁడా నేలతో నలమి శకటాసురుని
వదువఁడా నెత్తురులు వసుధకంసునిని ॥ఇత॥

పెట్టఁడా దనుజారిబిరుదు లోకమునందు
కట్టఁడా బలిదైత్యుకర్మబంధముల
మెట్టఁడా కాళింగుమేటిశిరములు నలియఁ
గొట్టఁడా దానవులఁ గోటానఁగోట్ల ॥ఇత॥

మురపఁడా పుట్టువులు మరణములుఁ బ్రాణులకు
పఱపఁడా గంగఁ దనపాదకమలమున
చెఱుపఁడా దురితములు శ్రీవెంకటేశుఁ డిదె
నెఱపఁడా లోకముల నిండఁ దనకీర్తి ॥ఇత॥ 68

సామంతం

ఆదిదైవుఁడై యందరిపాలిటి
కీదేవుఁడై వచ్చె నితఁడు ॥పల్లవి॥

కోరినపరమయోగులచిత్తములలోన
పరికిసుండెనో యీతఁడు
చేరవచ్చినయాశ్రితుల నెల్లఁ బ్రోవ
నీరీతి నున్నవాఁ డీతఁడు ॥ఆది॥

కుటిలదానవులఁ గోటానఁ గోట్ల
నెటువలెఁ ద్రుంచెనో యీతఁడు
ఘటియించి యిటువంటికారుణ్యరూపుఁడై
యిటువలె నున్నవాఁ డీతఁడు ॥ఆది॥

తక్కక బ్రహ్మాండతతు లెల్ల మోచి తా
నెక్కడ నుండెనో యీతఁడు
దిక్కుల వెలసిన తిరువేంకటేశుఁడై
ఇక్కడనున్న వాఁ డీతఁడు ||అది|| 69

గుండక్రియ

తానే తెలియవలె దలఁచి దేహి తన్ను
మానుపువారలు మఱి వేరీ ||పల్లవి||

కడలేనిభవసాగరము సొచ్చినతన్ను
వెడలించువారలు వేరీ
కడుబంధములచేతఁ గట్టుపడినతన్ను
విడిపించువారలు వేరీ ! ||తానే||

క్రాఁగినినుమువంటికర్మపుతలమోపు
వ్రేఁగుదించేటివారలు వేరీ
మూఁగినమోహపుమూఁకలు తోడఁబడ
పీఁగఁద్రోలేటివారలు వేరీ ||తానే||

తిరువేంకటాచలాధిపునిఁ గొలువుమని
వెరవుచెప్పేడువారు వేరీ
పరిపోనిదురితకూపములఁ బడకుమని
వెరవుచెప్పెడివారు వేరీ ||తానే|| 70

శ్రీరాగం

బయలుఁపందిలివెట్టి పరగఁజిత్రముగలిగె
దయమాలి తిరుగ నాత్మజుఁ డొకఁడు గలిగె ||పల్లవి||

కనుచూపువలన నుదుగని కోరికలు గలిగె
తనుకాంతివలనఁ బరితాపంబు గలిగె
అనుభవనవలన మోహాంధకారము గలిగె
తనివి దీరమివలన తలపోఁత గలిగె ॥బయ॥

అడియాసవలన పాయనిచలంబునుఁ గలిగె
కడుమమతవలన చీఁకటి ద్రవ్వఁ గలిగె
కడలేనితమకమునఁ గాంతాళమునుఁ గలిగె
పడుమ నంతటికి మానని ప్రేమ గలిగె ॥బయ॥

తరితీపువలనఁ జిత్తభ్రాంతి తగఁ గలిగె
విరహంబువలనఁ బురవేదనలుఁ గలిగె
తిరువేంకటాచలాధిపునికరుణామృతము
పరిపూర్ణమైనయాపద నీఁదఁ గలిగె ॥బయ॥ 71

కేదారగౌళ

పరమాత్ముని నోరఁ బొడుచును నిరు
గరులు గూడఁగఁదోసి దంచీ మాయ ॥పల్లవి॥

కొలఁదిబ్రహ్మాండపుఁ గుండెనలోన
కలికి జీవులను కొలుచు నించీ
కలికి దుర్మోహపురోఁకలి వేసి
తలఁచి తనువులను దంచీమాయ ॥పర॥

తొంగలిరెప్పలు రాత్రులుఁ బగలును
సంగడి కనుఁగవ సరిఁ దిప్పుచు
చెంగలించి వెసఁ జేతులు విసరుచు
దంగుడుబియ్యముగా దంచీమాయ ॥పర॥

అనయముఁ దిరువేంకటాధీశ్వరుని
పనుపడి తనలోఁ బాడుచును
ఒనరి విన్నాణిజీవులనెడి బియ్యము
తనర నాతని కియ్యదంచీ మాయ ॥పర॥ 72

21-వ రేకు. నారణి

పరగు బహుసజ్జన్మ పరిపక్వహృదయుఁడై
మఱి కదా వేదాంతసారంబు గనుట ॥పల్లవి॥

కలుషహర మగువివేకమ్ము గలిగినయట్టి
ఫలము గాదా కృపాపారీణుఁడౌట
తలపోసి సకలభూతదయావిశేషంబు
కలిగికాదా గుణవికారంబు గనుట ॥పర॥

ఎదిరిఁ దనవలెనె తా నెఱుఁగ నేర్చినఫలము
అదిగదా ద్రవ్యమోహంబు గడచనుట
పదిలమగు నాశానుభవము పాపినయట్టి
తుదగదా తాను సంతోషంబు గనుట ॥పర॥

రతిపరాఙ్ముఖమహారాజ్య మబ్బినఫలము
మతిగదా తాను గర్మత్యాగి యౌట
తతితోడ ఫలపరిత్యాగిచిత్తవ్యాప్తి
ధృతిగదా వేంకటాధిపుదాసుఁ డౌట ॥పర॥ 73

ముఖారి

చలపాది రోగ మీ సంసారము నేఁడు
బలువైనమందు విష్ణుభక్తి జీవులకు ॥పల్లవి॥

కీడౌట నది నెఱింగియు మోహా మెడల దిది
పాడై నాధిక్కృతము బలవంతము
ఈడనే యిది మాన్ప హితవైన వజ్రాంగి
జోడువో హరిఁ దలంచుట జీవులకును ॥చల॥

హేయమని తెలిసి తా నిచ్ఛగించి యాత్మ
పాయ దీరతిసుఖము బలవంతము
మాయ నుగులుసేయ మాధవుని దంచనవు
రాయివో వైరాగ్యరచన జీవులకు ॥చల॥

పోలయు దురితంపు రొంపులు దను వడి ముంచ
పలుమారుజన్మ మిా బలవంతము
నెలవుకొని సకలంబు నిర్మలముగాఁ గడుగు
జలధివో వేంకటేశ్వరుఁడు జీవులకు ॥చల॥ 74

వరాళి

చూడఁ జూడ మాణిక్యాలు చుక్కలు వలె నున్నవి
యీడు లేనికన్ను లవే యినచంద్రులు ॥పల్లవి॥

కంటిఁ గంటి వాఁడె వాఁడె ఘనమైనముత్యాల
కంటమాల లవే పదకములు నవె
మింటిపొడవైనట్టిమించుఁగిరీటం బదె
జంటల వెలుఁగు శంఖచక్రాలవె ॥చూడ॥

మొక్కు మొక్కు వాఁడె వాఁడె సుందరనే వున్నాఁడు
చెక్కు లవే నగవుతో జిగిమోమ దదే
పుక్కిట లోకము లవే భుజకీర్తులును నవే
చక్కనమ్మ అలమేలుమంగ వాఁ లదే ॥చూడ॥

ముంగై మురాలును నవే ముంలకతారుచు నదె
బంగారునిగ్గులవన్నె వచ్చుబ ట్టదే
యింగిత మెఱిఁగి వేంకటేశుఁ డిదే కన్నులకు
ముంగిటినిధాన మైనమూలభూత మదే ॥చూడ॥ 75

ముఖారి

ఎంత సేయఁగ లేదు యిటువంటివిధి యభవు
నంతవానిని భిక్షు మడుగుకొనఁ జేసె ॥పల్లవి॥

కోరి చంద్రునిఁ బట్టి గురుతల్పకునిఁ జేసె
కూరి మలరఁగ నింద్రుఁ గోడిఁ జేసె
ఘోరకుండువఁగఁ ద్రిశంకుని నంత్యజునిఁ జేసె
పేరుఁ డగునలుఁ బట్టి విద్రూపుఁ జేసె ॥ఎంత॥

అతివ నొడ్డఁగఁ జూద మాడ ధర్మజుఁ జేసె
సతి నమ్ముకొన హరిశ్చంద్రుఁ జేసె
కుతిలపడ శూద్రకుని గొత్తెముచ్చుగఁ జేసె
మతిమాలి కురురాజు మదుఁ గుచోరఁ జేసె ॥ఎంత॥

పడనిపాట్లఁ బఱచి బ్రహ్మతల వోఁ జేసె
తొడరి కాలునికాలు దునియఁ జేసె
అడరని విధికి విధి యగు వేంకటేశుకృప
పడయకుండఁగ భంగపడక పోరాదు ॥ఎంత॥ 76

కాంబోధి

ఏఁటిసుఖము మఱి యేఁటిసుఖము వొక
మాటమాత్రమున నటమట మైనసుఖము ॥పల్లవి॥

కొనసాగుదురితములే కూడైన సుఖము
తనువిచారములలో దాకొన్న సుఖము
పనిలేనియాసలకుఁ బట్టయినసుఖము
వెనకముందరఁ జూడ వెరగైనసుఖము ॥వేఁటి॥

నిందలకు లోనైన నీరసపుసుఖము
బొందికిని లంచంబు వుణికేటిసుఖము
కిందుపడి పరులముంగిలి గాచు సుఖము
పందివలె తనుఁదాని బ్రదికేటిసుఖము ॥వేఁటి॥

ధృతిమాలి యిందరికి దీనుఁడగు సుఖము
మతిమాలి భంగములు మఱపించు సుఖము
పతివేంకటేశుకృప పడసినది సుఖము
యితరంబు లన్నియును నీపాటి సుఖము ॥వేఁటి॥ 77

శ్రీరాగం

దేహము దా నస్థిరమట దేహి చిరంతనుఁ డౌనట
దేహపుమోహపుచేతలు తీరుట లెన్నఁడొకో ॥పల్లవి॥

కన్నులఁ బుట్టినకాంక్షలు కప్పీఁగదా దుర్బోధల
కన్నులు మనమునుఁ దనియక గాసి బడిరి జనులు
తన్నిఁక నెఱుఁగుట లెన్నఁడు తలఁపులు దొలఁగుట లెన్నఁడు
తిన్నని పరవశములచేఁ దిరుగుట లెన్నఁ డొకో ॥దేహము॥

సిగ్గులు దొలఁగనియాసలఁ జిక్కెఁగదా దుర్మానపు
సిగ్గుల మొగ్గులచేతను చిక్కువడిరి జనులు
సిగ్గులు దొలఁగుట యెన్నఁడు చిత్తము లోనౌ టెన్నఁడు
తగ్గుల మొగ్గులసేతలు తలఁగుట లెన్నఁడొకో ॥దేహము॥

మనమున బుట్టినయాలేదు మనసునఁ బెనగొని తిరుగఁగ
మనసే తా నగుదైవము మరచిరి యందరును
అనయము తిరువేంకటపతి యాత్మఁ దలఁచి సుఖింపుచు
ఘనమగుపరమానందము కలుగుట లెన్నఁడొకో ॥దేహా॥ 78

ధన్నాసి

భావయామి గోపాలబాలం మన
స్సేవితం తత్పదం చింతయేయం సదా ॥పల్లవి॥

కటిఘటితమేఖలా ఖచితమణిఘంటికా
పటలనినదేన విభ్రాజమానం
కుటిల పదఘటిత సంకుల శింజితే నతం
చటులనటనాసముజ్జ్వల విలాసమ్ ॥భావ॥

నిరతకరకలితనవనీతం బ్రహ్మాది
సురనికరభావనా శోభిత పదమ్
తిరువేంకటాచలస్థిత మనుపమం హరిం
పరమపురుషం గోపాలబాలమ్ ॥భావ॥ 79

ధన్నాసి

పంకజాక్షులు సొలసి పలికి నగఁగా
నింకా నారగించు మిట్లనే అయ్యా ॥పల్లవి॥

కలవంటకములు పులఁగములు దుగ్ధాన్నములు
పలుదెరఁగు లైనఅప్పములగములు
వెలలేని నేతులును నిరతంపుచక్కెరలు
గిలుకొట్టుచును నారగించవయ్యా ॥పంక॥

పెక్కు వగస్సైఁదంపు పిండివంటల మీఁద
పిక్కటిలు మెఱుఁగుఁ బొడిబెల్లములును
వొక్కటిగఁ గలపుకొని వొలుపుఁబప్పులతోడ
కిక్కిఱియ నిటు లారగించవయ్యా ||పంక||
కడుమధురమైన మీఁగడపెరుగులును మంచి
అడియాల పూరుఁగాయలరుచులతో
బడిబడిగ నవకంపుఁ బళ్లెరంబులతోడ
కడునారగించు వేంకటగిరీంద్రా ||పంక|| 80

భూపాలం

భోగిశయనమును బుసకొట్టెడిని
యోగనిద్ర పాయును మేల్కొనవే ||పల్లవి||
కన్నులు దెఱవక కమలబాంధవుఁడు
వెన్నెలరేణువు పెఱయ దిదే
అన్నువములనీ నరుణోదయ మిదే
మిన్నక నీ విటు మేలుకొనవే ||భోగి||
తెల్లనికన్నులు దెరవక విరియఁగ
నొల్లక జలజము లున్న విదే
కల్లనిదుర నినుఁ గవియఁగ నియ్యక
మొల్లనాయ నిటు మేలుకొనవే ||భోగి||
తెరవగురెప్పలఁ దెల్లవాఱవలె
తెఱవక చీఁకటి దీర దిదే
తెలుఁగువేంకటాధిప నీ వెలుఁగుదు
మెఱుఁగులు చల్లుచు మేలుకొనవే ||భోగి|| 81

శ్రీరాగం

ఏది చూచినను గడు నిటువంటిసోద్యములే
మేదినికిఁ గిందుపడి మిన్నంద నేలా ॥పల్లవి॥

కరిరాజుఁ గాచినా కరుణానిధివి నీవు
అరిది నరసింహరూ పైతి వేలా
పురగేంద్రశయనమున నుండి నీవును సదా
గరుడవాహనుఁడవై గమనించ నేలా ॥ఏది॥

పురుషోత్తమఖ్యాతిఁ బొదలి యమృతము వంప
తరుణివై వుఁడ నిటు దైన్య మేలా
శరణాగతులకు రక్షకుఁడవై పాము నీ
చరణములకిం దైన చలముకొన నేలా ॥ఏది॥

దేవతాధిపుఁడవై దీపించి యింద్రునకు
భావింప తమ్ముఁడనఁ బరగి తేలా
శ్రీవెంకటాచలస్థిరుఁడవై లోకముల
జీవకోట్లలోనఁ జిక్కువడ నేలా ॥ఏది॥ 62

మలహరి

కోరుదు నామది నవిశము గుణ (నా?) ధరు నిర్గుణుఁ గృష్ణుని
నారాయణు విశ్వంభరు నవనీతాహారు ॥పల్లవి॥

కుండలిమణిమయభూషణు కువలయదళవర్ణాంగుని
సండజపతివాహనుని నగణిత భవహరుని
శకొన్నచోరకదమనుని మాలాలంకృతవక్షుని
నిత్యోత్కృపాంబుధిచంద్రుని నిత్యానందునిని ॥కోరు॥

ఆగమపుంజపదార్థుని అపత్సఖసంభూతుని
నాగేంద్రాయతతల్పుని నానాకల్పునిని
సాగ్రబ్రహ్మమయాఖ్యుని సంతతగానవిలోలుని
వాగీశ్వరసంస్తోత్రుని వైకుంఠోత్తముని ॥కో॥
కుంకుమవసంతకాముని గోపాంగనకుచలిప్తుని ?
శంకరసతిమణినుతుని సర్వాత్ముని సముని
శంకనినాదమృదంగుని చక్రాయుధవేదీప్తుని
వేంకటగిరి నిజవాసుని విభవసదాయునిని * ॥కో॥ 83

సామంతం

అటు గుదువు మనస నీ వన్నిలాగులఁ బొరలి
ఇటు గలిగె నీకు నెన్నెహితవిచారములు ॥పల్లవి॥
కోరికలకునుఁ గలిగె ఘోరపరితాపంబు
కూరిమికిఁ గలిగె ననుకూలదుఃఖములు
తారతమ్యము లేనితలపోఁతలకుఁ గలిగె
భారమైనటిలంపట మనెడిమోపు ॥అటు॥
తనువునకుఁ గలిగె సంతత నైనతిమ్మటలు
మనువునకుఁ గలిగె నామనివికారములు
పనిలేనిసంసారబంధంబునకుఁ గలిగె
ఘనమైనదురితసంగతితోడిచెలిమి ॥అటు॥
దేహికినిఁ గలిగె నింద్రియములను బోధింప
దేహంబునకుఁ గలిగె తెగనిసంశయము
దేహాత్మకండయిన తిరువేంకటేశునకు
దేహిదేహాంతరస్థితిఁ జూడఁ గలిగె ॥అటు॥ 84

---

* దీనిరచన యప్రశస్తముగా నున్నది.

వరాళి

ఆపదల సంపదల నలయు టేమిట మాను
రూపింప నిన్నిటను రోసినను గాకా ‖పల్లవి‖

కడలేనిదేహరోగంబు లేమిట మాను
జడను విడిపించునౌషధసేవ గాక
విడవ కడియాస తను వేచు టేమిట మాను
వొడలి కలగుణ మెల్ల నుడిగినను గాకా ‖ఆప‖

దురితసంగ్రహమైన దుఃఖ మేమిట మాను
సరిలేనిసౌఖ్యంబు చవిగొన్న గాక
కరుకైనమోహాంధకార మేమిట మాను
అరిది తేజోమార్గ మలవడిన గాకా ‖ఆప‖

చావులో బెనగొన్నజన్మ మేమిట మాను
యీవలావలి కర్మ మెడసిన గాకా
భావింప నరుడైన బంధ మేమిట మాను
శ్రీవెంకటేశ్వరునిసేవచే గాకా ‖ఆప‖ 85

సామంతం

సులభమా మనుజులకు హరిభక్తి
వల నొంచె మతికదా వైష్ణవు డౌట ‖పల్లవి‖

కొదలేని తపములు కోటానగోటులు
సదన నాచరించి యటమీద
పదిలమైన కర్మబంధము లన్నియు
వదలించుకొనికదా వైష్ణవు డౌట ‖సుల‖

తనివోనియాగతంత్రములు లక్షలసంఖ్య
అనఘుఁడై చేసినయటమీఁద
జననము లన్నిట జనియించి పరమపా
వనుఁడై మఱికదా వైష్ణవుఁ డౌట ॥సుల॥

తిరిగి తిరిగి పెక్కుతీర్థము లన్నియు
నరలేక సేవించినటమీఁద
తిరువేంకటాచలాధిపుఁ డైనకరిరాజ
వరదునికృపఁ గదా వైష్ణవుఁ డౌట ॥సుల॥86

ఆహిరి

ఏల నమకొను సుకృత మెల్లవారికి మహా
మాలిన్యమున నాత్మ మాసినది గాన ॥పల్లవి॥

కలికాలదోషంబు కడవరానిది గాన
తలఁపు దురితముల కాధారంబు గాన
బలుపూర్వకర్మములు పట్టరానివి గాన
మలమూత్రజన్మంబు మదకరము గాన ॥ఏల॥

రాఁపైనగుణవికారములు బహుళము గాన
ఆఁపరానివి యింద్రియంబు లటుగాన
దాఁపరం బగుమమత దయదలంపదు గాన
కాఁపురముచే నాస కప్పుకొనుఁ గాన ॥ఏల॥

హృదయంబు చంచలం బిరవు గానదు గాన
చదువు బహుమార్గములఁ జాటు నటుగాన
యెదుర నుండెడువేంకటేశ్వరుని నిజమైన
పదముపై కోరికలు పైకొనవు గాన ॥ఏల॥ 87

శ్రీరాగం

వలపు లధికము సేయు వైభవములు
తలఁపు లధికము సేయుఁ దలపోఁతలు ||పల్లవి||

కోప మధికముసేయుఁ గోరికలు
తాప మధికముసేయుఁ దమకంబులు
కోపంబుఁ దాపంబుఁగూడ నధికముసేయు
యేపయినమోహముల నేమందమే ||వల||

మచ్చికధికముసేయు మన్ననలు
యిచ్చ లధికముసేయు నీరసములు
మచ్చికలు నిచ్చలును మగుడ నధికముసేయు
నెచ్చరికకూటముల నేమందమే ||వల||

అంద మధికముసేయు నైక్యములు
పొందు లధికముసేయుఁ బొలయలుకలు
అందములుఁ బొందులును నలర నధికముసేయు
నెందు నరుఁడగు వేంకటేశుకృపలు ||వల|| 88

వరాళి

చిత్త మతిచంచలము చేత బలవంతంబు
తిత్తిలో జీవుఁ డిటు దిరిగాడుఁ గాక ||పల్లవి||

కదిసి జీవుఁడు పుట్టఁగాఁ బుట్టినటువంటి
మొదలుఁ దుదయును లేనిమోహపాశములు
వదలు టెటువలెఁ దారు వదలించు టెటువలెను
బదిలముగ వీనిచేఁ బడి పొరలుఁ గాక ||చిత్త||

కడ లేనిజన్మసంగ్రహములై యెన్నఁడును
గడుగ వశములు గానికర్మపంకములు
విడుచు ఎటువలెఁ దారు విడిపించు ఎటువలెను
విడువనివిలాపమున వేఁగుటలు గాక ॥చిత్త॥

యిందులోపల జీవుఁ డెన్నఁడే నొకమాట
కందు వెఱిఁగి వివేకగతుల భాగ్యమున
అందముగఁ దిరువేంకటాద్రీశు సేవించి
అందరానిసుఖంబు లందుఁ గాక ॥చిత్త॥ 89

ధన్నాసి

ఉప్పవడము గాకున్నా రిందఱు
చెప్పుడు రేయి నీకెప్పుడు పగలు ॥పల్లవి॥

కన్నుల చంద్రుఁడును కమలమిత్రుఁడును
వున్నతి నవి నీ కుండఁగను
వెన్నెలయెండలు వెలయఁగ నేలోకాను
ఎన్నఁడు నిద్దుర యెన్నఁడు నీకు ॥ఉప్ప॥

కందువ నతికనుఁగలువలు ముఖార
విందము నిదివో వికసించె
ముందర నిద్దుర మొలవదు చూచిన
విం దగునీ తెలివికిఁ దుద యేది ॥ఉప్ప॥

తమము రాజసము తగుసాత్వికమును
నమరిన నీమాయారతులు
కమలాధిప వేంకటగిరీశ నిన్ను
ప్రమదము మఱపును బైకొను ఎట్ల ॥ఉప్ప॥ 90

దేసాక్షి

ఒప్పులై నొప్పులై వుండుఁ గాన
అప్పటప్పటికిఁ జూడ నదియే కా నిజము ॥పల్లవి॥

కన్నుల కిన్నియుఁ జూడ కలలై వలలై
వున్నతాలు వడ్డాలై వుండుఁ గాన
చిన్నచిన్న చిటిపోటి చిమ్ముదొమ్ము దిమ్ము లవి
వున్న వన్నియుఁ జూడ నొకటే కా నిజము ॥ఒప్పు॥

సారెకు నోరికిఁ జూడ చవులై నవ్వులై
వూరట మాటలై వుండుఁ గాన
తారుమారు తాఁకుసోఁకు తప్పుదోఁపు లిన్నియు
వోరపారు లేని వెల్లి వొక్కటె కా నిజము ॥ఒప్పు॥

మేనికి నిన్నియుఁ జూడ మృదువై పొదువై
వూని సంపదలై వుండుఁ గాన
తేనై తీపై తిరువేంకటేశ నిన్ను
కానవచ్చినదే వొక్కటె కా నిజము ॥ఒప్పు॥ 91

శంకరాభరణము

పనిలేనిధనవాంఛఁ బడి పొరలిన నిట్టి
కనుమాయలే కాక కడ నేమి గలదు ॥పల్లవి॥

కనుచూపుకాఁకలఁ గలయుట వెడయాన
లనుభవింపుట గాక యం దేమిగలదు
తనువల్లి సోఁకులఁ దగులుట మమతల

యెలమి నధర మాను టెజేగి యెంగిలి నోర
నలముకొనుట గాక యం దేమి గలదు
పలులంపటములచేఁ బడుట దుఃఖంబులు
తలఁ జుట్టుటే కాక తన కేమి కలదు ॥పని॥

శ్రీవేంకటాద్రీశుఁ జేరని పను లెల్ల
నేవగింతలె కాక యిందేమి గలదు
ఆవల సురతభోగ మనుభవింపఁ బోయి
రావలయుట గాక రచ నేమి గలదు ॥పని॥ 92

సామంతం

కొండలలో నెలకొన్న కోనేటిరాయఁడు వాఁడు
కొండలంతవరములు గుప్పెడువాఁడు ॥పల్లవి॥

కుమ్మరదాసుఁడైన కురువరతినంబి
యిమ్మన్న వరము లెల్ల నిచ్చినవాఁడు
దొమ్ములు సేసినయట్టితొండమానుఁజక్కురవర్తి
రమ్మన్నచోటికి వచ్చి నమ్మినవాఁడు ॥కొండ॥

అచ్చపువేడుకతోడ ననంతాళువారికి
ముచ్చిలి వెట్టికి మన్ను మోఁచినవాఁడు
మచ్చిక దొలంకఁ దిరుమలనంబితోడుత
నిచ్చనిచ్చ మాటలాడి నొచ్చినవాఁడు ॥కొండ॥

కంచిలోన నుండఁ దిరుకచ్చినంబిమీఁదఁ గరు
ణించి తనయెడకు రప్పించినవాఁడు
యెంచ నెక్కుడైన వేంకటేశుఁడు మనలకు
మంచివాఁడై కరుణఁ బాలించినవాఁడు ॥కొండ॥ 93

గుండక్రియ

కడుఁ జంచలములు కడు నధ్రువములు
కడు నల్పము లని కా దందురు ॥పల్లవి॥

కర్మబోధవికారంబులు
ధర్మతంత్రసంధానములు
దుర్మదైకసందోహములు
కర్మదూరు లివి గా దందురు ॥కడు॥

పరమభాగవతభవ్యమమతలు
పరమబోధసంభావకులు
తిరువేంకటగిరిదేవుసేవకులు
కరుణాధికు లివి గా దందురు ॥కడు॥ 94

గుండక్రియ

పోయం గాలము వృథయై పుట్టినమొదలుం గటకట
నీయెడ నామది నిద్రమై నిలుచుట యెన్నఁడొకో ॥పల్లవి॥

కుడిచిన నాఁకలి దీరదు కుడువఁగఁ గుడువఁగఁ బైపై
కడుఁబోదలేదుదీపన మిది గడచుట యికనెట్లు
కుడువక మానుట యెన్నఁడు కోరిక దీరుట యెన్నఁడు
తడయక నీరూపము నేఁ దలఁచుట లెన్నఁడొకో ॥పోయ॥

జీవుఁడు పుట్టినమొదలునుఁ జేతికి నాటట చాలక
యేవిధమున భుజియించిన నెడయదు దీపనము
శ్రీవేంకటపతి నాకిఁక శ్రీకరుణామృత మియ్యక
పావన మందదు నామది పాలించం దగదా ॥పోయ॥ 95

లలిత

అతిశయమగుసౌఖ్య మనుభవించు మన్న
హితవు చేకొన నొల్ల రిందఱు ॥పల్లవి॥

కడ లేనివిజ్ఞానగతికిఁ దోడు గారు
యెడపులవారలె యిందఱు
అడరినమోక్షసహాయు లెవ్వరు లేరు
యిడుమపాట్లవారె యిందఱు ॥అతి॥

తిరమైనపుణ్యము బోధించేవారు లేరు
యెరవులవారే యిందఱు
తిరువేంకటాచలాధిపునిమీఁదిచిత్త
మిరవు సేయక పోయి రిందఱు ॥అతి॥ 96

మాళవి

శ్రీమన్నారాయణ శ్రీమన్నారాయణ
శ్రీమన్నారాయణ నీశ్రీపాదమే శరణు ॥పల్లవి॥

కమలాసతిముఖకమలకమలహిత
కమలప్రియకమలేక్షణా
కమలాసనహిత గరుడగమన శ్రీ
కమలనాభ నీపదకమలమే శరణు ॥శ్రీమ॥

పరమయోగిజన భాగధేయ శ్రీ
పరమపూరుషా పరాత్పరా
పరమాతుమ పరమాణురూప శ్రీ
తిరువేంకటగిరి దేవ శరణు ॥శ్రీమ॥ 97

ఎనుపోతుమీఁద నెద్దు నేరు గట్టినయట్లు
యెనసి ముందర సాగ దేఁటిబ్రదుకు ॥పల్లవి॥

కడ లేనియాసచే కరఁగి కరఁగి చిత్త
మెడమవంకకు వచ్చె నేఁటిబ్రదుకు
పొడవైనమమతతోఁ బొదలఁ బొదల మాన
మిడుమపాట్లఁ బడె నేఁటిబ్రదుకు ॥ఎను॥

తెగుదెంపు లేనిభ్రాంతికిఁ జిక్కి యాచార
మెగసి గొందులు దూరె నేఁటిబ్రదుకు
పగగొన్నమోహతాపము వేరుగ విజ్ఞాన
మిగురువెట్టక మానె నేఁటిబ్రదుకు ॥ఎను॥

భావింప రోఁతలోఁ బడి పొరలెడిసౌఖ్య
మేవగింపఁడు జీవుఁ డేఁటిబ్రదుకు
శ్రీవేంకటేశుపై చిత్తమొక్కటె కాని
యేవంక సుఖములే దేఁటిబ్రదుకు ॥ఎను॥ 98

శ్రీరాగం

చావుతో సరియైన సౌఖ్యంబులోఁ దగిలి
వేవేలు దురితముల వేగించు టొండె ॥పల్లవి॥

కనుఁగొనల నిరుమేను గాఁడి పారుట లొండె
చనుఁగొండ లనుమహాచరులఁ బడు టొండె
తనివోనిసురతములఁ దగిలి మునుఁగుట యొండె
ఘనమోహబంధములఁ గట్టువడు టొండె ॥చావు॥

మొనసి యాశాపాశములయురులఁ బడు టొండె
కనలి పాలయలుకచేఁ గాఁగు టది యొండె
మనసు కాంతాశమున మల్లు వెనఁగుట లొండె
పని లేనిమదనాగ్నిఁ బడి పొరలు టొండె ॥చావు॥

తడసి మమతల నిరంతరధైర్య మది యొండె
నడుమనే కన్నుగానక తిరుగు టొండె
యెడపక తిరువెంకటేశుఁ దలఁపఁగ లేక
పడనిపాట్ల నెల్లఁ బడి వేఁగు టొండె ॥చావు॥ 99

ముఖారి

ఆఁకటివేళల నలపైన వేళలను
తేఁకువ హరినామమే దిక్కు మఱి లేదు ॥పల్లవి॥

కొఱమాలి వున్నవేళ కులము చెడినవేళ
చెఱవడి వొరులచేఁ జిక్కినవేళ
వొఱపైనహరినామ మొక్కటే గతిగాక
మఱచి తప్పిననైన మఱి లేదు తెఱఁగు ॥ఆఁక॥

ఆపద వచ్చినవేళ యాఱడిఁ బడినవేళ
పాపపువేళల భయపడినవేళ
వోపినంతహరినామ మొక్కటే గతిగాక
మాపుదాఁకాఁ బొరలిన మఱి లేదు తెఱఁగు ॥ఆఁక॥

సంకెళఁ బెట్టినవేళ చంపఁ బిలిచినవేళ
అంకిలిగా నప్పులవా రాఁగినవేళ
వెంకటేశునామమే విడిపించ గతిగాక
మంకుబుద్ధిఁ బొరలిన మఱి లేదు తెఱఁగు ॥ఆఁక॥ 100

ముఖారి

మోసమున మాయావిమోహితుఁడై పోయి
కాసు సేయని పనికిఁ గాసిఁ బడెఁ బ్రాణి ॥పల్లవి॥

కన్ను లనియెడిమహాకల్పభూజము లివి
తన్నుఁ బుణ్యునిఁ జేయఁ దగిలి వచ్చినవి
వున్నతోన్నతబుద్ధి నొనగూర్చ కది దేహి
కన్నచోటికిఁ బఱపి గాసిఁ బడెఁ బ్రాణి ॥మోస॥

చిత్త మనియెడిమహాచింతామణి దనకు
తొత్తువలె వలసి తనుఁ దోడుతేఁ గలది
హత్తించి హరిమీఁద నలరింప కది వృథా
తిత్తిలో సుఖమునకుఁ దిరిగె నీప్రాణి ॥మోస॥

కామతత్వం బనెడికామధేనువు దనకు
వేమారుఁ గోరికల వెల్లిగాలిపెడిది
యీమేను తిరువేంకటేశుఁ జేరక పోయి
కామాంధుఁడై మిగుల గతిమాలెఁ బ్రాణి ॥మోస॥ 101

దేసాక్షి

కొండో నుయ్యో కుమతులాల
తండుముండు తట్టుముట్టు తాఁకైనఁ గనుఁడీ ॥పల్లవి॥

కాకిపోటు జముచేత కందుకుంది మరుచేత
మా కావనిగాదు మనుజులాల
పోకు మని యీఁవరాదు పొమ్మని చెప్పఁగరాదు
మీకు మీకే చూచుకొందు మీరే కనుండు ॥కొండో॥

గాములిల్లు పుట్టమీఁదికప్పతోలుపైకప్పు
నేమా యెఱుఁగము నిపుణులాల
పాముసోరికడి మీఁప్రాణపుటూరుపుగాలి
జాము జాము మేలుఁగీదు చక్కఁజేయఁ గనుఁడు ॥కొండో॥

రచ్చమరానిచింతకిందు రాఁపులకూటమిపొందు
ముచ్చో చిచ్చో మూఢులాల
యెచ్చరికతోడ వేంకటేశుదాసులఁ గూడి
వచ్చిగచ్చుమేనితోడ భయమెల్లఁ బాయుఁడు ॥కొండో॥ 102

నాట

మందు లేదు దీనికి మంత్ర మేమియు లేదు
మందు మంత్రము దనమతిలోనె కలదు ॥పల్లవి॥

కదలకుండఁగఁ దన్నుఁ గట్టివేసినఁ గట్టు
వదలించకొనఁ గొంత వలదా
వదలించఁబోయిన వడిగొని పైపైనే
కదియుఁ గాని తన్ను వదల దేమియును ॥మందు॥

మనసులోపల నుండి మఱి మీఁదఁ దా నుండి
యెనసిన తిరువేంకటేశుని
తనరినతలఁపునఁ దలఁప దుష్కృతములు
తనకుఁ దానే వీడుఁ దలఁక వలదు గాన ॥మందు॥ 103

27 రేకు. ఆహిరి

ఏమీ నెఱుఁగనిమమ్ము నెక్కుడ నేసి
పామరుల తోడఁ జేసె భాగ్యశాలులు ॥పల్లవి॥

గతచన్నపదాలు ముఖలను నిచ్చి
అతనికరుణచేత నన్నియుఁ గని
గతిలేక పోయిన కలియుగమున వచ్చి
ప్రతిపాలించఁ గలిగె భాష్యకారులు ॥ఏమి॥
లోక మెల్ల వెల్లిఁబోఁగా లోననే మరలఁ గాచి
ఆకుమీఁదఁ దేలినయతనికృప
కాకరిమతము లెల్ల గాలిఁబుచ్చి వర మిట్టి-
పైకొనఁగఁ గరుణించె భాష్యకారులు ॥ఏమి॥
పంకజపుఁజేయి చాఁచి పాదపుఁబర మిచ్చిన
వెంకటేశుకృపతోడ వెలయఁ దానే
తెంకినే వోదయుపర్తై తిరుమంత్రద్వయాన
పంక మెల్లఁ బోఁగడిగె భాష్యకారులు ॥ఏమి॥ 104

కన్నడగౌళ

ఆటవారిఁ గూడి తారా
ఆటవారిఁ గూడి అన్నిచోట్ల బొమ్మ
లాట లాడించె నధికుండ వై తివి ॥పల్లవి॥
గురుతరమగు పెద్దకోట్టాములోపల
తిర మైనపెనుమాయఁ దెర గట్టి
అరయ నజ్ఞానము లవి యడ్డముగఁ జేసి
పరగ సుజ్ఞానదీపములు ముట్టించి ॥ఆట॥
తోలుబొమ్మల దారకొని గతియించి
గాలిచేత వానిఁ గదలించి
తూలెటిరసములు తొమ్మిది గడియించి
నాలుగుముఖముల నలువున నాడించ ॥ఆట॥

మన్నించుదాతలు మఱి లేరు
తెన్నుఁగఁ దిరువేంకటేశ్వర నీదాసు
లున్నతులై నిన్ను నుబ్బించి పొగడఁగ ॥అట॥ 105

సామంతం

బ్రువంతి బౌద్ధా బుద్ధ యితి
స్తువంతి భక్తా సులభ మితి ॥పల్లవి॥

గదంతి కిల సాంఖ్యా స్త్వాం పురుషం
పదవాక్యజ్ఞాః పద మితి చ
విదంతి త్వా వేదాంతిన
స్సదా బ్రహ్మాలసత్పద మితి చ ॥బ్రువం॥

జపంతి మీమాంసకా స్త్వాం చ
విపులకర్మణో విభవ యితి
లపంతి నయనకలా స్సతతం
కృపాళు కర్తా కేవల మితి చ ॥బ్రువం॥

భణంతి వేంకటపతే మునయో
హ్యణిమాదిప్రద మతుల మితి
గుణవంతం నిర్గుణం పున రితి
గృణంతి సర్వే కేవల మితి చ ॥బ్రువం॥ 106

సామంతం

సతతం శ్రీశం
సీతం పరాత్పర మీడే ॥పల్లవి॥

గదాధరం మేఘగంభీరని
నదం పరమోన్నతశుభదం
మృదుతరగమనం మేదినీధరం
హృదయనిలయ మహా మీడే ॥నత॥

నందకధరం జనార్ధనం గో
విందం చారుముకుందం
నందగోపవరనందనకంగం
యిందురవినయన మీడే ॥నత॥

గరుడగమన మురగశయన మధికం
పరమపదేశం పావనం
తిరువేంకటగిరిదేవ మతులం మ
హిరమణం స్థిర మీడే ॥నత॥ 107

ఆహిరి

ఇన్నిలాగులచేతు లివియపో కదు
నెన్నిక కెక్కినచేతు లివియపో ॥పల్లవి॥

కునియుచుఁ దను నెత్తుకొమ్మని తల్లిపై
నెనయఁ జాఁచినచేతు లివియపో
కినిసి గోవర్ధనగిరి పెల్లగించిన
యినుమువంటిచేతు లివియపో ॥ఇన్ని॥

పిసికి పూతకి చన్ను బిగియించి పట్టిన
యినుమంతలు చేతు లివియపో
పసులఁ గాచుచు గొల్లపడుచుల యమునలో
యిసుక చల్లినచేతు లివియపో ॥ఇన్ని॥

పరమచైతన్యమై ప్రాణుల కెల్లను
మెరవు లిచ్చినచేతు లివియవో
తిరువేంకటగిరిదేవుఁడై ముక్తికి
నిరవు చూపెడుచేతు లివియవో ॥ఇన్ని॥ 108

సాళంగనాట

వాసివంతు విడిచినవాఁడే యోగి యీ
ఆస లెలా విడిచిన అతఁడే యోగి ॥పల్లవి॥

గద్దించి పారెడుతురగమువంటిమనసు
వద్దని మరలించినవాఁడే యోగి
వొద్దనే కొండలవంటివున్నతదేహగుణాలు
దిద్ది మట్టుపెట్టువాఁడే ధీరుఁడైన యోగి ॥వాసి॥

ముంచుకొన్న యింద్రియపు మోహజలధిలోన
వంచన మునుఁగనట్టివాఁడే యోగి
పొంచి పుణ్యపాపములు పొట్టువంటికర్మములు
దంచి పారఁజల్లువాఁడే తత్త్వమైనయోగి ॥వాసి॥

వెగటుకామాద్యుల వెళ్లగొట్టి శాంతుఁడై
వగ లుడిగినయట్టివాఁడే యోగి
నిగిడి శ్రీవేంకటపతి నిజదాసుఁడై భక్తిఁ
దగిలి నిలువువాఁడే ధన్యుఁడైనయోగి ॥వాసి॥ 109

గుండక్రియ

తుద లేనిబంధము తోడునీడై నేను
వదలినా నన్ను వదల దేమి సేతు ॥పల్లవి॥

గులిమి కొలుచు దీరఁ గుఱువనియ్యక కొత్త
కొలుచు మీఁదమీఁదఁ గొలువఁగా
కలసినకర్మపుఁగలిమిచేతఁ దృష్ణ
వెలితిగాక యిల్లు వెడల దేమి సేతు ॥తుద॥

అన్నియు నొకమాటే యనుభవింపఁగఁ జేసి
కొన్ని వెచ్చము లోనఁగూడించి
యిన్నిటఁ దిరువేంకటేశ నిర్మలునిఁగా
నన్నుఁ జేసి నీవు నాకుఁ గలుగవయ్యా ॥తుద॥ 110

౨౮-వ రేకు. సాళంగం

తొలుఁబాపపుణ్యాలతోడఁ బుట్టితినట
బలువైనభవములఁ బడలేనా ॥పల్లవి॥

గాములయింటనే కాఁప నయితినట
పాముపుట్టనుండినైన బతుకలేనా
గోమున హేయపుఁగుండకూడు నించితినట
గామిడి నేగారే తిత్తిఁ గానోపనా ॥తొలు॥

కట్టైనగుణములచే కట్టువడితినట
చుట్టపుబంధాలరొచ్చుకు నోపనా
దట్టపుటానల నేఁ దాల్చితినట నా
వెట్టికాయము మోవ వెఱచేనా ॥తొలు॥

నిగిడినలోపల నీ వుండుదువట
పగవారికి నేఁ బగిలేనా
తగువేంకటేశ నీదయవాఁడనట యీ
వగల నిన్నిఁట గెలువఁగలేనా ॥తొలు॥ 111

శ్రీరాగం

ఏతదఖిలంబునకు నీశ్వరుఁడై సకల
భూతములలోనఁ దాఁ బొదలువాఁ డితఁడు ॥పల్లవి॥

గోపాంగనలమెఱుఁగు గుబ్బచన్నులమీఁద
చూపట్టుకమ్మఁగస్తురిపూఁత యితఁడు
తాపసోత్తముల చింతాసౌధము లలోన
దీపించు సుజ్ఞానదీప మితఁడు ॥ఏత॥

జలధికన్యాపాంగలలితేక్షణములలో
కలసివెలుఁగుచునున్నకజ్జలం బితఁడు
జలజాసనుని వదనజలధిమధ్యమునందు
అలరవెలువడినపరమామృతం బితఁడు ॥ఏత॥

పరివోని సురతసంపదల నింపులచేత
వరవధూతతికి పరవశమైనదితఁడు
తిరువెంకటాచలాధిపుఁడు దాసై యుండి
పరిపాలనముసేయభారకుం డితఁడు ॥ఏత॥ 112

సామంతం

ఎన్నఁగలుగు భూతకోటి నెల్లఁజేసినట్టిచేత
నిన్నుఁజేసుకొనుట గాక నీకుఁ దొలఁగవచ్చునా ॥పల్లవి॥

గుట్టు చెఱిచి లోక మెల్ల ఘోరసంసారమందు
కట్టివేసినట్టిపాపకర్మ మేల తీరును
పట్టితెచ్చి నిన్ను రోలఁ గట్టివేసి లోకమెఱుఁగ
రట్టుసేసుఁగాక నిన్ను రాజ నన్ను విడుచునా ॥ఎన్న॥

మిట్టువల్లములకుఁ దెచ్చి మెటిసి భూతజాలములకుఁ
దొట్టిపెనలు గొలచి నట్టిదోస మేలపాయును
అట్టుసాఁచి గోవసతుల నలమి వెంటవెంటఁ దిరుగ
వెట్టిఁ జేయుఁగాక నీవు విభుఁడ నన్ను విడుచునా ॥ఎన్న॥

పరులయింటి కేఁగి పరులపరుల వేఁడఁజేసినట్టి
యెఱుకమాలినట్టిచేఁత లేల నిన్ను విడుచును
వెరవు మిగిలి వెంకటాద్రివిభుఁడ ననుచు జనులచేత
నరులు గొనఁగఁజేయుఁగాక ఆన నిన్ను విడుచునా ॥ఎన్న॥ 113

దాళి

ఏమి వలసిన నిచ్చు నెవ్వాడైనను
యేమఱక కొలిచిన నితఁడె దైవము ॥పల్లవి॥

ఘనముగా నిందరికిఁ గన్ను లిచ్చుఁ గాళ్లిచ్చు
పనిసేయఁ జేతు లిచ్చు బలియుఁడై
తనుఁగొలువుమని చిత్తము లిచ్చుఁ గరుణించి
వొనర లోకాన కెల్ల నొక్కఁడే దైవము ॥ఏమి॥

మచ్చిక తనుఁగొలువ మనసిచ్చు మాటలిచ్చు
కుచ్చితములేనికొడుకుల నిచ్చును
చొచ్చినచోట చొచ్చి శుభ మిచ్చు సుఖ మిచ్చు
నిచ్చలు లోకాన కెల్ల నిజమైనదైవము ॥ఏమి॥

వంతమాడికొలిచినఁ బ్రాణమిచ్చు బ్రాయమిచ్చు
యెంతటిపదవులైన నిట్టె యిచ్చు
వింతవింతవిభవాల వెంకటేశుఁ డిదె మా
యంతరంగమున నుండే అరచేతిదైవము ॥ఏమి॥ 114

పాడి

వెట్టిమోపువంటిమేను విడనాడి వీఁ
డెట్టు దాఁటిపోయె నెటువంటిజాణే ॥పల్లవి॥

ఘోరమైన ఆసలనెడి కూఁకటవేరు దవ్వి
పారవేసి యిడుములఁ బడనొల్లక
యీరసపు సంసార మింగలము దగిలించి
యేరు దాఁటిపోయె నెటువంటిజాణే ॥వెట్టి॥

కన్నవారిఁ దన్నుఁ బ్రేమ నన్నవారి దిగనాడి
వున్నతమైనచోట నుండఁబోయి
తన్నుఁదా వేంకటపతిదాసులఁ జేరి వాఁడు
యెన్నఁడుఁ దిరిగిరాఁడే యెటువంటిజాణే ॥వెట్టి॥ 115

లలిత

వలవనిమోహపువస్తులఁ బొరలెడి
మలినం బెన్నఁడు మానును ॥పల్లవి॥

ఘోరదురిత వికారంబుల
కారణ మెన్నఁడు దీరును
వైరము గొని తను వదలనిబంధపు
భారం బెన్నఁడు పాయును ॥వల॥

జడమగుజిహ్వాచాపల్యము గల
వెడమతి యెన్నఁడు వీడును
చెడనిజీవునకు శ్రీవేంకటపతి
కడచూ పెన్నఁడు గల్గును ॥వల॥ 116

ఆశాబద్ధుఁడనై యలసి నిన్నుఁ గడు
గాసిఁబెట్టినవాఁడఁ గాను ॥పల్లవి॥

ఘనకర్మపరుఁడనై కర్మరూపునిఁ జేయ
నిను దూరి భారము నీకుఁ గట్టినవాఁడఁగాను
పనిలేనిదుఃఖలంపటుఁడనై దుఃఖము
గనుపించకమని కడు వేఁడినవాఁడఁగాను ॥ఆశా॥

శ్రీవెంకటగిరిదేవేశ నాకిది
గావలె ననువాఁడఁ గాను
కావలసినయవి గవిసిన నవి నాకుఁ
గావనుమనుజుండఁ గాను ॥ఆశా॥ 117

29-వ రేకు. శ్రీరాగం

కోరిక దీరుట యెన్నఁడు గుణమును నవగుణమునుఁ జెడి
వూరక యీమది నీపై నుండుట యెన్నఁడొకో ॥పల్లవి॥

చిత్తం బాఁకలి దీరదు చింత దలంపునఁ బాయదు
మొత్తినపరితాపమునకు నేదీ మితిమీర
హత్తినపుణ్యము బాపము నప్పటిసుఖముల కోఅకే
వత్తికి నూనెకుఁ గొలఁదై వడిఁ జనె దివసములు ॥కోరి॥

జీవుఁడె పరతంత్రుఁడు గన చింతింపఁడు నిన్నెప్పుడు
చావునుఁ బుట్టుగు సహజము శరీరధారులకు
శ్రీవనితాహృదయేశ్వర శ్రీవేంకటగిరివల్లభ
పావనమతిమై ప్రాణులు బ్రదుకుట యెన్నఁడొకో ॥కోరి॥ 118

కాంభోధి

గడ్డపార మింగితే నాఁకలి దీరీనా యీ
వొడ్డినభవము దన్ను వొడకమ్ముఁగాక ॥పల్లవి॥

చింతక మిన్నులఁబారే చింతలను బండఁగట్టి
వంచుకొనే మన్న నవి వన మయ్యీనా
యెంచరాని యింద్రియము లెవ్వరికి నేల చిక్కు
పొంచి పొంచి వలపులబొందఁ బెట్టుఁగాక ॥గడ్డ॥

మంటమండే యగ్గి దెచ్చి మసిపాఁత మూఁటగట్టి
యింటిలోన దాఁచుకొన్న నితవయ్యీనా
దంట మమకార మిట్టే తన్ను నేల సాగనిచ్చు
బంటుఁజేసి ఆసలనే పారఁదోసుఁగాక ॥గడ్డ॥

పట్టరానివిషములపాముఁ దెచ్చి తలకిందఁ
బెట్టుకొన్నా నది మందపిలి వుండీనా
వెట్టసంసార మిది వెంకటేశుఁ గొలువని
వట్టిమనుజుల పెడవాడఁ బెట్టుఁగాక ॥గడ్డ॥ 119

కన్నడ గౌళ

కటకటా దేహంబు గాసిఁబెట్టఁగవలసె
నిటువంటిదెనలచే ని ట్లుండవలసె ॥పల్లవి॥

చంపనొల్లక కదా సంసార మనిమెడి
గంపమోఁపు గడించె కర్మసంగ్రహము
లంపటము విరియించ లావు చాలక తుదిని
దింపనొకకొంతైన దిక్కుదెంపు లేదు ॥కట॥

కనుమూసి కాంతు మతి కట్టె దైవంబు
దినభోగములు విడువఁ దెలిఁ గొనుటను లేక
తనివిఁ బొందించ నెంతయు వశము గాదు ॥కట॥

తెలువ నోపక కదా తిరువేంకటేశ్వరుఁడు
వెలలేనివేదనల వేఁచెఁ బ్రాణులను
బలిమి నజ్ఞానంబుఁ బాయలే కితనినే
తలఁచి భవబంధముల దాఁటంగరాదు ॥కట॥ 120

సామంతం

అయ్యో పోయం బ్రాయముఁ గాలము
ముయ్యంచుమనసున నే మోహమతి నైతి ॥పల్లవి॥

చుట్టంబులా తనకు సుతులుఁ గాంతలుఁ జెలులు
వట్టియాసలఁ బెట్టువారే కాక
నెట్టుకొని వీరు గడు నిజ మనుచు హరి నాత్మఁ
బెట్ట నేరక వృథా పిరివీకు నైతి ॥అయ్యో॥

తగుబంధులా తనకుఁ దల్లులునుఁ దండ్రులును
వగలఁ బెట్టుచుఁ దిరుగువారే కాక
మిగులవీరలపొందు మే లనుచు హరి నాత్మఁ
దగిలించలేక చింతాపరుఁడ నైతి ॥అయ్యో॥

అంత హితులా తనకు నన్నలునుఁ దమ్ములును
వంతువాసికిఁ బెనఁగువారే కాక
అంతరాత్ముండు వెంకటాద్రీశుఁ గొలువ కిటు
నంతకూటముల యలజడికి లోనైతి ॥అయ్యో॥ 121

లలిత

మనసున నెప్పుడు మాన దిది
దినబా ధెటువలెఁ దీటీనో ॥పల్లవి॥

చిత్తవికారము జీవులపాపము
తత్తరపరచక తడయ దిది
శత్రులతో నీకాయపువయసున
నెత్తినమదమున కేది గతో ॥మన॥

అనలుఁగంధ విాయాశాదోషము
విసిగిన నూరక విడువ దిది
వసులమూఁట మోవఁగఁ బడవేయఁగ
వసము గాని దెటువలె నౌనో ॥మన॥

పాముచెలిమి రంపపుసంసారము
గాములమోఁచిన గంప యిది
కామించుచు వేంకటపతిఁ దలఁపక
యేమటి వుండిన నేమౌనో ॥మన॥ 122

ధన్నాసి

ఎంతవిభవము గలిగె నంతయును నాపదని
చింతించినది గదా చెడని జీవనము ॥పల్లవి॥

చలముఁ గోపంబుఁ దనుఁ జంపేటి పగతులని
తెలిసినది యదిగదా తెలివి
తలకొన్నపరనింద తనపాలి మృత్యు వని
తొలఁగినది యదిగదా తుద గన్నఫలము ॥ఎంత॥

మెఱియువిషయములె తనమెడ నున్నవురులుగా
యొఱిఁగినది యదిగదా యెఱుక
పఱివోనియాన దనుఁ బట్టుకొనుభూత మని
వెఱచినది యదిగదా విజ్ఞానమహిమ ॥ఎంత॥

మొనలేని తిరువెంకటేశుఁడే దైవ మని
వినఁగలిగినదిగదా వినికి
అనయంబు నతనిసేవానందపరులయి
మనఁగలిగినదిగదా మనుజులకు మనికి ॥ఎంత॥ 123

80-వ రేకు. ఆహిరి

చెల్లఁగా కిటు నీకే చింతింపఁగా వూరి
పుల్ల మేరువునేయ భూమిలో నిపుడు ॥పల్లవి॥

చెలఁగి నే మున్ను సేసినచేఁత లుండఁగా
మలసి నేఁ దిరుగుతిమ్మట లుండఁగా
తొలఁగఁ దోసి తుప్పుడుతోడనే లోహంబు
వెలయ బంగారు గావించినగతిని ॥చెల్లు॥

బిగిసి నా మైనున్న పెను కట్లుండఁగా
జగడగాండ్లు పగ చాటఁగను
జిగిగలచేఁతిముసిఁడికాయ యగు నన్ను
మొగిఁ గల్పకముఫలముగఁ జేయవసమా ॥చెల్లు॥

పొదలిన యింద్రియంబులు వెంట రాఁగా
మదవికారము నే మరుగఁగానే
వదలక వెంకటేశ్వరనన్ను నిదే నీ
పదపంకజములు చేర్పఁగ నిది వసమా ॥చెల్లు॥ 124

పాడి

చక్రమా హరిచక్రమా
వక్రమైనదనుజుల వక్కలించవో ॥పల్లవి॥

చుట్టి చుట్టి పాతాళము జొచ్చి హిరణ్యాక్షుని
చుట్టలు చీరినవో చక్రమా
పట్టిన శ్రీహరిచేతఁ బాయక యీజగములు
వొట్టుకొని కావ గదవో వోచక్రమా ॥చక్ర॥

పానుకొని దనుజులబలుకిరీటమణుల
సానలఁ దీరిన వోచక్రమా
నానాజీవముల ప్రాణములు గాచి ధర్మ
మూని నిలువఁగదవో వోచక్రమా ॥చక్ర॥

వెలిచి బ్రహ్మాదులు వేదమంత్రములని
వుఱుట్లుగొని యాడే రోచక్రమా
అలిమిఁ దిరువెంకటాద్రీశు వీథుల
వొలఁపుల మెఱయుదువో వోచక్రమా ॥చక్ర॥ 125

వరాళి

వట్టియాసలకు లోనై వదలక తిరిగాడేవు
బట్టబయలు యీసంసారం బని గుట్టు దెలియ లేవు ప్రాణి ॥పల్లవి॥

చాల నమ్మి యీసంసారమునకు సోలిసోలి తిరిగేవు
బాలయవ్వనప్రౌఢల భ్రమఁబడి లోలుఁడవై తిరిగేవు
మేలు దెలియ కతికాముకుండవై మీఁద దెలియఁగక తిరిగేవు
మాలెమీఁద పరు వెందాఁకా నీమచ్చిక విడువఁగ లేవు ॥వట్టి॥

మానితముగ దురన్నపానముల మత్తుఁడవై వుండేవు
నానావిధములదుష్కర్మంబులు నానాటికి నాటించేవు
మేనిలోనియేగురు నార్గురును మిత్రు లనుచు నమ్మేవు
ఆనందంబున నాకర్మమునకు అధిపతులని తెలియఁగలేవు ॥వట్టి॥

పామరివై దుర్వ్యాపారమునకు పలుమారును బోయ్యేవు
వేమరు దుర్జనసంగాతంబులు విశ్రామ మనుచు నుండేవు
ప్రేమముతో హరిదాసులపై సంప్రీతి నిలుపఁగాలేవు
తామసమతి వయి వేంకటనాథునితత్వమెఱుఁగఁగాలేవు॥వట్టి॥126

శ్రీరాగం.

ఈభవమునకుఁ జూడ నేది గతివల తనదు
ప్రాభవం బెడలించి బాధఁ బెట్టించె ॥పల్లవి॥

చెప్పించెఁ బ్రియము వలసినవారలకు నెల్ల
రప్పించె నెన్నఁడును రానిచోట్లకును
వొప్పించె నాసలకు వోరంతప్రొద్దునను
తిప్పించె కోరికల తిరిగి నలుగడల ॥ఈభ॥

పుట్టించె హేయపుభోగయోనుల నెల్ల
కట్టించె సంసారకలిత బంధముల
పెట్టించె ఆసలను పెడకోడములఁ దన్ను
తిట్టించె నిజద్రవ్య దీనకులచేత ॥ఈభ॥

బెదరించె దేహంబు పెనువేదనలచేత
చెదరించె శాంతంబు చెలఁగి చలమునకు
విదళించె భవములను వేంకటేశ్వరుఁ గొలిచి
పదిలించె సతతనిత్యప పరమసౌఖ్యములు ॥ఈభ॥ 127

భైరవి

ఎంతపాపకర్మమాయ నెంతనింతచింతలాయ
వింతవారితోడి పొందు వేవటాయ దైవమా ॥పల్లవి॥

చూడఁజూడఁ గోత్రలాయ చుట్ల మొకఁడు లేఁడాయ
వీడుఁబట్టు అలుచాయ వేడుక లుడివోయను
జోడుజోడు గూడదాయ చొక్కుఁదనము మానదాయ
యేడకేడ తలపోఁత యెంతసేసె దైవమా ॥ఎంత॥

నీరులేనియేఱుదాఁట నేర దెంతే లోఁతాయ
మేర వెళ్ల నీదదాయ మేఁటిఁ జేరదాయను
తోరమైనఆస లుబ్బి తోవగానిపించదాయ
కోరిరాకపోకచేత గొల్లఁబోయఁ గాలము ॥ఎంత॥

తల్లిదండ్రిదాతగురువు తానే యైననాచారి
వల్లభుండు నాకు మేలుపంటిదాయ జన్మము
కల్లగాదు వేంకటేశుఘనునిపాదసేవ నాకు
వెల్లమాయ నామనసు మోదమాయ దైవమా ॥ఎంత॥ 128

రామక్రియ

కుడుచుఁగాక తనకోలఁదిగాని మేలు
దడవి నానోరు తగినయెంతయును ॥పల్లవి॥

చంపవచ్చినకర్మసంగ్రహం బగుబుద్ధి
గంప గప్పుక తన్ను గాచీనా
పంపుదుదయ్యామై బాధఁ బెట్టెడుయాన
కొంపలోన నుండనీఁ గోరీనా ॥కుడు॥

శ్రీవెంకటగిరిశ్రీనాథుఁ డిందరిఁ
గావఁ బ్రోవఁగ నున్నఘనుఁడు
దేవోత్తముని నాత్మఁ దెలియ కితరము లయిన
త్రోవ లెన్నిన మేలు దొరకీనా ॥కుడు॥ 129

87-వ రేకు. మలహరి

అదె చూడు తిరువేంకటాద్రి నాలుగుయుగము
లందు వెలుఁగొందీ ప్రభ మీఱఁ గాను ॥పల్లవి॥

తగ నూటయిరువై యెనిమిది తిరుపతులం గల
స్థానికులును చక్రవర్తిపీఠకములును
అగణితంబైన దేశాంత్రులమఠంబులును
నధికమై చెలువొందఁగాను
మిగుల నున్నతములగు మేడలును మాడుగులు
మితిలేనిదివ్యతపసు లున్నగృహములును
వొగి నొరగుఁ బెరుమాళ్ల వునికిపట్టయి వెలయు
దిగువతిరుపతి గడవఁగాను ॥అదె॥

పొదలి యరయోజనము పొడవునను బొలుపొంది
పదినొండుయోజనంబులపరపునను బరగి
చెదర కేవంక చూచిన మహాభూజములు
సింహశార్దూలములును
కదిసి సురవరులు కిన్నరులు కింపురుషులును
గరుడగంధర్వయక్షులును విద్యాధరులు
విదితమై విహరించువిశ్రాంత దేశముల
వేడుకలు దైవారఁగాను ॥అదె॥

ఎక్కువల కెక్కువై యెసఁగి వెలసినపెద్ద
మెక్కు డతిశయముగా నెక్కు నంతటిమీఁద
అక్కజంబైనపల్లవరాయనిమటము
అలయేట్లపేడ గడవఁగా
చక్క నేఁగుచు నవ్వచరిఁ గడచి హరిఁ దలఁచి
మ్రొక్కుచును మోకాళ్ల ముడుగు గడచినమీఁద
నక్కడక్కడ వేంకటాద్రీశుసంపదలు
అంతంతఁ గానరాఁగాను ॥అది॥

బుగులుకొనుపరిమళంబుల పూవుఁదోఁటలును
పొందైననానావిధంబుల వనంబులును
నిగిడి కిక్కిరిసి పండినమహావృక్షముల
నీడలను నిలిచి నిలిచి
గగనంబు దాఁకి శృంగారరసభరితమై
కనకమయమైన గోపురములనుఁ జెలువొంది
జగతీధరుని దివ్యసంపదలు గలనగరు
నరగుననుఁ గానరాఁగాను ॥అది॥

ప్రాకటంబైనపాపవినాశములోని
భూరితమగు దురితములు పగిలి పారుచునుండ
ఆకాశగంగతోయములు సోఁకినభవము
లంతంత వీఁడి పారఁగను
ఈకడనుఁ గోనేటయతులుఁ శాశుపతుల్ మును
లెన్న నగ్గలమై వున్నవైష్ణవులలో
యేకమై తిరువేంకటాద్రీశుఁ డాదరిని
యేప్రొద్దు విహరించఁగాను ॥అది॥ 180

ముఖారి

సిరి దొలంకెడి పగలు చీకటా యితఁ డేమి
యిరవు దెలిసియుఁ దెలియ నియ్యఁడటుగాన ॥పల్లవి॥

తలపోయ హరి నీలవర్ణుండో యితఁడు
వెలుఁగుచున్నాఁడు బహువిభవములతోడ
కలగుణం బటువలెనె కాఁబోలు లోకంబు
గల దెల్ల వెలి లోనఁ గనిపించుఁగాన ॥సిరి॥

మెఱమీఱిననీలమేఘమో యితఁ డేమి
భూరిసంపదలతోఁ బొలయుచున్నాఁడు
కారుణ్యనిధి యట్ల కాఁబోలు ప్రాణులకు
కోరికలు దలఁపులోఁ గురియు నటుగాన ॥సిరి॥

తనివోని ఆకాశతత్త్వమో యితఁ డేమి
అనఘుఁ డీతిరువేంకటాద్రివల్లభుండు
ఘనమూర్తి అటువలెనె కాఁబోలు సకలంబు
తనయందె యణఁగి యుద్భవ మందుఁ గాన ॥సిరి॥ 181

ఆహిరి

తనవారలు పెరవారలుఁ దా నన్నియెడివాఁ డెవ్వఁడు
తనుగుణముల దిగవిడిచిన ధన్యుం డాతఁడెపో ॥పల్లవి॥

తెగఁబడి మదనసముద్రము దేహముతోడనె దాఁటిన
విగతభయుం డతఁ డెవ్వఁడు వీరుం డెవ్వఁడు వాఁడో
పగగొని పంచేంద్రియముల ప్రాణముతోడనె బతికి
జగదేకప్రీతుండగు చతురుం డాతఁడెపో ॥తన॥

యేచినపరితాపాగ్నుల నేమియు నొవ్వక వెడలిన
ధీచతురుం డతఁడెవ్వఁడు ధీరుం డెవ్వఁ డొకో
చూచినమోహపుఁజూపులఁ జిఱుచూండ్ల కెడ మియ్యని
రాచఱికపుసరజాణఁడు రసికుం డాతఁడెపో ॥తన॥

చావుకు నరియగు(ద్రవ్యవిచారపుతగులులఁ బాసిన
పావనుఁ డెవ్వఁడు బహుజనబాంధవుఁ డెవ్వఁడొకో
శ్రీవేంకటగిరినాథుని చిత్తములోపల నిలిపిన
దేవసమానుఁడు నాతఁడె ధీరుఁడు నాతఁడెపో ॥తన॥ 182

దేవగాంధారి

చెప్పుదుమాటలె చెప్పుకొనుట గాక
చెప్పినట్లఁ దాము సేయ రెవ్వరును ॥పల్లవి॥

దొడ్డయిన శరీరదోష మైనయట్టి
జడ్డు దొలఁగవేయఁ జాల రెవ్వరును
గడ్డబడి యీఁతకాండ్లౌట గాని
వొడ్డునదుమ నీఁద నోప రెవ్వరును ॥చెప్పి॥

శ్రీవేంకటేశుపైఁ జిత్త మర్పణ సేసి
యీవిధు లన్నియు నెడయ రెవ్వరును
చావుఁ బుట్టుగు లేనిజన్మముగల సర్వ
దేవతామూర్తులై తిరుగ రెవ్వరును ॥చెప్పి॥ 183

38-వ రేకు. దేసాళి

వేసరితి మెట్ల నీవెంటఁ దిరిగి
గాసిఁ బెట్టక మమ్ముఁ గావరాదా ॥పల్లవి॥

తీసితివి కోరికల తెగనీక పంచలకు
తోసితివి యింటింటఁ దోయఁదోయ
చేసితివి నీచేత చెల్ల నీకైనను
ఆన నీపాం దొల్ల మంపరాదా ॥వేస॥

కట్టితివి కర్మముల కడదాఁక నాపదలఁ
బెట్టితివి దుఃఖములఁ బెనచిపెనచి
పట్టితివి చలము మము పాయనని యాన నీ
విట్టెన గొంతసుఖ మియ్యరాదా ॥వేస॥

కలిపితివి పాపములె కడఁగి నానావిధుల
నలిపితివి దుర్దశలె నేర్పుమెఱసి
తెలిఁ గొనంగియును శ్రీతిరువేంకటేశ్వరుని
నెఱిఁగియును నెఱఁగలే మింక నేతెరువో ॥వేస॥ 184

సామంతం

నీవనఁగ నొకచోట నిలిచి వుండుటలేదు
నీ వనుచుఁ గనుఁగొన్న నిజ మెల్ల నీవే ॥పల్లవి॥

తనయాత్మవలెనె భూతములయాతుమ లెల్ల
ననయంబుఁ గనుఁగొన్న యతఁడే నీవు
తనుఁగన్నతల్లిఁగా తగనితరకాంతలను
అనఘుఁడై మదిఁజూచు నతఁడే నీవు ॥నీవ॥

సతతసత్య వ్రతాచార సంపన్నుఁడై
అతిశయంబుగ మెలఁగునతఁడే నీవు
ధృతి దూలి ద్రవ్యంబు తృణముగా భావించు
హతకాముకుఁడైనయతఁడే నీవు ॥నీవ॥

మోదమున సుఖదుఃఖములు నొక్కరీతిగా
నాదరింపుచు నున్నయతఁడే నీవు
వేదోక్తమతియైన వేంకటాచలనాథ
ఆదియును నంత్యంబు నంతయును నీవే ॥నీవ॥ 185

ముఖారి

ఎవ్వరికైనను యీ్యాత్రా వాఁత నను
నవ్వులు సేసెఁబో నా వ్రాఁత ॥పల్లవి॥

తొలిజన్మంబున దోషకారియై
నలుగడఁ దిప్పెను నా వ్రాఁత
యిలదుర్గుణముల కీజన్మంబున
నలఁకువసేసెఁబో నా వ్రాఁత ॥ఎవ్వ॥

పురుషునిఁ జే సల్పుని ననిపించుట
నరజన్మమునకు నా వ్రాఁత
తరుచయ్యీన పాతక మురుపెట్టుక
నరకము చూపెఁబో నా వ్రాఁత ॥ఎవ్వ॥

పామజీతనమున బహువేదనలను
నామన పెనసెఁబో నా వ్రాఁత
కామితఫలు వేంకటపతిని గొలిచి
నామతి దెలిపెఁబో నా వ్రాఁత ॥ఎవ్వ॥ 186

ఆహిరి - అటతాళం

కూడులేక యాఁకటికిఁ గూర దిన్నట్లు
ఆడనీడమోవి చిగురాకు దినేరయ్యా ॥పల్లవి॥

దుండగపుఁబగవారు దోఁచఁగానే తమకాన
కొండ లెక్కి నట్లు సిగ్గు గొల్లఁబోఁగాను
దండు వెళ్లేమదనునిదాడికి సతుల చన్ను
గొండలెక్కి సారెసారె గోడనేరయ్యా ॥కూడు॥

పాదిగొన్నయలవుతోఁ బొదలుతిగెలక్రింద
తుదలేనిభయముతోఁ దూరినట్లు
మృదువైనతరుణుల మెఱుఁగు బాహులతల
పొదలల్లఁ దూరి తూరి పుంగుడయ్యేరయ్యా ॥కూడు॥

వలనగంపలమోపువలె లంపటము మోఁచి
తలఁకుచుఁ బారలేక దాఁగినయట్లు
యిల వేంకటేశ నిన్నెఱఁగ కింద్రియముల
తలవరులింట్ల నే దాఁగేరయ్యా ॥కూడు॥ 187

శ్రీరాగం

వెఱతు వెఱతు నిందు వేడుకపడ నిట్టి
కుఱుచబుద్ధుల నెట్టు కూడుదునయ్యా ॥పల్లవి॥

దేహమిచ్చినవానిఁ దివిరి చంపెడువాఁడు
ద్రోహి గాక నేఁడు దొరయటా
ఆహికముగ నిట్టి అధమవృత్తికి నే
సాహసమున నెట్టు చాలుదునయ్యా ॥వెఱ॥

తోడఁబుట్టినవాని తొడరి చంపెడువాఁడు
చూడ దుష్టుఁడుగాక సుకృతియట
పాడైనయిటువంటి పాప బుద్ధులు నేసీ
నీడ నిలువ నెట్టు నేరుతునయ్యా ॥వెఱ॥

కొడుకు నున్నతమతిఁ గోరి చంపెడువాఁడు
కడుఁ బాతకుఁడు గాక ఘనుఁడటా
కడలేనియిటువంటికలుషవృత్తికి నాత్మ
వొడఁబరపఁగ నెట్లోపుదునయ్యా ॥వెఱ॥

తల్లిఁ జంపెడువాఁడు తలఁప దుష్టుఁడుగాక
యెల్లవారల కెల్ల నెక్కుడటా
కల్లరి యనుచు లోకము రోయుపని యిది
చెల్లఁబో నే నేమి సేయుదు నయ్యా ॥వెఱ॥

యింటివేలుపు వేంకటేశ్వరుఁ దనవెంట
వెంటఁ దిప్పెడువాఁడు విభుఁడటా
దంటనై యాతనిదాసానుదాసినై
వొంటి నుండెద నేమి నొల్ల నోయయ్యా ॥వెఱ॥ 138

దేవగాంధారి

ఏమిఫలము దా నిన్నియునుఁ దెలిసినను
సామ సేసినఫలము జయశీలుఁ డౌటగాక ॥పల్లవి॥

తాను గలిగినఫలము దయసేయఁగలుగుట
మేనుగలిగినఫలము మే లెల్లగనుటా
మానుషము గలఫలము మంచివాఁ డౌట తను
దాన తెలిసినఫలము తత్త్వపరుఁడౌటగాక ॥ఏమి॥

పదిలముగు కులముగల ఫలము తాఁ జదువుటా
చదివినఫలం బర్థసారంబు గనుటా
పొదలి శాస్త్రార్థంబు పొడగన్నఫలము మ
తిదలఁకకటు వేంకటేశుదాసుఁ డౌటగాక ॥ఏమి॥ 139

89-వ రేకు శంకరాభరణం.

కొనరో కొనరో మీరు కూరిమిమందు
వునికి మనికి కెల్ల నొక్కటే మందు ॥పల్లవి॥

ధ్రువుఁడు గొనినమందు తొల్లియుఁ బ్రహ్లాదుఁడు
చవిగాఁగొనినమందు చల్లనిమందు
భవరోగములు వీడిపారఁగఁ బెద్దలు మున్ను
జవకట్టికొనిన నిచ్చలమైన మందు ॥కొన॥

నిలిచి నారదుఁడు గొనినమందు జనకుఁడు
గెలుపుతోఁ గొని బ్రదికినయామందు
మొలచి నాలుగుయుగములరాజులు ఘనులు
కలకాలము గొని కడగన్నమందు ॥కొన॥

అజునకుఁ బరమాయువై యొసగినమందు
నిజమై లోకము లెల్ల నిండినమందు
త్రిజగములు నెఱుఁగ తిరువేంకటాద్రిపై
ధ్వజమెత్తెఁ గోనేటిదరి నున్నమందు ॥కొన॥ 140

సామంతం

పాయపుమదములబంధమా మము
జేయని యీకఁ గృపసేయఁగదో ॥పల్లవి॥

ధనధాన్యములై తనులంపటమై
పనిగొంటివి నను బంధమా
దినదినంబును నుతి దీపులఁ బెను
గనివైతివి యీకఁ గావఁగదో ॥పాయ॥

సతులై సుతులై చలమై కులమై
పతి వైతివివో బంధమా
రతిఁ బెరరేఁపుల రంతులయేఁపుల
గతిమాలితి విఁకఁ గావఁగదో ॥పాయ॥

పంటై పాఁడై బలుసంపదలై
బంటుగ నేలితి బంధమా
కంటి విదివో వేంకటగిరిపై మా
వెంటరాక తెగి విడువఁగదో ॥పాయ॥ 141

సామంతం

కటకటా యిటుచేసెఁ గర్మబాధ
యెటువంటివారికిని నెడయ దీబాధ ॥పల్లవి॥

దినదినముఁ బ్రాణులకు దీపనముచే బాధ
తనుపోషణములు. కందర్పబాధ
మనసుశాంతికి సదా మమకారములబాధ
తనివోనికోర్కులకు దైవగతి బాధ ॥కట॥

వెడయాసచూపులకు వేడుకలచే బాధ
కడువేడ్కలకు వియోగములబాధ
తొడవైనయెలుకలకు దురితబుద్ధులబాధ
జడియుఁబరచింతలకు సంసారబాధ ॥కట॥

అరిదినిశ్చయ మతికి ననుమానములబాధ
సరిలేని జీవులకు జన్మబాధ
తిరువెంకటాచలాధిపునిఁ గని మని కొలుచు
పెరవుచేతనకాని విడవదీ బాధ ॥కట॥ 142

శ్రీరాగం

ముచ్చుఁగన్నతల్లి చేరి మూలకు నొదిగినట్టు
తెచ్చినసంబళ మెల్లఁ దీరుఁబో లోలోన ॥పల్లవి॥

దప్పముచెడినవాని తరుణి కౌఁగిటఁ జేరి
అప్పటప్పటికి నుస్సురనినయట్టు
హొప్పయినహరిభక్తి వొల్లనివానియింటి
కుప్పలైనసంపదలు కుళ్లుఁబో లోలోన ॥ముచ్చు॥

ఆఁకలిచెడినవాని అన్నము కంచములోన
వోఁకిలింపుచు నేల నొలికినట్టు
లేఁకువైనహరిభక్తి తెరువుగాననివాని
వేఁకవుసిరులు కొంపవెళ్లుఁబో లోలోన ॥ముచ్చు॥

వొడలుమాసినవాని వొనరుఁజుట్టములెల్ల
బడిబడినే వుండి పాసినయట్టు
యెడయక తిరువెంకటేశుఁ దలఁచనివాని
అడరుబుద్ధులు వగలౌఁబో లోలోనను ॥ముచ్చు॥ 148

శ్రీరాగము

అంగడి నెవ్వరు నంటకురో యీ
దొంగల గూడినద్రోహులను ॥పల్లవి॥

దోసము దోసము తొలరో శ్రీహరి
దాసాన దాసులదగ్గఱకు
ఆసలనాసల హరి నెఱఁగక చెడి
వీసరపోయిన వెఱ్ఱులను ॥అంగ॥

పాపము పాపము పాయరో కర్మవుఁ
దాపవువారము దగ్గరక
చేపట్టివేదవు శ్రీహరికథలు
యేపొద్దు వినని హీనులము ॥అం॥

పంకము పంకము పైకొనిరాకురో
కొంకుఁగొనరుల కూళలము
వెంకటగిరిపై విభునిపుణ్యకథ
లంకెలవిననియన్యులము ॥అం॥ 144

సాళి - జంపెతాళం

సోగియునా మతియు ముచ్చుకుఁ బండువెన్నెలలు
పగవానివలెనె లోపల దాఁగుఁగాక ॥పల్లవి॥

దక్కునా పేదకును తరముగాని ధనంబు
చిక్కి యెవ్వరికైనఁ జేరుఁగాక
వెక్కసపైన గోవిందునిఁ దలఁపుబుద్ధి
తక్కినవరుల కెల్లఁ దలఁ పేల కలుగు ॥సో॥

అరగునా దుర్బలున కరుదైన యన్నంబు
కరుచబుద్ధులను నరమిగొనుఁగాక
సొరలునా హరివినుతి దుష్టునకు నదినోరఁ
దొరలెనా యతనినే దూషించుఁగాక ॥సో॥

చెల్లునా యమృతంబు సేవించ నధమునకు
వొల్లనని నేలపై నొలుకుఁగాక
వెల్లిగొనుమందునకు వేంకటేశుస్మరణ
చలనౌనా మనసు కలియించుఁగాక ॥సో॥ 145

40-వ రేకు. సామంతం

నిగమనిగమాంతవర్ణిత మనోహరరూప
నగరాజధరుఁడ శ్రీనారాయణా ॥పల్లవి॥

దీపించువైరాగ్యదివ్యసౌఖ్యం బియ్య
నోపక కదా నన్ను నొడఁబరపుచు
పైపైనె సంసారబంధములఁ గట్టేవు
నావలుకు చెల్లునా నారాయణా ॥నిగ॥

చీకాకుపడిననాచిత్తశాంతము సేయ
లేకకా నీవు బహులీల నన్ను
కాకు సేసెదవు బహుకర్మములఁ బడువారు
నాకొలఁదివారలా నారాయణా ॥నిగ॥

వివిధనిర్బంధముల వెడలఁ ద్రోయక నన్ను
భవసాగరములఁ దడఁబడఁ జేతురా
దివిజేంద్రవంద్య శ్రీతిరువేంకటాద్రీశ
నవనీతచోర శ్రీనారాయణా ॥నిగ॥ 146

కాంబోధి

తెల్లవారనియ్యరో తెరువు యీ
పల్లదపు దొంగ లెల్లఁ బారాదు తెరువు ॥పల్లవి॥

దొంతరపూవులతోఁట తూరుపుఁదెరువు
చింతపూవుఁదేనెలచెమ్మ తెరువు
సంతులేని నతి యంటిచాయ తెరువు
యింతలోనె చలిఁబడి యెండదాఁకే తెరువు ॥తెల్ల॥

పాముపుట్టగొంటిమీఁదివడుమటి తెరువు
చీమక దొంతరలోనిచిన్న తెరువు
గాములు గాచుకయుండే గాలి తెరువు
యేమిటా నెక్కడవుత నెఱుఁగని తెరువు ॥తెల్ల॥

అన్నిదిక్కులునుఁ దానే యైవున్న తెరువు
పన్నిటికలువల బాట తెరువు
కన్నులవేంకటపతిఁ గన్న తెరువు
మిన్ను నేలఁ గూడినమీఁది తెరువు ॥తెల్ల॥ 147

శ్రీరాగం

నమోనారాయణాయనమః
సమధికానందాయ సర్వేశ్వరాయ ॥పల్లవి॥

ధరణిసతిఘన స్తనశైలపరిరంభ
పరిమళశ్రమజలప్రమదాయ
సరసిజనివాసినీవరసప్రణామయుత
చరణాయ తే నమో సకళాత్మకాయ ॥నమో॥

సత్యభామాముఖాంచనపత్రవల్లికా
నిత్యరచనక్రియానిపుణాయ
కాత్యాయనీస్తోత్రకామాయ తే నమో
పత్యుతనిజపరబ్రహ్మరూపాయ ॥నమో॥

దేవతాధిపమకుట దివ్యరత్నాంశునం
భావితామలపాదపంకజాయ
కైవల్యకామినీకాంతాయ తే నమో
శ్రీవెంకటాచల శ్రీనివాసాయ ॥నమో॥ 148

సామంతం

పాపినై ననాపాలఁ గలిగి తోవ

చూపు మన్న నెందుఁ జూపరు ॥పల్లవి॥

ధృతి దూలి జగ మెల్ల దిరిగి వేసరితి

యితరాలయముల కేఁగి యేఁగి వేసరితి

గతిమాలి పరులపైఁ గనలి వేసరితి

మతిమాలి కులవిద్య మాని వేసరితి ॥పాపి॥

విసిగి యాచారంబు విడిచి వేసరితి

పసచెడి ప్రియములు పలికి వేసరితి

కొసరి ద్రవ్యముపైఁ గోరి వేసరితి

కసుగంది లోలోన కాఁగి వేసరితి ॥పాపి॥

కోవిదులగువారిఁ గొలిచి వేసరితి

దైవము లందరిఁ దడవి వేసరితి

శ్రీవేంకటేశునిసేవ మాని వట్టి

సేవ లన్నియు నేఁ జేసి వేసరితి ॥పాపి॥ 149

శ్రీ రాగం

సకలశాస్త్రజ్ఞానసంపన్నుఁ డట చిత్త

మొకటికినిఁ జొరదు విధియోగ మాఁ గాదో ॥పల్లవి॥

దొరతనం బట కలిమి దోడుగాదట మంచి

తరుణు లట మోహ మట దైన్యం బటా

విరహ మట దారిద్ర్యవివశుఁ డౌనట చూడ

నరయు నిది కర్మఫల మౌనో కాదో ॥సక॥

రాజసన్మాన మట రవణహీనత్వ మట
తేజ మట నలువంకఁ దిరిపెం బటా
వాజివాహనము లట వాఁడి లే దట తొంటి
పూజఫల మిది వెలితిభోగ మూఁ గాదో ||వత||

యిల యెల్ల నేలునట యింట లేదట మిగుల
బలిమి గలదట పదాపరిభవ మటా
చెలు వలర నేడుకల శ్రీ వేంకటేశ్వరుని
గొలువ నేరని వెనకఁ గొఱఁత లోఁగాదో ||వత|| 150

ముఖారి

సారిది సంసారంబు సుఖమా యిందరికి
వెర వెఱింగిక వగల వేఁగేరుగాక ||పల్లవి||

దేహములు దలఁప సుస్థిరములా ప్రాణులకు
నూహింప లోభ మట్లుండఁగాక
మోహంబుచే నెనక ముం దెఱుఁగలేక తమ
దేహసుఖములు మరిగి తిరిగేరుగాక ||సారి||

నెలకొన్న ద్రవ్యములు నిలుచునా యెవ్వరికి
అలవి నిలువఁగరాని యాస గాక
బలుపైనవట్టివిభ్రాంతిచేఁ దగులువడి
తెలిసియునుఁ దెలియ కిటు తిరిగేరు గాక ||సారి||

నెఱయు విభవము లెల్ల నిజములా యిందరికి
కొఱమాలినట్టి తమగుణము గాక
నెఱుకతోఁ దిరువేంకటేశుఁ గొలువఁగలేక
తెఱఁగుమాలినబుద్ధిఁ దిరిగేరుగాక ||సారి|| 15.

41-వ రేకు. ఆహిరి

కాక మఱి యింతేలకలుగుఁ దమకే తమకు
చేకొన్నకోరికలు చేరునందాఁకా ||పల్లవి||

దొరతనము లన్నియును దొరసినందాఁకా
నెరతనము లన్నియును నెరపినందాఁకా
గరగరికలన్నియును కలసినందాఁకా
విరసంబు లన్నియును వినుగునందాఁకా ||కాక||

యెడమాట లన్నియును యెనసినందాఁకా
అడియాసకోరికలు అడుకునందాఁకా
జడిగొన్నగుక్కిళ్లు చవిగొన్నయందాఁక
వోడ లోముటలు మోహ ముడుగునందాఁకా ||కాక||

యీవెల్లఁ దమయాత్మ యిచ్చగించినదాఁక
శ్రీవెంకటేశుకృప చేరునందాఁక
లోవెలుతు లన్నియును లోఁగొన్నయందాఁక
నేవేగ బంధములు వీడునందాఁకా ||కాక|| 1-2

వరాళి

ఏమి సేయువార మింకను
ఆమనిచేలపచ్చ లాయ బ్రదుకు ||పల్లవి||

దీపన మనియెడితీరనియాస
రేపుమాపుఁ బెడరేఁచఁగా
తోపు సేయఁగ రాక దురితపుతరవుల
కాపదలకు లోనాయ బ్రదుకు ||ఏమి||

వేడు కనెడి పెద్దవిడువని తరవు
నోఁడ కెపుడు వొద్ద నుండఁగా
జోడు విడువరాక చులుకఁ దనంబున
కాడికెలకు లోనాయ బ్రదుకు ॥ఏమి॥

మమకార మనియెడి మాయతరవు
తిమిర మెక్కించుక తియ్యఁగా
విమలమూరితి యైన వెంకటగిరిపతి
అమరఁ జేరక యరవాయ బ్రదుకు ॥ఏమి॥ 153

ముఖారి

కడు సదును చొరనేల కాళ్లఁ గట్టుఁగొననేల
కడ లేనిజన్మసాగర మీఁదనేల ॥పల్లవి॥

దురితంబునకు నెల్ల దొడవు మమకారంబు
లరిది మమతలకుఁ దొడ వడియాసలు
గురు తయినయాసలకుఁ గోరికలు జీవనము
పరగ నిన్నిటికి లంపటమె కారణము ॥కడు॥

తుదలేనిలంపటము దుఃఖహేతువు దుఃఖ
ముదుటయినతాపమున కుండఁగఁజోటు
పదిలమగుతాపంబు ప్రాణసంకటము లీ
మదము పెంపునకుఁ దనమనసు కారణము ॥కడు॥

వెలయఁ దనమనసునకు వేంకటేశుఁడు గర్త
బలిసి యాతనిఁదలఁచుపనికిఁ దాఁ గర్త
తలకొన్నతలఁపు లివి దైవమానుషముగాఁ
దలఁచి యాత్మేశ్వరునిఁ దలఁపంగ వలదా ॥కడు॥ 154

శ్రీరాగం

ఇతరులకు నిను నెఱుఁగఁదరమా
సతతసత్యవ్రతులు సంపూర్ణమోహవిర
హితు లెఱుఁగుదురు నిను నిందిరారమణా ॥పల్లవి॥

నారీకటాక్షపటునారాచభయరహిత
శూరు లెఱుఁగుదురు నినుఁ జూచేటిచూపు
ఘోరసంసారసంకులపరిచ్ఛేదులగు
ధీరు లెఱుఁగుదురు నీదివ్యవిగ్రహము ॥ఇత॥

రాగభోగవిదూరరంజితాత్ములు మహా
భాగు లెఱుఁగుదురు నినుఁ బ్రణుతించువిధము
ఆగమోక్తప్రకారాభిగమ్యులు మహా
యోగు లెఱుఁగుదురు నీ వుండేటివునికి ॥ఇత॥

పరమభాగవతపదపద్మసేవానిజా
భరణు లెఱుఁగుదురు నీవలికేటిపలుకు
పరగునిత్యానందపరిపూర్ణమానస
స్థిరు లెఱుఁగుదురు నినుఁ దిరువేంకటేశ ॥ఇత॥ 156

శంకరాభరణం

ఎఱుఁగుదు రిందరు నెఱిఁగినెఱుఁగరు
హరి దానే నిజపరమాత్ము మని ॥పల్లవి॥

నలినాసనుఁ డెఱుఁగు నారదుఁ డెఱుఁగు
కొలఁదిశివుఁ డెఱుఁగు గుహుఁ డెఱుఁగు
యిలఁ గపిలుఁ డెఱుఁగు నింతా మను వెఱుఁగు
తలఁప విష్ణుఁడే పరతత్వ మని ॥ఎఱు॥

చెరసి ప్రహ్లాదుఁడు భీష్మఁడు జనకుఁడు
గురుతుగ బలియు శుకుఁడుఁ గాలుఁడు
వరుస నెఱుఁగుదురు వడి రహస్యముగ
హరి యితఁడే పరమాత్ముం డని ॥ఎరు॥

తెలియ దగిన దిది తెలియరాని దిది
తెలిసినాను వుదిఁ దెలియదిది
యిల నిందరుఁ దెలిసి రిదే పరమమని
కలవెల్లఁ దెలిపె వెంకటరాయఁడు ॥ఎరు॥ 156

దేవగాంధారి

లేదు బ్రహ్మవిద్యా మహాసుఖము తమ
కీడు తమకర్మ మేమి సేయఁగవచ్చు ॥పల్లవి॥

నానావిధులఁ బొరలి నరుఁడు దానై వివిధ
మైనకర్మములే అనుభవించి
లేని లంపటములకు లోనై దురితా
ధీనులై క్రమ్మరఁ దిరిగి పోవుటకాని ॥లేదు॥

పరగ నిన్నిటఁ బొడమి బ్రాహ్మణుఁడై
సరిలేనివేదశాస్త్రములు చదివి
అరు దయినకాంక్షచే నతిపాపపరులై
వెరవునఁ బొడ వెక్కి విరుగఁబడుటకాని ॥లేదు॥

చేరనిపదార్థములే చేరఁ గోరుటగాని
చేరువనే యామేలు సిద్ధింపదు
ధీరులై తమలోనఁ దిరువెంకటేశ్వరుని
గోరి యిటు భజియింపఁ గూడు టెన్నఁడుగాన ॥లేదు॥ 157

42-వ రేకు. లలిత

నీవేకా చెప్పఁ జూప నీవె నీవెకా
శ్రీవిభుప్రతినిధివి సేనమొదలారి ॥పల్లవి॥

నీవెకా కట్టెదుర నిలుచుండి హరివద్ద
దేవతలఁ గనిపించే దేవుఁడవు
యేవంక విచ్చేసినాను యిందిరాపతికి నిజ
సేవకుఁడవు నీవెకా సేనమొదలారి ॥నీవే॥

పసిఁడిబద్దలవారు పదిగోట్లు గొలువ
దెసలఁ బంపులువంపే ధీరుఁడవు
వసముగా ముజ్జగాల వారి నిందఱినినీ
సిసువులఁగా నేలినసేనమొదలారి ॥నీవే॥

దొరవై నయసురుల తుత్తుమురు సేసి జగ
మిరవుగ నేలితి వేకరాజ్యమై
పరగునూత్రవతిపతివై వెంకటవిభు
సిరులపెన్నిధి నీవె సేనమొదలారి ॥నీవే॥ 158

పాడి

బాలులతో వీధులలోఁ బారాడువాఁడు
కోల లెత్తుక వుట్లు గొట్టీఁ జూండి ॥పల్లవి॥

నారికడపు వక్కలు నానిననగలు
చారపప్పుఁ దేనెలు చక్కెరలును
పేరిననేతులు నానబియ్యాలు నుట్లనవే
చేరి యశోదబిడ్డకుఁ జెప్పేరు సుండి ॥బాలు॥

చెక్కులాలు నదుకులు సనిగెవప్పులును
చెక్కిన మెత్తనితూఁటచెఱకులును
పెక్కువగా నుట్లలో బిందెలనించిన వవే
చక్క యశోదబిడ్డకుఁ జాటేరు నుండి ॥బాలు॥

నువ్వులుఁ జిటిబెల్లాలు నున్ననిచిమ్మిలులు
నువ్వుటోడియునుఁ జిన్నినురుగులును
యెవ్వరు వెంకటపతి కెఱుగించ నారగించి
కివ్వ కివ్వ నవ్వ నణఁకించీ జూడి ॥బాలు॥ 159

కన్నడగౌళ

పుండు జీవుల కెల్లఁ బుట్టక మానదు
పుండు మాన మందు వోయఁ గదయ్యా ॥పల్లవి॥

నెత్తురు నెమ్ములు నిండినపుంటికి
తిత్తిలో సోదించ నేరా
నిత్తెము వేసీళ్ళఁ గడిగినాను
మత్తిలి పుబ్బు మాన దేలయ్యా ॥పుండు॥

చల్లఁగూడు పెట్టి చల్లఁగా పొత్తు
తెల్లఁ బెట్టి బిగియించఁగాను
కల్లగాదు చీమునారు తొమ్మిదిగండ్ల
పిల్లలం జాలఁ బెట్టెఁగదయ్యా ॥పుండు॥

ఆదినుంటి పాకమైనదియెవ్వ
రేదిరో మొకమేరుపడదు
ఆదరించి వెంకటాధిప నీ వింక
సోదించి మానఁ జూడఁగదయ్యా ॥పుండు॥ 160

సామంతం

భావమునఁ బరబ్రహ్మ మిదే
కేవలమె మాకడచూడరే ॥పల్లవి॥

నీలమేఘ ముపనిషదర్థం బదె
పాలుదొంగిలెడిబాలులలో
చాలు నదియ మాజన్మరోగముల
చీల దివియ మముఁ జెలఁగించరే ॥భావ॥

తనియనివేదాంతరహస్యం బదె
పొసర గోపికలవుట్లపై
పనుపడి సకలాపజ్జాలంబుల
పనులు దీర్చ మముఁ బాలించరే ॥భావ॥

భయములేనిపెనుఁబరమపదం బదె
జయమగువేంకటశైలముపై
పయిపడు దురితపుఁబోఁజుల నుక్కున
లయము సేయు మము లాలించరే ॥భావ॥ 16॥

సామంతం

నగధర నందగోప నరసింహావో
నగజవరద శ్రీనారసింహా ॥పల్లవి॥

నరసింహా పరంజ్యోతి నరసింహా వీర
నరసింహా లక్ష్మీనారసింహా
నరసఖ బహుముఖ నారసింహా వో
నరకాంతక జేజే నారసింహా ॥నగ॥

నమో నమో పుండరీకనారసింహా వో
నమితసురాసురనారసింహా
నమకచమకహితనారసింహా వో
నముచిసూదనవంద్య నారసింహా ॥నగ॥

నవరసాలంకార నారసింహా వో
నవనీతచోర శ్రీనారసింహా
నవగుణవేంకటనారసింహా వో
నవమూర్తి మండెమునారసింహా ॥నగ॥ 162

పాడి

కడగనుటే సౌఖ్యము గాక యీ
తడతాకుల నెందరు చన రిటా ॥పల్లవి॥

నిలిచినదోకటే నిజ మని తెలిసిన
తెలివే ఘన మింతియు కాకా
కలకాలము చీకటి దవ్వుకొనక
నలలభ్రమల నెవ్వరు నడ రిట్లా ॥కడ॥

పరహిత మిదియే పర మని తెలిసిన
పరిపక్వమె సంపదగాకా
దురితవిధుల గొందులసందులఁ బడి
తరలోపల నెందరు చన రిట్లా ॥కడ॥

ఘనుఁడీతిరువేంకటపతి యని కని
కొనకెక్కుట తేఁకువగాకా
పనిమాలినయాపలులంపటముల
తనువు వేఁచు టెంతటిపని యిట్లా ॥కడ॥ 163

ధన్నాసి

ఆదిమునులసిద్ధాంజనము
యేదెసఁజూచిన నిదివో వీఁడే ॥పల్లవి॥

నగిన సెలవిఁబడునాలుగుజగములు
మొగమునఁ జూపే మోహనము
నిగిడి యశోదకు నిధానంబై
పొగడొందీగృహమున నిదె వీఁడే ॥ఆది॥

కనుదెరచిననలుగడ నమృతములటు
అనువునఁగురిసీనపారము
వనితలు నందవ్రజమునఁ జెలఁగఁగ
మనికికి నిరవై మలసె వీఁడే ॥ఆది॥

పరమునకునుఁ దాఁ బరమై వెలసిన
పరిపూర్ణ పరాత్పరుఁడు
సరుస రుక్మిణికి సత్యభామకును
వరుఁడగు వెంకటవరదుఁడు వీఁడే ॥ఆది॥ 164

సామంతం

నారాయణ నీనామము బుద్ధిఁ
జేరినాఁ జాలు సిరు లేమిఁబ్రాఁతి ॥పల్లవి॥

పనుపై నశ్రీకృష్ణనామము పేరు
కొనఁగానె తేకువమీరఁగ
ఘనమైనపుణ్యాలు గలుగఁగా తమ
తనయముఁ బర మది యేమిఁబ్రాఁతి ॥నారా॥

నలువైనశ్రీహరినామము మతిఁ
దలఁచినాబంధము లూడఁగా
యొలమి దీనిఁ బఠియించినా యీ
కలుషము లేల కలుగు నెవ్వరికి ॥నారా॥

వేంకటపతినామవిభవము కర్మ
పంకము లెల్లఁ బరిమార్పఁగా
బింకమై తలఁపెడిప్రియులకు యెందు
నింక నీసుఖ మిది యేమిబ్రాఁతి ॥నారా॥ 165

ఆహిరి

మోహము విడుచుటే మోక్ష మది
దేహ మెఱుఁగుటే తెలివి నదే ॥పల్లవి॥

ననిచినతనజన్మముఁ గర్మముఁ దన
పనియు నెఱుఁగుటే పరమ మది
తనకు విధినిషేధములుఁ బుణ్యముల
ఘనత యెఱుఁగుటే కలిమి యది ॥మోహ॥

తతిఁ దతిఁ బ్రేమపుతల్లిదండ్రులను
యెఱుఁగనిదే కులహీన తది
చఱులఁ బొరలి యాచారధర్మములు
మఱచినదే తనమలిన మది ॥మోహ॥

కమ్మరఁ గమ్మరఁ గామభోగములు
నమ్మి తిరుగుటే నరక మది
నెమ్మది వేంకటనిలయునిదాసుల
సొమ్మయి నిలుచుట సుకృత మది ॥మోహ॥ 166

ముఖారి

శ్రీశో౽యం సుస్థిరో౽యం
శాశ్వతముఖరతశో౽యం ॥పల్లవి॥

నిగమనిధినిర్మలో౽యం
జగన్మోహనపతిపతి
విగతభయో౽యం విజయసఖో౽యం
భృగుమునినానంప్రీతో౽యం ॥శ్రీశో॥

సకలపతి శ్లాఘ్యో౽యం
శుకముఖమునిజనసులభో౽యం
ప్రకటబహుళశోభనాధికో౽యం
వికచరుక్మిణీవీక్షణో౽యం ॥శ్రీశో॥

నకపో౽యం పరిసరప్రియో౽యం
తిరువేంకటాధిపో౽యం
చిరంతనో౽యం చిదాత్మకో౽యం
శరణాగతవత్సలో౽యం ॥శ్రీశో॥ 167

శుద్ధవసంతం

కింకరిష్యామి కింకరోమి బహుళ
శంకాసమాధాన జాడ్యం వహామి ॥పల్లవి॥

నారాయణం జగన్నాథం త్రిలోకైక
పారాయణం భక్తపావనం
దూరీకరోమ్యహం దురితదూరేణ సం
సారసాగర మగ్నచంచలత్వేన ॥కింక॥

తిరువేంకటాచలాధీశ్వరం కరిరాజ
వరదం శరణాగత వత్సలం
పరమపురుషం కృపాభరణం సభజామి
మరణభవ దేహాభిమానం వహామి ॥౦౪॥

శ్రీరాగం

అపన్నులపాలిదైవ మాతఁడే గతిఁదక్క
యేప్రొద్దును భజియించఁగ నితరుఁడు మఱి కలఁడ ॥పల్లవి॥

నిరుపాధిక నిజబంధుఁడు నిరతిశయానందుఁడు
కరివరదుఁ డితఁడే కాక ఘనుఁ డధికుఁడు గలఁడ ॥అప॥

సంతతగుణసంపన్నుఁడు సాధులకుఁ బ్రసన్నుఁడు
అంతర్యామితఁడేకాక అధికుఁడు మఱి కలఁడ ॥అప॥

పరమాత్ముఁడు పరమపురుషుఁడు పరికింపఁగఁ గృపాలుఁడు
తిరువేంకట విభుఁడేకాక దేవుఁడు మఱి కలఁడ ॥అప॥ 169

సురంజి—అటతాళం

మందరధర మధుసూదన
నందగోప నందన ॥పల్లవి॥

నరసింహా గోవింద నవనీతానంద
హరిముకుంద నయనారవింద
కరివరద గరుడగమనరూప
గురుచాపా యదుకులదీపా ॥మంద॥

కన్నడ గౌళ

నీమహాత్త్వంబు లోనికిఁ వెలుపలికిఁ గప్పి
కామించ నిట్టి దనికానరా దటుగాన ॥పల్లవి॥

నిండి యిన్నింటిలోన నీవు గలవని భ్రాంతి
నందుదువు గాని నీ వొకటియునుఁ గావు
దండిగలగిరి ప్రతిధ్వని దోఁచుఁగాని యది
కొండలోపల లేదు కొండయునుఁ గాదు ॥నీమ॥

బలసి యిన్నింటి లోపలనుఁ జైతన్యమై
మెలఁగుదువుగాని యేమిట నీవు లేవు
పలుదెఱఁగు లైనదర్పణమునం దొకనీడ
వొలయుఁగా కందు దలపోయ నిదిలేదు ॥నీమ॥

వుఱఁగ కన్నిటిలోన నుండుటయు లేదు నీ
వుడివోయి యందుండ కుండుటయు లేదు
చెడని తేజముగాన శ్రీవేంకటేశ నీ
పొడవు పరిపూర్ణమై పొలుపొందుఁ గాన ॥నీమ॥ 178

మాళవి

అది నాయపరాధ మిది నాయపరాధ
మదియు నిదియు నాయపరాధము ॥పల్లవి॥

నెరయ రూపము లెల్ల నీరూపమే కా
నరయని యది నాయపరాధము
పరిపూర్ణుఁ డగునిన్నుఁ బరిచ్ఛిన్నునిఁ గా
నరయుట యది నాయపరాధము ॥అది॥

జీవాత్మునిగాఁ జింతింపఁ దలఁచుట
యీవంక నది నాయపరాధము
సేవించి నిను నాత్మఁ జింతింపకుండుట
ఆవల నిది నాయపరాధము ॥అది॥

యీడెఱుఁగక వెంకటేశుఁడ నిన్నుఁగొని
యాడుట యది నాయపరాధము
యేడఁ జూచిన నాయెదుర నుండఁగ నిన్ను
నాడ నీడ వెదకు టపరాధము ॥అది॥ 174

కన్నడగౌళ

సతతవిరక్తుఁడు సంసారి గాఁడు
రతిసమ్మదుఁడు విరక్తుఁడు నితఁడె ॥పల్లవి॥

నిత్యుఁడైనవాఁడు సకలలోకములఁ
బ్రత్యక్షవిభవసంపన్నుఁడు గాఁడు
నిత్యుఁడు నితఁడే నిరుపమానుఁడైన
ప్రత్యక్షవిభవ సంపన్నుఁ డితఁడె ॥సత॥

యోగియైనవాఁడు వొనర నేకాలము
భోగియై భోగిపై భోగింపలేఁడు
యోగియు నితఁడే వుడుగక భోగిపై
భోగించునటువంటి పురుషుఁడు నితఁడె ॥సత॥

దేవుఁడైనవాఁడుఁ దెలుపలోకముల
దేవతారాధ్యుఁడై దీపింపలేఁడు
దేవుఁడు నితఁడే దివిజవంద్యుఁడైన
శ్రీవెంకటగిరి దేవుం డితండె ॥సత॥ 175

45-వ రేకు. వరాళి

ఎచ్చోటి కేఁగిన నెవ్వఁడుఁ దనలోని
మచ్చిక పెనుఁదెవులు మానక పోయె ||పల్లవి||

పాయపుసతుల గుబ్బల పెదపొట్లాల
కాయము పడి నొత్తి కాఁచఁగను
రాయిడిచే ఘనమాయఁ గాని లోని
మాయపు పెనుఁదెవులు మానకపోయె ||ఎచ్చో||

అతివలమోహపు టధరామృతములు
యితవుగ నోరి కందియ్యఁగను
అతిమోహమే ఘనమాయఁ గాని లోని
మతకరి పెనుఁదెవులు మానకపోయె ||ఎచ్చో||

తరుణులమేని మెత్తని పరువులమీఁద
నిరవుగనిటు సుఖయించఁగను
తిరువెంకటాచలాధీశుకృపచేఁ గాని
మరుచేతి పెనుఁదెవులు మానకపోయె ||ఎచ్చో|| 176

మలహరి

పండియుఁ బండదు చిత్తము పరిభవ మొడయదు కాంక్షల
యెండలనే కాఁగితి మీఁక నేలాగో కాని ||పల్లవి||

పదికోట్లుజన్మంబులఁ బాయనికర్మపుఁ బొట్లు
వదలక వోకవిషయములో వడిఁ దీరుచు నితఁడు
చెదరనినిజదాసులకును శ్రీహరి మా కిపు డంతక
హృదయము నిలువదు చంచల మేలాగో కాని ||పండి||

కూపపు బహునరకంబుల కోట్లసంఖ్యలఁ బొరలేటి
పాపము లోకనిమిత్తములోఁ బాపఁగఁ గలఁ డితఁడు
కాపాడఁగఁ దలచినయాకమలాపతి నే మీతని
యేపునఁ గని మనలే మిఁక నేలాగో కాని ॥పండి॥

జడిగొని యెన్నఁడు బాయని సంసారపు బంధంబుల
విడు మని వొకనిమిత్తములో విడిపించును యితఁడు
కడుఁగొలిచినవారికి వేంకటపతి నే మీతని
నెడయక కొలువఁగ లేమిఁక నేలాగో కాని ॥పండి॥ 177

వరాళి

వాడలవాడల వెంట వాఁడివో వాఁడివో
నీడనుండి చీర లమ్మే నేఁతబేహారి ॥పల్లవి॥

పంచభూతము లనెడి పలువన్నెనూలు
చంచలపు గంజి వోసి చరిసేసి
కొంచెపుకండెల నూలిగుణముల నేసి
మంచిమంచి చీర లమ్మే మారుబేహారి ॥వాడ॥

మటమాయములఁ దనమగువపసిఁడి నీరు
చిటిపొటియలుకలఁ జిలికించఁగా
కుటిలంపుఁజేఁతలు కుచ్చులుగాఁ గట్టి
పటవాళిచీర లమ్మేబలుబేహారి ॥వాడ॥

మచ్చికకర్మ మనేటి మైలసంతలలోన
వెచ్చపుకర్మధనము విలువచేసి
పచ్చడాలుగాఁ గుట్టి బలువేంకటపతి
ఇచ్చకొలఁదుల నమ్మే ఇంటిబేహారి ॥వాడ॥ 178

సామంతం

తొక్కనిచోట్లు దొక్కెడి మనసు
యెక్కడగతి లేదిక నో తెరువు ||పల్లవి||

పాపము వాయదు పైపై మనసున
కోపము దీరదు కొంతైనా
దీపనబాధయు దీర దిన్నియును
యేపున బెనగొని నిక నో తెరువు ||తొక్క||

యవ్వనమదమును నెడయదు కోరిక
కొవ్వును నణగదు కొంతైనా
రవ్వగుమమకారము బెడబాయదు
యెవ్విధియును లే దిక నో తెరువు ||తొక్క||

వెఱపును విడువదు వెడమాయలబడి
కొఱతయు దీరదు కొంతైనా
తెఱగొసగేటి శ్రీతిరువేంకటపతి
నెఱిగి నెఱగలే మిక నో తెరువు ||తొక్క|| 179

సాళంగనాట

ఎట్టివారికి నెల్ల నిట్టికర్మములు మా
యిట్టివారికి నింక నేదిత్రో వయ్యా ||పల్లవి||

పాము జంపినయట్టి పాతకమున బెద్ద
పాముమీద నీకు బవళించవలసె
కోమలి జంపినకొఱతవల్ల నొక్క
గోమలి నెద బెట్టుకొని యుండవలసె ||ఎట్టి||

బండి విఱిచినట్టిపాతకమునఁ బెద్ద
బండిబోయిఁడవై పని సేయవలసె
కొండ వెఱికినట్టిగుణమునఁ దిరుమల
కొండమీఁద నీకుఁ గూచుండవలసె ||ఎట్టి|| 180

ముఖారి

అన్నిచోట్లఁ బరమాత్మ నీవు
యిన్నిరూపుల భ్రమయింతువుగా ||పల్లవి||

పాలజలనిధినుండి బదరీవనాననుండి
ఆలయమై గయలోఁ బ్రయాగనుండి
భూలోకనిధివై పురుషోత్తమాననుండి
వేలసంఖ్యలరూపై విచ్చేతుగా ||అన్ని||

వుత్తరమధురలో నయోధ్యలోపలనుండి
సత్తైనసందవ్రజాన నుండి
చిత్తగించి పంచవటి సింహాద్రిలోననుండి
వత్తుగా లోకములు పావనము సేయఁగను ||అన్ని||

కైవల్యముననుండి కమలజలోకాన
మోవఁగ శ్రీరంగముననుండి
యీవలనావలనుండి యీవెంకటాద్రిపై
నీవే నీవే వచ్చి నెలకొంటిగా ||అన్ని|| 181

సామంతం

మాయపురనుజలమదవైరి కపి
రాయఁడు వీఁడవో రామునిబంటు ||పల్లవి||

పెట్టినబంగయు పెంపుమిగుల మొలఁ
గట్టినకాసెయు గర్వమున
నిట్ట నిలిచి పూనినచేతనడిమి
దిట్ట వీఁడువో దేవునిబంటు ॥మాయ॥

నవ్వుచు లంకానగరవు దనుజుల
కొ వ్వణఁచినకపికుంజరుఁడు
మువ్వురు వేల్పులమొదలిభూతియగు
రవ్వగు సీతారమణుని బంటు ॥మాయ॥

పంకజసంభవుపట్టము గట్టను
వుంకించిన తనవొడయనిచే
పొంకపుకలశాపురహనుమంతుఁడు
వెంకటరమణునివేడుకబంటు ॥మాయ॥ 182

46-వ తేకు. శంకరాభరణం.

పరుసముసోఁకియు బ్రదుకవద్దా
తిరిగికర్మము లింక తీదీవులా ॥పల్లవి॥

పడిగాలు పడియున్న ప్రాణాచారముల
పడఁతులనధములఁ బాలించితి
యిడుమలఁ బెడఁబావ నింక నేల తెగి కొంక
గడియించి తెచ్చియు నింకఁ గడమున్నదా ॥పరు॥

మితిలేనిధనములు మెఱసి కానుకగొని
అతిపుణ్యు లిందరి నలరించితి
ధృతిహీనులకు నెల్ల దిక్కయి కాతువుగాక
వ్రతము చెల్లిన నింక వట్టఁగట్లా ॥పరు॥

పాలించి నావిన్నపమున వెంకటరాయ
లాలించితివి నే నీలలనఁ గానా
యీలాగునని లోక మింతాఁ గొతువుగాక
పాలు దాగినమీఁదఁ బైకుడుపులా ॥పరు॥ 183

శ్రీరాగం

ఫాలనేత్రానలప్రబలవిద్యుల్లతా
కేలీవిహార లక్ష్మీనారసింహా ॥పల్లవి॥

ప్రళయమారుతఘోరభస్త్రికాపూత్కార
లలితనిశ్వాసడోలారచనయా
కులశైలకుంభినీకుముదహితరవిగగన
చలనవిధినిపుణ నిశ్చలనారసింహా ॥ఫాల॥

వివరఘనవదనదుర్విధహసననిష్ఠ్యూత
లవదివ్యపరుషలాలాఘటనయా
వివిధజంతువ్రాతభువనమగ్నీకరణ
నవనవప్రియగుణార్ణవ నారసింహా ॥ఫాల॥

దారుణోజ్జ్వలధగద్ధగితదంష్ట్రానలవి
కారస్ఫులింగసంగక్రీడయా
వైరిదానవఘోరవంశభస్మీకరణ
కారణప్రకట వేంకటనారసింహా ॥ఫాల॥ 184

కన్నడగౌళ

ఇంత సేసెఁ బోదైవ మింతలోననే అయ్యో
సంతపాకల్లంబడఁ దెచ్చి సన్యాసిఁ జేసె ॥పల్లవి॥

పరిగ తేరేటివానిఁ బట్టపురాజుగా
నిరతభోగము లిచ్చి నిలిపినట్లు
ధరలోన నతిపాతకుని నన్ను నిట్లు
అరయ నిత్తిడిఁ దెచ్చి యాపరంజిఁ జేసెఁ ॥ఇంత॥

కుక్కలవండుక తినే కులహీనునిఁ దెచ్చి
వెక్కసపుఁబాపనిఁ గావించినయట్లు
దిక్కులేకుఁగుఁగఁ గష్టదేహిని నన్నుఁ దెచ్చి
గక్కనఁ దెలుకపిండికస్తూరిసేసె ॥ఇంత॥

చిదుగ్గినదోమఁ దెచ్చి సింహాపుఁగోదముఁ గా
బెడిదంపుఁ బ్రేమతోడఁ బెంచినయట్లు
కదు నధముని వేంకటపతి నను నిట్లు
చిడిపి రాయి దెచ్చి చింతామణిఁ జేసె ॥ఇంత॥ 185

నాట

మానఁ డెన్నఁడు శరీరి డు
ర్మానబోధితుఁడు గాన ॥పల్లవి॥

పంచభూతవికారంబులు
పంచేంద్రియములు
పంచమహాపాతకములకును
పంచి వేసినది గాన ॥మాన॥

త్రైగుణ్యవికారంబులు
త్రైగుణ్యపుఁదనువులు
శ్రీగురుఁడగు శ్రీవేంకటపతి
భోగయోగ్యములుగాన ॥మాన॥ 186

శ్రీరాగం

ఎన్ని బాధలఁ బెట్టి యేఁచెదవు నీ చింత నెంతకాలముదాఁకఁ గర్మమా
మన్నించు మనుచు నీమఱుఁగు చొచ్చితిమి మా మా టాలకించవో
కర్మమా ॥పల్లవి॥

ప్రతిలేనిదురితములపాలు సేయక నన్నుఁ బాలించ వైతివో కర్మమా
తతితోడ నాత్మపరితాపంబుతో డుతను తగు లేల సేసి తో కర్మమా
జితకాములు గాని చేతికిని లోనయి చిక్క వేకాలంబు కర్మమా
మతిహీనుఁ త్రైవర్తిమూరు నొకపరిపాటి మార్గంబు చూపవో
కర్మమా ॥ఎన్ని॥

ఆస లనియెడితాళ్ల నాటఁగట్టుక నిధికి నప్పగించితివి నీగడె కర్మమా
వాసి విడిచితిమి నీవార మైతిమి మమ్ము వన్నె చెడనీకు వో కర్మమా
కాసుకానుఁ గొరగానిగతిలేనిపనికిఁగా కాలూఁద నీవేల కర్మమా
వోసరిం చొకమారు నొయ్యనే వొకరీతి నొల్ల నని తలఁగుమీ
కర్మమా ॥ఎన్ని॥

తిరువెంకటాచలాధిపుని మాయలచేత దెసలఁ దిరిగినయట్టి కర్మమా
హరిదాసులగువారి నాదరింతువుగాక అంత నొప్పింతువా కర్మమా
వరుస నేనుగమీఁదవాని నున్నం బడుగ వచ్చునా నీకిట్లఁ గర్మమా
పరమపురుషోత్తముని భ్రమతఁ బడి నీవిట్ల బట్టబయల్లాఁగా
కర్మమా ॥ఎన్ని॥ 187

దేవగాంధారి

ఇన్ని సేఁతలకు నిది యొకటే
కన్నా మన సిది కానదు గాని ॥పల్లవి॥

పాతకకోట్లు భవములు భస్మీ
భూతము సేయఁగఁ బోడ వోకటే
శ్రీతరుణీపతి చింత నిజముగా
యేతరి చిత్తం బెఱుఁగదుగాని ||ఇన్ని||

మరణభయ బులు మదములు మలిసీ
కరణము సేయఁగఁ గల దొకటే
హరినామామృత మందుమీఁది రతి
నిరతము నా కిది నిలువదు గాని ||ఇన్ని||

కుటిలములును దుర్గుణములునుఁ దృణీ
కృతములు సేయఁగ గుఱు తొకటే
సతియగు వేంకటపతిసేవారతి
అతి ... మతిగని కానదు గా ||ఇన్ని|| 168

47.వ తేకు. ముఖారి

ఏమీ నెఱఁగనినా కేడపుణ్యము
తామసుండఁ జుమ్మీ ముందర నున్నదైవమా ||పల్లవి||

పాతకపుఁజేతులనే పట్టి నిన్నుఁ బూజించు
ఘాతుకుఁడ నాకు నెక్కడిపుణ్యము
చేతనముఁ బోదనేయుచిత్తము నీదే కాన
రాతిబొమ్మఁ జుమ్మీ భారము నీది దైవమా ||ఏమి||

పూనినయెంగిలినోర నొవ్వఁగునిన్నుఁ బొగడు
హీనజంతువునకు నా కేఁటిపుణ్యము
తేనెపూసి నీ విట్లాఁ దిప్పఁగానే తిరిగేటి
మానఁబొమ్మఁ జుమ్మీ నామతిలోనిదైవమా ||ఏమి||

జాలిఁ బడి సంసారజలధిలో మునిఁగేటి
కూళఁడ నాకేటి తేఁకువపుణ్యము
పాలు వోసి పెంచిన నాపాలివెంకటేశ నే
తోలుబొమ్మఁ జుమ్మీ కాతువుగాని దైవమా ॥ఏమి॥ 189

దేవగాంధారి

భారమైన వేపమాను పాలు వోసి పెంచినాను
తీరని చేఁదే కాక తియ్యనుండీనా ॥పల్లవి॥

పాయఁదీసి కుక్కతోఁక బద్దలు వెట్టి బిగిసి
చాయ కెంత గట్టినాను చక్కనుండీనా
కాయపువికారమిది కలకాలముఁ జెప్పినా
పోయినపోకలే కాక బుద్ధి వినీనా ॥భార॥

ముంచిముంచి నీటిలోన మూల నానఁ బెట్టుకొన్నా
మించినగొడ్డలి నేఁడు మెత్తనయ్యీనా
పంచమహాపాతకాల బారిఁ బడ్డచిత్తమిది
దంచిదంచి చెప్పినాను తాకి వంగీనా ॥భార॥

కూరిమి తోఁ దేలుఁదెచ్చి కోకలోన బెట్టుకొన్నా
సారెసారెఁ గుట్టుగాక చక్కనుండీనా
వేరులేనిమహిమల వెంకటవిభునికృప
ఘోరమైనఆసమేలుకోఁ జోఁకీనా ॥భార॥ 190

భూపాళం

ఆకాశ మడ్డమా అవ్వాలయు నడ్డమా
శ్రీకాంతు భజియించు సేవకులకు ॥పల్లవి॥

పాతాళ మద్దమూ బలిమధనదాసులకు
భూతలం బద్దమూ పుణ్యులకు
నేతుకై లాసములు చిరభూము లిన్నియును
పైత్రోవలట పరమభాగవతులకును ||ఆకా||

అమరావ తద్దమూ హరిదాసులకు మహా
తిమిరంబు లద్దమూ దివ్యులకును
కమలాసనునిలోకం బదియు నద్దమూ
విమలాత్ములై వెలుఁగు విష్ణుదాసులకు ||ఆకా||

పరమపద మద్దమూ బ్రహ్మాండధరుఁడైన
ధర వెంకటేశ్వరుని దాసులకును
యిరవై నలోకముల నిన్నిటా భోగించి
వరుసలను విహరించు వరవైష్ణవులకు ||ఆకా|| 191

దేవగాంధారి

ఆదిదేవ పరమాత్మమా
వేదవేదాంతవేద్య నమో నమో ||పల్లవి||

పరాత్పరా భక్తభవభంజనా
చరాచరలోకజనక నమో నమో ||ఆది||

గదాధరా వేంకటగిరినిలయా
సదానందప్రసన్న నమో నమో ||ఆది|| 192

భైరవి

హరిఁ గొలిచియు మఱి పరములా
తిరముగ నతనిని తెలియుట గాకా ||పల్లవి||

పంకజనాభుని పాదములు దలఁచి
యింకా మఱియొక యితరములా
అంకెల నతనిని అతనిదాసులనే
కొంకక నిజముగఁ గొలుచుటగాకా ||హరి||

పన్నగశయనునిబంట్లకు బంటై
కొన్నిట్పై మఱికోరికలా
యిన్ని కోరికలు యిదియే తనకని
కొన్నది కోలై కోరుట గాకా ||హరి||

వీనుల వేంకటవిభునామామృత
మానిన మతి మఱియును రుచులా
తేనెలు గారెడి తీపు లతనినుతి
నానారుచులై ననుచుటగాకా ||హరి|| 198

లలిత

దైవమా పరదైవమా
యేవగింతలు నాకు నెట్టు దెచ్చేవో ||పల్లవి||

పాపకర్మునిఁ దెచ్చి పరమియ్యఁ దలఁచిన
మేపులకే పోక మేయికోనీనా
తీపులు రూపులుఁ దినిరి నా వెంట
నేపొద్దు నీ వేడఁ దెచ్చేవో ||దైవ||

అధమాధమునిఁ దెచ్చి అధికుని జేసేనంటే
విధినిషేధములు వివరించునా
నిధినిధానములు నిచ్చ నిచ్చలుఁ బెక్కు
విధముల నెటువలె వెదచల్లెదవో ||దైవ||

అతికష్టుఁ డగునాకు నలవిగాని యీ
మత మొసఁగిన నేను మరిగేనా
ప్రతిలేని వెంకటపతి నీదునామా
మృత మిచ్చి నను నీవే మెఱయింతువుగాక ॥దైవ॥ 194

భూపాళం

ఏకులజుఁడేమి యెవ్వఁడైననేమి
ఆకడ నాతఁడె హరి నెఱిఁగినవాఁడు ॥పల్లవి॥

పరగినసత్యసంపన్నుఁ డైనవాఁడే
పరనిందసేయఁ దత్పరుఁడు గానివాఁడు
అరుదైనభూతదయానిధి యగువాఁడే
పరులు దానే యని భావించువాఁడు ॥ఏకు॥

నిర్మలుఁడై యాత్మ నియతి గలుగువాఁడే
ధర్మతత్పరతబుద్ధిఁ దగిలినవాఁడు
కర్మమార్గములు గడవనివాఁడే
మర్మమై హరిభక్తి మఱవనివాఁడు ॥ఏకు॥

జగతిపై హితముగాఁ జరియించువాఁడే
పగలేక మతిలోన బ్రదికినవాఁడు
తెగి సకలము నాత్మఁ దెలిసినవాఁడే
తగిలి వెంకటేశుదాసుఁడయినవాఁడు ॥ఏకు॥ 195

48-వ రేకు. ముఖారి

సేవింతురా యితనిఁ జేలఁగి పరు లిట్లనే
కావించె మమ్ము నెక్కుడిదైవ మితఁడు ॥పల్లవి॥

పాలచవి యితఁడొసఁగు పాలఁ బవళించ నో
పాలుఁ గని నే నితని భజియించఁగా
పాలుపడి తల్లి చనుఁబాలుసహితంబు నే
కాలమునఁ గాపె నెక్కడిదైవ మితఁడు ||సేవిం||

పుట్టింపఁ దానె మఱి పురుషోత్తముండు మంచి
పుట్టు వొసగినదనుచుఁ బూజించఁగా
పుట్టుకోని మమ్ముఁ దెచ్చి బలిమిఁ బుట్టువు లెల్లఁ
గట్టిపెట్టించె నెక్కడిదైవ మితఁడు ||సేవిం||

కర్మ కర్తారుఁడని కడలేని పుణ్యముల
కర్మఫలములు దనకుఁ గైకొలుపఁగా
కర్మగతిఁ దెచ్చి వెంకటవిభుఁడు నాపుణ్య
కర్మములఁ జెరిచె నెక్కడిదైవ మితఁడు ||సేవిం|| 16

ముఖారి

అరిది నేఁతలే చేసి తల్లాడ నిల్లాడ
సరిలేక వుండితివి జలరాశికాడ ||పల్లవి||

పొలియఁదీర్చితివొకతిఁ బురిఁటిమంచముకాడ
నలఁచితి వొకని నగినంబుకాడ
బలిమిఁ దన్నితి వొకని బండిపోతులకాడఁ
దులిమితివి యేడుగురఁ దొలిమందకాడ ||అరి||

తడవిమోదితి వొకని తాటిమాఁకులకాడ
నడిచితివి వొకనిఁ బేయలకాడను
పిడిచి వేసితి వొకని బృందావనముకాడ
వాడిసితివి వొకని నావులమందకాడ ||అరి||

పటపటన దిక్కులు పగులఁ బగతులఁ దునిమి
నటియించితివి మామనగరికాడ
కటిలబహుదైత్యాంతకుఁడవు వెంకటరాయ
పుట మెగసితి జగంబులయింటికాడ ॥అరి॥ 197

పాడి

బలువగుఁదనరూపము చూపెఁ
కలనింతయుఁ దనఘన తెఱఁగించెఁ ॥పల్లవి॥

పాండవరక్షణపరుఁడై నరునకు
నండనె తెలిపె మహామహిమ
దండి విడిచి తనదయతో నర్జును
దుండఁగ మగటిమి నొడఁబడఁ బలికె ॥బలు॥

మగుడఁగ కులధర్మములఁ బుణ్యములు
తెగి పార్థున కుపదేశించెఁ
నగుచు నతనితో నానాగతులను
నిగమము నియమము నిజ మెఱిఁగించెఁ ॥బలు॥

వెరవు మిగుల నావిజయునిమనుమని
పరీక్షిత్తుఁ దగఁ బ్రదికించెఁ
తిరువేంకటగిరిదేవుఁడు దానై
గరిమల భారతకథ కలిగించెఁ ॥బలు॥ 198

సామంతం

బలువగుకర్మము లివివో జీవుల ప్రారబ్ధంబులు సంచితంబులును
బలిసితీర నివి పెరుగునేకాని బ్రహ్మలబహుకల్పంబులదాఁక ॥పల్లవి॥

పాయనిజన్మంబులకర్మంబులు పాయక జీవులప్రారబ్ధములై
యేయెడఁ జూచిన నేదిటికాలునులై యిచ్చట నిటు భజియించఁగను
కాయముపుఁ బెడతటిగంటఁడు విధి దయఁ గడతేర్చినతన కడకర్మములు
పోయిన సంచితంబులఁ గలసిన నవి పొదలుచుఁ గొండలపొడవై
పెరుగు ॥బలు॥

పొదలి సంచితంబులు వడిఁ బెరుగును పొలియును జీవునిపుణ్యముఁ జాలక
యెదిగినపుణ్యం బిగురును కాఁగినయినుముమీఁదిజలములవలెను
పదిలములై కడుఁ బాపకర్మములే బరువై పరగఁగఁ బ్రాణికి నెన్నఁడు
తుదయు మొదలు నెందును లేక వడిఁ దొలఁగక భవములతోడవై
తిరుగు ॥బలు॥

తలఁపులో నవయఁ దలఁచినజంతువు కలుషహారుఁడు వెంకటగిరిపతి దను
దలఁచుభాగ్య మాత్మకు నొసగినఁ జిత్తము పరిపక్వంబై యెపుడు
జలజోదరుఁ దలఁచఁగఁ బ్రారబ్ధంబులు సంచితంబులుఁ బొలిసి పుణ్యులై
చెలువగునిత్యానందపదంబునఁ జెలఁగి సుఖించగఁ జేరును రపుడు
॥బలు॥ 199

భైరవి

చాల నొవ్విసేయునట్టిజన్మ మేమి మరణ మేమి
మాలు గలిపి దొరతనంబు మాన్పు టింతచాలదా

పుడమిఁ బాపకర్మ మేమి పుణ్యకర్మ మేమి తనకు
కడపరానిబంధములకుఁ గారణంబులైనవి
యెడపకున్న పసిఁడిసంకె లేమి యినుపసంకె లేమి
మెడకుఁ దగిలియుండి యెప్పుడు మీఁదుచూడరానివి ॥చాల॥

చలముకొన్న ఆపదేమి సంపదేమి యెప్పుడుఁ దనకు
అలమిపట్టి దుఃఖములకు నప్పగించినట్టిది
తొలమిఁ బసిఁడిగుదియ యేమి యినుపగుదియ యేమి తనకు
ములుగ ములుఁగఁ దొలితొలి మోఁదు టింత చాలదా ॥చాల॥

కర్మమైననేమి వికృతకర్మమైననేమి దనకు
కర్మఫలమువిూఁదికాంక్ష గలుగు టింతచాలదా
మర్మ మెఱిఁగి వెంకటేశుమహిమ లనుచుఁ దెలిసినట్టి
నిర్మలాత్మునకిహముఁ బరము నేఁడు గలిగెఁ జాలదా ॥చాల॥ 200

49-వ రేకు   కన్నడగౌళ

కాలాంతకుఁ డనువేఁటకాఁ డెప్పుడుఁ దిరిగాడును
కాలం బనియెడితీవ్రవుగాలివెర వెఱఁగి ॥పల్లవి॥

పరమానందం బనుచేనికి పసిగొనునరమృగములకును
తరమిడి సంసారపుటోఁదములనె యీఁగించి
పురవడిఁ జేసినకర్మపు టురులు దరిద్రం బనువల
వొరపుగ మా యనుపోఁగులు వొకవెరవున వేసి ॥కాలా॥

కదుముకవచ్చేటి బలురోగపుఁ గుక్కల నుసికొలిపి
వదలక ముదిసిన ముదిమే వాకట్టుగఁ గట్టి
పొదలుచు మృత్యువు పందివోటై నల్లెట నాడఁగ
పదిలముగాఁ గింకరులను చొప్పరులఁ బరవిడిచి ॥కాలా॥

ఆపోఁదంబులఁ జిక్కక అపురులనుఁ దెగనురికి
ఆవేటకాండ్ల నదలించాచే నే చొచ్చి
పావనమతిఁ బోరె వోడిచి పరమానందముఁ బొందుచు
శ్రీవేంకటపతి మనమునఁ జింతించీ నరమృగము కాలా 201

భూపాళం

ఏల వచ్చి యేలపోయీ నెందుండీఁ బ్రాణి
తోలుతి త్రిలోనఁ జొచ్చి దుంకదూరనా ॥పల్లవి॥

పుట్టులేక నరకాలపుంగుడై తా నుండక యీ
పుట్టుగున కేల వచ్చి పోయీఁ బ్రాణి
పుట్టుచునే కన్నవారిఁ బుట్టినవారి నానలఁ
బెట్టి పెట్టి దుఃఖములఁ బెడరేఁచనా ॥ఏల॥

భూతమై యడవిలోఁ బొక్కుచుఁ దా నుండక యీ
బూతుజన్మ మేల మోఁచెఁ బుచ్చినప్రాణి
రాతిరిఁ బగలు ఘోరపుఁబాటు వడి పడి
పాతకాలు చేసి యమబాధఁ బడనా ॥ఏల॥

కీటమై వేంకటగిరికిందనైన నుండక యీ
చేటు వాటు కేలనోఁచె చెల్లఁబో ప్రాణి
గాటమైనసంపదల కడలేనిపుణ్యాల
కోటికిఁ బడగెత్తక కొంచెపడనా ॥ఏల॥ 202

నాట

అయ్యో మానుపఁగదవయ్యా మనుజుఁడు తన
కయ్యాపుఁగంటఁ గానఁడు ॥పల్లవి॥

పాపపుణ్యాలంపటుఁడై నా దుష్ట
రూపుడు జన్మరోగి యటుగాన
పైపై నైద్రవ్యతాపజ్వరముపుట్టి
రేపొద్దు వొడ లెఱుఁగఁడు ॥అయ్యో॥

నరకభవనపరిణతుఁడై నా కర్మ
పురుషుఁడు హేయభోగి యటుగాన
దురితపుణ్యత్రిదోషజ్వరము వట్టి
అరవెరమాట లాడీని ॥అయ్యో॥

దేహమోహానుస్థిరుఁడై నా ని
ర్వాహుఁడు తర్కవాది యటుగాన
శ్రీహరి వెంకటశ్రీకాంతునిఁ గని
వ్యూహాలఁ జేర నొల్లఁడు ॥అయ్యో॥ 203

నాట

ఏదియును లేని దేటిజన్మము
వేదాంతవిద్యావివేకి గావలెను ॥పల్లవి॥

పరమమూర్తిధ్యానపరుఁడు గావలె నొండె
పరమానందసంపద లొంద వలెను
పరమార్థముగ నాత్మ భావింపవలె నొండె
పరమే తానై పరగుండవలెను ॥ఏది॥

వేదశాస్త్రార్థకోవిదుఁడు గావలె నొండె
వేదాంతవిదుల సేవించవలెను
కాదనక పుణ్యసత్కర్మి గావలె నొండె
మోదమున హరిభక్తి మొగి నుండవలెను ॥ఏది॥

సతతభూతదయావిచారి గావలె నొండె
జితమైనయింద్రియస్థిరుఁడు గావలెను
అతిశయం బగు వెంకటాద్రీశుసేవకులె
గతి యనుచు తనబుద్ధిఁ గలిగుండవలెను ॥ఏది॥ 204

గుండక్రియ

కడు పెంత తాఁ గుడుచు కుడుపెంత దీనికై
పడనిపాట్లనెల్లఁ బడి పొరలనేలా ||పల్లవి||

పరులమనసునకు నాపదలు గలుగఁగఁజేయఁ
బరితాపకరమైన బ్రదుకేలా
సొరిది నితరులమేలు చూచి సైఁపఁగలేక
తిరుగుచుండేటి కష్టదేహ మిదియేలా ||కడు||

యెదిరి కెప్పుడుఁ జేయుహిత మెల్లఁ దనదనుచు
చదివి చెప్పనియట్టిచదు వేలా
పొదిగొన్నయాసలోఁ బుంగుడై సతతంబు
పదమదంబై పడయుచవులు దనకేలా ||కడు||

శ్రీవేంకటేశ్వరుని సేవారతికిఁ గాక
జీవనభ్రాంతిఁ బడు సిరులేలా
దేవోత్తముని నాత్మఁ దెలియనొల్లక పెక్కు
త్రోవ లేఁగినదేహి దొరతనం బేలా ||కడు|| 205

సామంతం

ఘనమనోరాజ్యసంగతి చెలఁగినఁగాని
జనుల కెప్పుడు నాత్మసౌఖ్యంబు లేదు ||పల్లవి||

ప్రతిలేనిధైర్యంబు వదిలపరచినఁగాని
మతిలోని పగవారిమద మణఁపరాదు
మితిలేనిశాంత మనుమేటికైదువఁ గాని
క్రితకంబు విషయములగెల్వు పెఱుఁగరాదు ||ఘన||

సారిది నిర్మోహ మనుజోడు దొడిగినఁగాని
వెర పుడిగి మమతచే వెళ్లఁబడరాదు
యిర వైనవిజ్ఞానపింట నుండినఁగాని
అరసి జగ మెల్ల తానై యేలరాదు ॥ఘన॥

యిన్నియును దిరువేంకటేశుఁ డిచ్చినఁగాని
తన్నుఁ దానెఱిఁగి యాతనిఁ గొలువరాదు
కన్నులను వెలి లోను గలయఁజూచినఁగాని
సన్నంబుఘన మనెడివాడ గనరాదు ॥ఘన॥ ౨౦౬

౬౦వ రేకు ముఖారి

ఎఱుక గలుగునాఁ డెఱఁగఁడటా
మఱచినమేనితో మరి యెఱిఁగీనా ॥పల్లవి॥

పటువైభవములఁ బరగేటినాఁడే
తటుకున శ్రీహరిఁ దలఁచఁడటా
కుటిలదేహియై కుత్తికఁ బ్రాణము
తటతటనదరఁగఁ దలఁచీనా ॥ఎఱు॥

ఆలుబిడ్డలతో మహాసుఖ మందుచు
[illegible]లిమితో హరిఁ దలఁచేడటా
[illegible]లినకాలుని వస మైనప్పుడు
[illegible]లు (?) వేదఁగాఁ దలఁచీనా ॥ఎఱు॥

[illegible]తలేక తేకువఁ దా నుండేటి
[illegible]టపతిఁ దలఁచఁడటా
[illegible]గాయై మఱచివున్నయెడ
[illegible]వులఁ దలఁచీనా ॥ఎఱు॥ 207

సామంతం

కాలముకాలముగాదు కపటాలేతఆచాయు
చాలు నింక దీనితోడిజాలి మానరే ॥పల్లవి॥

చిన్ననాట నుండి తనపెంచినయీదేహము
మున్నిటివలె గాదు ముదిసీని
యెన్నిక దినాలచేత నెప్పు డేడఁ బడునో
కన్నవారిచేతికి గక్కున నియ్యరే ॥కాల॥

తోలునెముకలచేత దొడ్డైనయీదేహము
గాలిచేత దాలిమీఁదఁ గాగీని
కీలుగీలు నెప్పు డేడ కింద విడిపడునో
మేలుఁగీడు లేనిచోట మేటిఁ జేసిపెట్టరే ॥కాల॥

కింకవుకిసరుచేత కీడైనదేహము
వంకవంక తెరువుల వడిసీని
యింక నీనిధిచేత నెప్పుడేడఁ బడునో
వెంకటేశుఁ జేరఁ బడవేయగదరే ॥కాల॥ 308

దాళి

ఇటువలెనే పో సకలము యించుక గనభావించిన
అటమటముల సంతోషము ఆసలు సేయుటలు ॥పల్లవి॥

పగగాని తిరిగేటి జన్మపుబాధలు తన కేకాలము
తగుసుఖ మెక్కడ నున్నది తడతాఁకులె గాక
పొగలోపల సెక గాసిన భుగభుగఁ గన్నులనీళ్లు
నిగిడినదుఃఖమె కా కిటు నిజసౌఖ్యము గలదా ॥ఇటు॥

పొలసినమాయపురూపులు పొలఁతులమచ్చికమాటలు
తలచినతన కేమున్నది తలఁపోఁతలె కాక
బలువునఁ బారఁగ మోహపుపాశము తనమెడఁ దగిలిన
తలకిందుగఁ బడు బెల్లను తనకిది ప్రియమానా ॥ఇటు॥

చేతిపదార్థము దలఁచక చేరువ నుండినవారల
చేతిపదార్థము గోరిన చేతికి లోనౌనా
ఆతుమఁగల తిరువేంకటపతి నాత్మఁ దలఁచి సుఖింపక
యేతరిసుఖములఁ దిరిగిన నింపులు దనకౌనా ॥ఇటు॥ 209

కాంభోధి

శమము చాలనియట్టిజన్మం బి దేమిటికి
దమము చాలనియట్టితగు లి దేమిటికి ॥పల్లవి॥

పగయునుఁబోలె నాపై నేయునడియాన
తగిలి యేపనే కాని దయ గొంత లేదు
జగడమునఁ బోలె నలవతలేని మమత దను
తెగి వేచనే కాని తీరుగడ లేదు ॥శమ॥

ఋణమును బోలె తీరియుఁ దీరనిది కర్మ
గణన గలకాలంబు కడ మొదలు లేదు
వ్రణమునుఁబోలెవిడువక రాఁగదేహజపు
గుణముసౌఖ్యము తెరువు గొంతయును లేదు ॥శమ॥

నీతియుఁ బోలెఁ బ్రాణికి వెం కటేశు కృప
చేతికి నిధానంబు చేరిన ట్లాయ
భూతములఁ బోలె తలఁపున కితనిసంస్మరణ
భీతి పుట్టించి యప్రియభావ మాయ ॥శమ॥ 210

శ్రీరాగం

ఇదివో సంసార మెంతసుఖమో కాని
తుదలేనిదుఃఖ మను తొడవు గడియించె ॥పల్లవి॥

పంచేంద్రియంబు లను పాతకులు దనుఁ దెచ్చి
కొంచెపుసుఖంబునకుఁ గూర్పఁగాను
మించి కామం బనెడి మేఁటితనయుండు జని
యించి దురితధన మెల్ల గడియించె ॥ఇది॥

పాయ మనియెడి మహాపాతకుఁడు తనుఁ దెచ్చి
మాయంపుసుఖమునకు మరుపఁ గాను
సోయగపుమోహ మను సుతుఁ డేచి గుణ మెల్లఁ
బోయి యీనరక మనుపురము గడియించె ॥ఇది॥

అతిశయుం డగువేంకటాద్రీశుఁ డనుమహా
హితుఁడు చిత్తములోన నెనయఁగాను
మతిలోపలవిరక్తి మగువ జనియించి య
ప్రతియయి మోక్షసంపదలు గడియించె ॥ఇది॥ 211

శ్రీ

చిత్తమో కర్మమో జీవుఁడో దేవుఁడో
వో త్రినయ యీచేత లోకరివి గావు ॥పల్లవి॥

పదిలమైన మోహపాశంబులు దెచ్చి
మొదలకుండఁగ నాకు మెడఁ జుట్టి
యెదిరి నవ్వ నింటింటఁ దిరిగించి
తుదలేనియాసలదుఃఖాతురుని జేసె ॥చి త్త॥

కొలఁది మీఱి జన్మకోట్లఁ బెనగొని
తొలఁగని నాలోని దురితము
తొలఁగింప నాలుక తుదకు నీపేరిచ్చి
తెలుపు మించితివి చాలుఁ దిరువేంకటేశా ॥చి త్త॥ 312

81-వ రేకు. దేసాళం

వీనిఁ జూచితిమైన నేము విరతిఁ బొందఁగలేము
పూని మా బ్రదుకు కిందుఁ బోలదాయఁగా ॥పల్లవి॥

పరుల వేడఁగఁ బోవు పరనిందకుఁ జొరవు
పరపురుషార్థమే ఫలవృక్షతతు లెల్ల
నరులమై ఘనులమై నానాబుద్ధు లెఱఁగి
వొరి మా బ్రదుకు లిందుఁ బోలదాయఁగా ॥వీని॥

కామక్రోధాదులు లేవు కాముకత్వ మెఱఁగవు
కామించినట్లవు నెక్కడనైనా శిలలివి
ధీమనము గలిగియుఁ దెలివిగలిగియును
భూమిలో మా బ్రదుకు కిందుఁ బోలదాయఁగా ॥వీని॥

వొకరిఁ గొలువఁబోవు వొకపంట నేయఁబోవు
వొకమానిగూడు చేరివుండుఁబక్షు లాదనాడ
వొక శ్రీవెంకటపతి నమ్మి యుండలేము
మొకమో మా బ్రదుకు కిందుఁ బోలదాయఁగా ॥వీని॥ 313

సాళంగం

వనిమాలినట్టి వట్టి పఱఁడు గాక మాకు
ననిచియుండియు నొక్కనఁగుఁబొట్లా ॥పల్లవి॥

కన్న వారినెల్లా వేడేకష్టమే దక్కుటగాక
పన్ని దైవమియ్యనిది పరు లిచ్చేరా
యెన్నికతో దేహమిచ్చె నిహమెల్లా జెందనిచ్చె
వున్నవా రింతటిపని కోపగలరా ॥పని॥

బడలితానందైనా బడ్డపాటే దక్కుగాక
కడగిరాని దిదే నొక్కరివసమా
కడుపులోనుండగాన కలవి నుదుట వ్రాసె
తడవి దైవముచేత దాటవసమా ॥పని॥

దెప్పరవుసంపదకు దిమ్మటలేదక్కగాక
యెప్పుడు శ్రీవేంకటేశు డీకమానీనా
చప్పుడుగా నతనికిశరణన్న జాలుగాక
తప్పులును వొప్పులు నాతనివే కావా ॥పని॥ 214

దేసాళం

పరులసేవలు చేసి బ్రదికేరటా
సిరివరుదాసులు సిరు లందుటరుదా ॥పల్లవి॥

కోరి వొకవరుని గొలిచినవారలు
ధీరులై పలిగెల దిరిగేరట
కూరిమి బ్రహ్మాండకోటు లేలెడివాని
వారలింతట జనవరు లౌటరుదా ॥పరు॥

చేకొన్న తుమ్మెద చేపట్ట కీటము
లా కడ దుమ్మెదలయ్యీనట
శ్రీకాంతునిపాదసేవకు లగువార
లే కులజులయినా నెక్కు డౌటరుదా ॥పరు॥

ధరణీశునాజ్ఞల తమదేశములందు
నిరులనాతనిముద్ర చెల్లినట
తిరువేంకటాద్రిశ్రీదేవునిముద్రలు
ధరియింపఁగా నింతటఁ జెల్లుటరుదా ॥వరు॥ 315

గుజ్జరి

ఇటుగన సకలోపాయములుడిగిన యీశ్వరుఁడే రక్షకుఁడు
తటుకున స్వతంత్ర ముడిగినయాత్మకు తగునిశ్చింతమె పరమసుఖము ॥పల్లవి॥

అఁకటికడుగనిశిశువుకుఁ దల్లి యడిచి పాలు ద్రాగించినరీతి
యాకడఁ గోరిక లుడిగినయోగికి నీశ్వరుఁడే రక్షకుఁడు
చేకొని బుద్ధెఱఁగినబిడ్డలపైఁ జింతింపరు తొల్లిటివలెఁ దల్లులు
యీకోలఁదులనే స్వయత్న దేహుల నీశ్వరుఁడును వాత్సల్యము వదలు ॥ఇటు॥

తతిఁ గరిరాజుఁ గాచినయట్లు ద్రౌపదిమానము గాచినయట్లు
హితమతి స్వతంత్ర ముడిగినయోగికి యీశ్వరుఁడే రక్షకుఁడు
అతనుఁడు భస్మం బయ్యెననాఁడు అజునిశిరం బట్టుబ్రుంచిననాఁడు
చతురుఁడు దా నడ్డమురాఁ డాయను స్వతంత్ర ముద్దుగనిజీవులు గానా ॥ఇటు॥

తిక్కని యనిశము జిత్తములోనాఁ జింతించేటి శరణాగతజనులను
యిక్కడనక్కడ శ్రీవెంకటగిరి యీశ్వరుఁడే రక్షకుఁడు
మక్కువతోఁ దనయంతర్యామిని మఱచినస్వామిద్రోహుల కెల్లా
అక్కరతోఁ బుట్టుగులే భోగ్యం బహంకారము విడువరుగానా ॥ఇటు॥ 216

వరాళి

రామరామచంద్రరాఘవా రాజీవలోచనరాఘవా
సౌమిత్రిభరతశత్రుఘ్నులతోడ జయమందుదశరథ రాఘవా ॥పల్లవి॥

శిరసుకూఁటులరాఘవా చిన్నారిపొన్నారిరాఘవా
గరిమ నావయసునఁ దాటకిఁ జంపినకౌసల్యానందన రాఘవా
అరిదియజ్ఞముగాచురాఘవా అల్లహరునివిల్లు విఱిచినరాఘవా
సిరులతో జనకునియింటను జానకిఁ జెలఁగి పెండ్లాడినరాఘవా ॥రామ॥

పులయునయోధ్యారాఘవా మాయామృగాంతకరాఘవా
చెలఁగి చుప్పనాతిగర్వ మడఁచి దైత్యసేనలఁ జంపినరాఘవా
సొలసి వాలిఁ జంపీ రాఘవా దండిసుగ్రీవునేలినరాఘవా
జలధిబంధించినరాఘవా లంకసంహరించినరాఘవా ॥రామ॥

దేవతలుచూడరాఘవా నీవు దేవేంద్రునిరథమెక్కి-రాఘవా
రావణాదులనుఁ జంపి విభీషణు రాజ్యమేలించినరాఘవా
వేవేగ మరలి రాఘవా వచ్చి విజయపట్టమేలి రాఘవా
శ్రీవెంకటగిరిమీఁద నభయము చేరి మా కిచ్చిన రాఘవా ॥రామ॥ 217

రేకు ?-వ కు దేవగాంధారి

విధినిషేధములకు వెఱవఁగఁ బనిలేదు
మధుసూదన నీమన్నన దాసుఁడైతే ॥పల్లవి॥

విడువరానిధర్మవిదుల పురుషులను
విడిచి గోపికలు విచ్చనవిడి
బడి నిన్నుఁ దగులుటే పరమధర్మమాయ
తొడయునితరధర్మా లింక నేటి కయ్యా ॥విధి॥

మానరాని కర్మమార్గము లటు మాని
పూనినయతులే పూజ్యు లటా
నీనారాయణనియతే ధర్మమాయ
యీనిజ మొకటియు నెఱఁగ వలయు ॥విధి॥

యిన్నిట శ్రీవేంకటేశ నీదాసుఁడై
వున్నవిచారాల కొదుగ నేలా
నిన్ను గూర్చినట్టినిజభక్తి గల దని
తిన్ననై తెలిపేటి తెలివే కలది ॥విధి॥ 218

రామక్రియ

సులభుఁడు మధుసూధనుఁడు మన
మెలమి నమ్మిన నిట్టే నుండి ॥పల్లవి॥

పదుచుమాటన కాప్రహ్లాదునకు
పొడచూపె నాదిపురుషుఁడు
అడవిలో హానక ఆదంతి మొఱకును
తడవి కాచిన దైవము నుండి ॥సుల॥

ఆఁడుమాట లనక అంతలో ద్రౌపదిని
వాఁడిమిఁ గాచిన వరదుఁడు
పోఁడిమిఁ బేదన కాపొందినకుచేలుని
మీఁడ సంప దిచ్చె విష్ణుఁడు నుండి ॥సుల॥

వీరువారన కిదే వేఁడినవరములు
సారెకు నిచ్చినసర్వేశుఁడు
మేరతో లోకముల మెఱసి నిప్పుడును
యీరీతి శ్రీవేంకటేశుఁడే నుండి ॥సుల॥ 219

ధన్నాసి

కింకదీర నద్వైవం కేశవా త్పర మని
ఉంకువైన నాలో నీ వుపమ లివే ||పల్లవి||

కంటి నీవొక్కఁడవే లోకములకు దైవ మని
వొంటి మతి నిన్నుఁ బోల నొకరిఁ గాన
వింటి నీవే ఘనమని వేదాంతమందు నీ
కంటె నితరము వినఁ గరుణానిధీ ||కింక||

తోఁచె నాకు నీసేవే తుదిపద మని మతి
తోఁచ దీబుద్ధికి సరితూఁగ దెందును
పూఁచి నాగురుఁడు నిన్ను బోధించె గాని మతి
దాఁచఁ డాయ నీమహిమ ధరణీధరా ||కింక||

సమ్మతించె నామతిఁ జవియై నా(నీ?) కథలె
సమ్మతించ వెక్కడో రచ్చలనుద్దులు
నమ్మిక శ్రీవెంకటేశ నంటున నీపాదాలే
నమ్మితి నేమియు నమ్మ నారాయణా ||కింక|| 320

రామక్రియ

ఓహో డేండేం వోగి బ్రహ్మ మిది యని
సాహసమున శ్రుతి చాటెడిని ||పల్లవి||

పరమును నపరముఁ బ్రకృతియు ననఁగా
తెరవు దెలియుటే వివేకము
పరము దేవుఁడును అపరము జీవుఁడు
తిరమైన ప్రకృతియే దేహము ||ఓహో||

జ్ఞానము జ్ఞేయము జ్ఞానగమ్యమును
వ్రూని తెలియుటే యోగము
జ్ఞానము దేహాత్మజ్ఞేయము పరమాత్మ
జ్ఞానగమ్యమే సాధించుమనను ॥ఓహో॥

క్షరము నక్షరమును సాక్షి పురుషుఁ డని
నరవిఁ దెలియుటే సాత్త్వికము
క్షరము ప్రపంచ మక్షరము కూటస్థుఁడు
సిరిపురుషోత్తముఁడే శ్రీవెంకటేశుఁడు ॥ఓహో॥ 221

శంకరాభరణం

ఛీఛీ నరుల దేఁటిజీవనము
కాచుక శ్రీహరి నీవే కరుణింతుగాకా ॥పల్లవి॥

అడవిలో మృగజాతి యైనాఁ గావచ్చుఁగాక
వడి నితరులఁ గొలువఁగవచ్చునా
వుడివోనిపక్షియై వుండనైనా వచ్చుఁగాక
విడువక కెవ్వరినైనా వేఁడవచ్చునా ॥ఛీఛీ॥

పసురమై వెదలేని పాటు పడవచ్చుఁగాక
కసివో నొరులఁ బొగడఁగా వచ్చునా
వుసురుమానై పుట్టి వుండనైన వచ్చుగాక
విసువక పీరివారి వేసరించ వచ్చునా ॥ఛీఛీ॥

యెమ్మెలఁ బుణ్యాలు సేసి యిల యేలవచ్చుఁగాక
కమ్మి హరిదాసుఁడు గావచ్చునా
నెమ్మది శ్రీవెంకటేశనీచిత్తమే కాక
దొమ్ములకర్మము లివి తోయవచ్చునా ॥ఛీఛీ॥ 222

గుజ్జరి

ఇంతే చూతేమి లేదు యిందుమీఁదను
దొంతులకర్మాలు దుమ్ముదూరు పెత్తుటా ॥పల్లవి॥

వుల్లములో నుండి దేహ మొగి రక్షించే హరి
నొల్లకున్న తన్నుఁ దా నొల్లకుండుటా
బల్లిదుఁ డాతని మాని పరుల వేఁడేదెల్లా
పొల్లకట్టు దంచి దంచి పోగుసేసుకొనుటా ॥ఇంతే॥

యెయ్యెడఁ బుణ్యఫలము లేమి గలిగిన హరి
కియ్యకున్న నదిదైవ మియ్యకుండుటా
చెయ్యార నాతని కొప్పు సేయనిభోగము లెల్లా
చయ్యనఁ జెఱకుఁ బిప్పి చవిగొనుటా ॥ఇంతే॥

శ్రీకాంతు డైనట్టి శ్రీవెంకటేశ్వరునిఁ
జేకొంటే సిరు లెల్లాఁ జేకొనుటా
మేకుల శ్రీహరినామ మేనోర నుడుగుట
కైకొన్న యమృతపుఁ గందు వగుటా ॥ఇంతే॥ ౭౭౩

౮౩-వ రేకు. ఆహిరి

ఇతరధర్మము లందు నిందు గలదా
మతిఁ దలఁప పరము నీమతమునసే కలిగె ॥పల్లవి॥

విదురునకుఁ బరలోకవిధిచేసె నట తొల్లి
అదె ధర్మసుతుఁడు వర్ణాశ్రమంబులు విడిచి
కదిసి నీదాసుఁడైన కతమునని కాదె యీ
యెదురనె తుదిపదం బిహమునని కలిగె ॥ఇత॥

అంటరానిగద్ద కుల మంటి జటాయువుకు నీ
వంటిపరలోకకృత్యములు సేసితివి మును
వెంట నీకైంకర్యవిధి కలిమినే కాదె
వొంటినీహస్తమున నో(యో ?)గ్యమై నిలిచె ॥ఇత॥

యిరవైనశబరిరుచు లివియె నైవేద్యమై
పరగె నట శేషమును బహునిషేధము లనక
ధరఁ దదీయప్రసాదవు విశేషమె కాదె
సిరుల శ్రీవెంకటేశ చెల్లుబడు లాయ ॥ఇత॥ 224

సాళంగనాట

దేవదేవు డెక్కె నదె దివ్యరథము
మావంటివారి కెల్ల మనోరథము ॥పల్లవి॥

జగతి బాలులకై జలధులు వేరఁజేసి
పగటునఁ దోలె నదె పైఁడిరథము
మిగులఁగఁ గోపగించి మెరయు రావణుమీఁద
తెగి యెక్కి తోలె నదె దేవేంద్రరథము ॥దేవ॥

దిక్కులు సాధించి సీతాదేవితో నయోధ్యకుఁ
బక్కన మరలిచెఁ బుష్పకరథము
నిక్కి నరకాసురుపై నింగిమోవ నెక్కి తోలె
వెక్కసపు రెక్కలతో విష్ణురథము ॥దేవ॥

బలిమి రుక్మిణిఁ దెచ్చి పరులగెలిచి యెక్కె
అలయేఁగుబెండ్లికల్యాణరథము
యెలమి శ్రీవెంకటాద్రి నలమేలుమంగఁ గూడి
కలకాలమును నేఁగె ఘనమైనరథము ॥దేవ॥ 235

కాంబోది

ఏమిసేతు దేవదేవ యింతయును నీమాయ
కామినులఁ జూచి చూచి కామించె భవము ॥పల్లవి॥

చంచలపుఁ గనుదోయిసతులబారికిఁ జిక్కి
చంచలమందెను నాదిచ్చరిమనసు
కంచుఁగుత్తికలవారి గానములఁ జొక్కిచొక్కి
కంచుఁ బెంచు నాయఁబో నాకడలేనిగుణము ॥ఏమి॥

తీపులమాటల మించి తెఱవలభ్రమఁ దరి
తీపులపాలాయఁ బో నా తెలి వెల్లాను
పూఁపలనవ్వులతోడి పొలఁతులఁ జూచిచూచి
పూఁపలుఁ బిండెలునై పొల్లువోయఁ దపము ॥ఏమి॥

కూటమి సతులపొందు కోరి కోరి కూడి కూడి
కూటువ నావిర తెందో కొల్లఁబోయను
నీటున శ్రీవేంకటేశ నినుఁ గని యింత లోనె
జూటరినై యింతలోనె సుజ్ఞానినైతి ॥ఏమి॥ 226

గుండక్రియ

మరిగి వీరెపో మాదైవంబులు
కెరలిన హరిసంకీర్తనపరులు ॥పల్లవి॥

వినియెడివీనులు విష్ణుకథలకె
పనిగొందురు మాప్రపన్నులు
కనియెడికన్నులు కమలాక్షునియం
దనువుపరతు రటు హరిసేవకులు ॥మరి॥

పలికెడిపలుకులు పరమాత్మునికై
యలవరతురు శరణాగతులు
తలఁచేటితలఁపులు ధరణీధరుపై
తలకొలుపుదురా తదియ్యులు ॥మరి॥

కరముల శ్రీపతికైంకర్యములే
మురియుచుఁ జేతురు ముముక్షులు
యిరవుగ శ్రీవెంకటేశ్వరుమతమే
సిరుల నమ్మెదురు శ్రీవైష్ణవులు ॥మరి॥ 227

బౌళి

ఏమీ నడుగ నొల్ల హెచ్చుకుందు లన నొల్ల
కామించి నీవిచ్చితివి కైవల్యపదము ॥పల్లవి॥

పుట్టుగులకు వెఱవ భువిలోన హరి నీకు
నట్టె నీదాసుఁడ నే నైతే జాలు
వెట్టికి నేజాతియైన వెఱవ నీనామములు
వొట్టి నానాలికమీఁద నుంటేఁ జాలు ॥ఏమీ॥

దురితాలకు వెఱవఁ దుదవేయైనా హరి నీ
కరుణఁ గైంకర్యము గలిగితేఁ జాలు
నిరతి నింద్రియాలకు నే వెఱవ నీవాత్మఁ
బెరరేఁపకుఁడవై పెరిగితేఁ జాలు ॥ఏమీ॥

యేలోకమైనా వెఱవ యెప్పుడు శ్రీవెంకటేశ
పాలించి నీకృప నాపైఁ బారితేఁ జాలు
కాల మెట్టయినా వెఱవ కర్మ మెట్టయినా వెఱవ
యేలిననీదాసులు నన్నియ్యకొంటేఁ జాలును ॥ఏమీ॥ 228

భూపాళం

కనియుఁ గానని మనసు కడమగాక
మొనలేని హరి మహిమ కిది గుఱుతు గాదా ॥పల్లవి॥

కను కలిగి హరిఁగొలిచి ఘను లైరి గాక మును
మనుజులే కారా మహరుషులును
మనసులో నివ్వడైన మరిగి కొలిచినవారు
ఘను లౌట కిదియ నిక్కపుగుఱుతుగాదా ॥కని॥

భావించి హరిఁ గొలిచి పదవు లందిరి గాక
జీవులే కారా దేవతలును
కావించి కొలిచినను ఘనపదవు లేమరుదు
యేవలన నిందరికి నిది గుఱుతుగాదా ॥కని॥

పన్ని హరిఁ గొలిచి సేర్పరులైరి గాక ధర
నున్నవారే కారా యోగివరులు
యెన్నికల శ్రీవేంకటేశునమ్మినవార
లెన్నియునుఁ జేకొనుట కిది గుఱుతు గాదా ॥కని॥ 329

84-వ రేకు. మలహరి

వలెననువారిదే వైష్ణవము యిది
వలపుఁదేని వో వైష్ణవము ॥పల్లవి॥

కోరిక లుడుగుచు గుఱి నిన్నిటిపై
వైరాగ్యమె పో వైష్ణవము
సారెకుఁ గోపముఁ జలముఁ దనలో
వారించుటవో వైష్ణవము ॥వలె॥

సుడిగొను దేహపుసుఖ దుఃఖములో
వడిఁ జొరనిదెపో వైష్ణవము
ముడివడి యింద్రియములకింకరుఁడై
వడఁబడనిదె పో వైష్ణవము ॥వల॥

పుదుటునఁ దనసకలోపాయంబులు
వదలుట పో నిజవైష్ణవము
యెదుటను శ్రీవెంకటేశ్వరునామము
వదనము చేర్చుట వైష్ణవము ॥వల॥ 280

పాడి

శ్రీహరిసేసినచిహ్నాలివి యీ
మోహము విడుచుట మోక్షమది ॥పల్లవి॥

మలినం బేది మణిఁ గనదేది
కలుషపుమలములకాయ మిది
కలిగిన దేది కడు లేం దేది
చలనపుమాయలజన్మ మిది ॥శ్రీహ॥

తనిసిన దేది తనియని దేది
దినదిన మూఁకలి దీర దిది
కొన యిం దేది గుటి మొదలేది
పనిగొనుకర్మపుబంధ మది ॥శ్రీహ॥

నిండిన దేది నిండని దేది
కొండలపొడవులకోరి కిది
అండనె శ్రీవెంకటాధిపుశరణని
వుండుటె యిహపరయోగ మది ॥శ్రీహ॥ 281

సాళంగం

దైవమా నీకు వెలితా తలఁపువెలితే కాక
వేవేలు కర్మాల వేసారఁగ వలసె ॥పల్లవి॥

హరి యంటేఁ బాపేటి అన్నిపాపాలు నేసిన
పోరి నందుపై నమ్మిక పుట్టదు గాకా
నరసింహా యంటే వచ్చేనానాపుణ్యాలకు
తిరముగా ఋణములు దీర్చుకోనఁ గలనా ॥దైవ॥

దేవ జగన్నాథయంటే తెగనిజన్మము లేవి
కైవసము నామనసు గాదు గాకా
గోవింద యని యంటేఁ గూడని పదవు లేవి
కావిరిఁ గాల మూరకే కడపేము నేము ॥దైవ॥

వేదనారాయణ యంటే వీడేటిబంధములు
ఆదిగా మూఁడులోకాల నైనా నున్నదా
శ్రీదేవిపతి యైన శ్రీవెంకటేశ్వరుఁడా
యేదెసా నీవే నన్ను యీడేర్తువుగాకా ॥దైవ॥ ౪౪౩

గుజ్జరి

ఎక్కడిపాపము లెక్కడిపుణ్యము
లొక్కట గెలిచితి మోహో నేము ॥పల్లవి॥

ప్రపన్నులెదుటనుఁ బడినయాతుమకు
చపలత మతి నాశము లేదు
ఉపమల గురుకృప నొనరినమనసుకు
తపముల మతి నేరములే లేవు ॥ఎక్క॥

ఘనతరద్వయాధికా రగుదేహికి
మినుకులభవభయమే లేదు
చనవుల హరిలాంఛనకాయమునకు
వెనుకొనుకర్మపు వెట్టియు లేదు ॥ఎక్క॥

శ్రీవెంకటేశ్వరుఁ జేరినధర్మికి
అవల మఱి మాయలు లేవు
కైవసమాయను కైవల్యపదమునుఁ
జావు ముదిమితో సడ్డే లేదు ॥ఎక్క॥ 283

లలిత

సర్వాంతరాత్ముఁడవు శరణాగతుఁడ నేను
సర్వాపరాధి నైతి చాలుఁ జాలు నయ్యా ॥పల్లవి॥

వూరకున్న జీవునికి వొక్కొక్కస్వతంత్ర మిచ్చి
కోరేటియపరాధాలు కొన్ని వేసి
నేరకుంటే నరకము నేరిచితే స్వర్గమంటా
దూగు వేసే వింతే కాక దోష మెవ్వరి దయ్యా ॥సర్వా॥

మనసు చూడవలసి మాయలు నీవే కప్పి
జనులకు విషయాలు చవులు చూపి
కనుగొంటె మోక్ష మిచ్చి కానకుంటె కర్మ మిచ్చి
ఘనము నేసే విందుఁ గర్త లెవ్వరయ్యా ॥సర్వా॥

వున్నారు ప్రాణు లెల్లా నొక్కనీగర్భములోనే
కన్నకన్నభ్రమతలే కల్పించి
యిన్నిటా శ్రీవెంకటేశ యేలితివి మమ్ము నిట్టె
నిన్ను నన్ను నెంచుకొంటె నీకే తెలుసు నయ్యా ॥సర్వా॥ 284

రామక్రియ

భక్తికొలఁదివాఁడే పరమాత్ముఁడు
భుక్తిముక్తిఁ దానే యిచ్చు భువిఁ బరమాత్ముఁడు ॥పల్లవి॥

పట్టినవారిచేబిడ్డ పరమాత్ముఁడు
బట్టబయటిధనము పరమాత్ముఁడు
పట్టపగటివెలుఁగు పరమాత్ముఁడు
యెట్టనెదుటనే వున్నాఁడిదే పరమాత్ముఁడు ॥భక్తి॥

పచ్చిపాలలోనివెన్న పరమాత్ముఁడు
బచ్చనవాసినరూపు పరమాత్ముఁడు
బచ్చుచేతివొరగల్లు పరమాత్ముఁడు
యిచ్చకొలఁదివాఁడువో యీపరమాత్ముఁడు ॥భక్తి॥

పలుకులలోనితేట పరమాత్ముఁడు
ఫలియించు నిందరికిఁ బరమాత్ముఁడు
బలిమి శ్రీవేంకటాద్రిపరమాత్ముఁడు
యెలమి జీవులప్రాణ మీపరమాత్ముఁడు. ॥భక్తి॥ ౨౮౫

౪౯-వ రేకు. దేవగాంధారి

ముక్కలిపుణ్యాలు హరి మీదాసులే హరి
తక్కినవారు మీకృప దప్పినవారు హరి ॥పల్లవి॥

వున్నతపుసంపదల నోలలాడే యట్టివాఁడు
మున్నిటిజన్మాన నీకు మొక్కినవాఁడు హరి
పన్నిన పడనిపాట్లఁ బరులఁ గొలిచే వాఁడు
వున్నతి మిము సేవించ నొల్లనివాఁడు హరి. ॥ముక్క॥

పూని దేవేంద్రాదులై పాదవు రెక్కినవారు
శ్రీనాథ మిమ్ము నే పూజించినవారు హరి
నానానరకముల నలఁగుచుండేవారు
నానాఁడే నీమహిమ నమ్మనివారు హరి ॥మిక్కి॥

పావనులై నిజభక్తి ప్రపన్నులయ్యినవారు
శ్రీవేంకటేశ మిమ్ము జేరిన వారె హరి
వేవేలు దేవతలవెంటఁ దగిలేటివాఁడు
కావించి మిమ్మెఱఁగనికర్మి యాతఁడే హరి ॥మిక్కి॥ 286

ముఖారి

చెప్పినంతపని నేఁ జేయఁగలవాఁడ నింతే
అప్పటినపరాధమూ ఆదరించవలదా ॥పల్లవి॥

నీయాజ్ఞ దేహము నే మోఁచితి నింతే
యీయెడ విజ్ఞాన మేల యియ్యవయ్యా
వేయివేలై వేగుదాఁకా వెట్టిసేసి యలసితి
వోయయ్య కొంతైనా వూరడించవలదా ॥చెప్పి॥

నీవు నేసేకర్మము నేఁ జేయువాఁడ నింతే
యీవల నానందసుఖ మియ్యవయ్యా
కోవరమై వెంటవెంటఁ గొలిచినబంట్లకు
కావులఁ గొంతవడైనా దప్పి దీర్చవలదా ॥చెప్పి॥

మతిలో శ్రీవేంకటేశ మనికైన వాఁడ నింతే
తతి నాపాటుకు దయ దలఁచవయ్యా
యితవై పని నేసేటి యింటిపసురమునకు
కతదీరఁ బాలార్చి సొమ్ముపెట్టఁ దగదా ॥చెప్పి॥ 287

బౌళి

వెఱివాఁడు వెఱ్ఱిగాఁడు విష్ణునిదాస్యము లేక
విఱ్ఱవీఁగే యహంకారి వెఱ్ఱివాఁడు ||పల్లవి||

నాలుకపై శ్రీహరినామ మిట్టే వుండఁగాను
జోలితో మఱచిననీచుఁడే వెఱ్ఱివాఁడు
ఆలరి యీజగ మెల్లా హరిరూపై వుండఁగాను
వాలి తలపోయలేనివాఁడు వెఱివాఁడు ||వెఱ్ఱి||

కూరిమి బ్రహ్మాండాలు కుక్షి నున్నహరికంటే
కోరి వేరే కలఁడనే కుమతి వెఱ్ఱివాఁడు
చేరి తనయాత్మలోన శ్రీరమణుఁ డుండఁగాను
దూరమై తిరుగువాఁడే దొడ్డవెఱ్ఱివాఁడు ||వెఱ్ఱి||

సారపుశ్రీవేంకటేశుశరణాగతి వుండఁగా
సారెఁ గర్మము లంటెడిజడుడు వెఱ్ఱివాఁడు
చేరువ నాతనిముద్ర చెల్లుబడి నుండఁగా
మోరతోపై వున్నవాఁడే ముందు వెఱ్ఱివాఁడు ||వెఱ్ఱి|| 288

మాళవి

నిత్యులు ముక్తులు నిర్మలచిత్తులు నిగమాంతవిదులు వైష్ణవులు
సత్యము వీరలశరణని బ్రదుకరో సాటికిఁ బెనఁగక జడులాల ||పల్లవి||

సకలోపాయశూన్యులు సమ్యక్ జ్ఞానపూర్ణులు
అకలంకులు శంఖచక్రలాంఛను లన్నిటఁ బూజ్యులు వైష్ణవులు
వొకటిఁ గోరరు వోరులఁ గొలువరు వొల్లరు బ్రహ్మాదిపట్టములు
అకటా వీరలసరి యనఁ బాపం బౌటుమతంబుల పూఁతకోకలకా ||నిత్య||

మంత్రాంతరసాధనాంతరంబులు మానినపుణ్యులు విరక్తులు
యంత్రపుమాయలఁ బొరలు పరులకు యెంతైనా మొక్కరు వైష్ణవులు
తంత్రపుకామక్రోధవిదూరులు తమనిజధర్మము వదలరు
జంత్రపుసంసారులతో వీరల సరియని యెంచఁగఁ బాపమయ్యా ॥నిత్య॥

తప్పరు తమపట్టినవ్రత మెప్పుడు దైవ మొక్కఁడే గతి యనుచు
వొప్పుగ తమపాతివ్రత్యంబున నుందురు సుఖమున వైష్ణవులు
కప్పిన శ్రీవేంకటపతిదాసులు కర్మవిదూరులు సాత్త్వికులు
చెప్పఁగ నితరులసరిగా వీరికి సేవించఁగ నే ధన్యుఁడ నైతి ॥నిత్య॥ 239

లలిత

మా కెల్ల రాజానుమతో ధర్మ మిది నీ
యాకడఁ గలుగుట కేమరుదు ॥పల్లవి॥

అలగరుడగమన మహాశయనంబును
కలిసి నీయందే కలిగినటా
పొలసినపాపము పుణ్యము నరులకు
మొలవఁ గలుగుటకు నేమరుదు ॥మాకె॥

యిదె నీడకన్ను యెండకన్ను మతి
కదిసి నీయందే కలిగినటా
సదరపునరులకు జననమరణములు
యెదురనే కలుగుట కేమరుదు ॥మాకె॥

శ్రీకాంత వోకదెస భూకాంత వోకదెస
కైకొని నీకిటు గలిగినటా
యీకడ శ్రీవెంకటేశ యిహపరము
లోకమె మాకగు టేమరుదు ॥మాకె॥ 240

భైరవి

తెలియరాదు మాయదేహమా మమ్ము
పలువికారాలఁ బెట్టి పనిగొన్న దేహమా ॥పల్లవి॥

దిన మొక్కవయసెక్కే దేహమా సారె
పెనుమదము గురిసేబెండు దేహమా
దినదినరుచి గోరేటిదేహమా నన్ను
ఘనమోహపాశాలఁ గట్టేగద దేహమా ॥తెలి॥

తెలివినిద్రలు గలదేహమా నీ
పొలము పంచభూతాలపొత్తు దేహమా
తిలకించి పాపపుణ్యాల దేహమా
బలువుగలదాఁకా బదుకవో దేహమా ॥తెలి॥

తీరని సంసారపు దేహమా ఇట్టె
వూరట లేనిభోగాల వోదేహమా
కూరిమి శ్రీవేంకటేశుఁ గొలిచితి నింక నాకు
కారణజన్మమైన కలిగిన దేహమా ॥తెలి॥ 241

86-వ రేకు లలిత

తహతహ లిన్నిటికి తానే మూలము గాన
సహజాన నూరకున్న సంతతము సుఖము ॥పల్లవి॥

భారమైన పదివేలు పనులు గడించుకొంటె
సారెసారె నలయించక పోవు
తీరని యాసాదము దేహములో నించుకొంటె
వూరూరఁ దిప్పి తిప్పి వోరయక మానవు ॥తహ॥

వుండివుండి కిందుమీఁదు వుపమఁ జింతించుకొంటె
వుండుఁబో మంచముకింద నొకనూయి
కొండంత దొరతనము కోరి మీఁద వేసుకొంటె
నండనే యాబహురూప మాడకపోదు ॥తహ॥

మనసురానివైన మంచివి చేసుకొంటె
తినఁ దిన వేమైనఁ దీ పవును
తనిసి శ్రీవెంకటేశుదాసానదాసుఁడైతే
యెనయుచు నేపని కెదురే లేదు ॥తహ॥ 242

సాళంగనాట

ఇదియే మర్మము హరి యిందుఁ గాని లోనుగాఁడు
పదపడి జీవులాల బదుకరో ॥పల్లవి॥

హరిఁ గానలేరు మీరు అర సొందు వెదకినా
హరిదాసు లెఱుఁగుదు రడుగరో
గరిమఁ బ్రత్యక్షము గాఁడు దేవుఁ డెవ్వరికి
ధరఁ బ్రత్యక్షము హరిదాసులఁ గొలువరో ॥ఇది॥

చేత ముట్టి గోవిందుని శిరసు పూజించలేరు
చేతులార ప్రపన్నులసేవ సేయరో
జాతిగాఁగ విష్ణునిప్రసాద మేడ దొరకీని
ఆతలవారిఁ బ్రసాద మడుగరో ॥ఇది॥

అంతరంగమున నున్నాఁ డందురు విష్ణుఁడు గాని
అంతటా నున్నారు వైష్ణవాధికులు
చెంతలఁ దదియ్యులచేతియనుజ్ఞ వడసి
సంతతం శ్రీవెంకటేశుశరణము చొరరో ॥ఇది॥ 243

దేసాళం

ఎవ్వరివాఁడో యీదేహి
యివ్వల నవ్వల నీదేహి ॥పల్లవి॥

కామించు నూరకే కలవియు లేనివి
యేమి గట్టుకొని నీదేహి
వాము లాయ నిరువదియొక వావులు
యేమని తెలిసెనో యీదేహి ॥ఎవ్వ॥

కందువ నిజములుఁ గల్లలు నడపి
యెందుకు నెక్కెనో యీదేహి
ముందర నున్నవి మొగిఁ దనపాట్లు
యిందే భ్రమసీ నీదేహి ॥ఎవ్వ॥

పంచేంద్రియములపా లాయ జన్మము
యించుక యెఱఁగఁడు యీదేహి
అంచెల శ్రీవెంకటాధీశ నీకృప
వంచఁగ గెలిచెను వడి నీదేహి ॥ఎవ్వ॥ 244

రామక్రియ

ఎంత విచారించుకొన్నా నిదియే తత్వము హరి
వంతుకు నీకృపగలవాఁడే యెఱుఁగు హరి ॥పల్లవి॥

నిన్ను నమ్మినట్టివాఁడు నిఖిలవంద్యుఁడు హరి
నిన్ను నొల్లనట్టివాఁడు నిరసాధముఁడు హరి
మున్ను దేవతలు నీకు మొక్కి బదికిరి హరి
వున్నతి నసురలు ని న్నొల్లక చెడిరి హరి ॥ఎంత॥

యేపున నీపేరిటివాఁ డిన్నిటా ధన్యుఁడు హరి
నీపే రొల్లనివాఁడు నిర్భాగ్యుఁడే హరి
కేపుల నిన్ను నుతించి గెలిచె నారదుఁడు హరి
పై పై నిన్నుఁ దిట్టి శిశుపాలుఁడు వీఁగెను హరి ॥ఎంత॥

యిట్టె నీ విచ్చినవర మెన్నఁడుఁ జెడదు హరి
గట్టిగా నీ వియ్యని వీశపటములే హరి
అట్టె శ్రీవెంకటేశ నీ వంతరంగుఁడవు హరి
వుట్టిపడి కానకున్న వొచ్చము దేహికి హరి ॥ఎంత॥ 245

మాళవి

నగుమొగముతోడి వోనరకేసరి
నగరూప గరుడాద్రినరకేసరి ॥పల్లవి॥

అమితదానవహరణ ఆదినరకేసరి
నమితబ్రహ్మాదిసుర నరకేసరి
కమలాగ్రవామాంక కనకనరకేసరి
నమోనమో పరమేశ నరకేసరి ॥నగు॥

రవిచంద్రశిఖనేత్ర రౌద్రనరకేసరి
నవనారసింహా నమో నరకేసరి
భవనాశినీతీర భవ్యనరకేసరి
నవరసాలంకార నరకేసరి ॥నగు॥

శరణాగతత్రాణ సౌమ్యనరకేసరి
నరకమోచననామ నరకేసరి
హరి నమో శ్రీవెంకటాద్రి నరకేసరి
నరసింహా జయ జయతు నరకేసరి ॥నగు॥ 246

లలిత

వాఁడె వెంకటాద్రిమీఁద వరదైవము
పోఁడిమితోఁ బొడచూపీఁ బొడవైనదేవము ||పల్లవి||

వొక్కొక్కరోమకూపాన నొగి బ్రహ్మాండకోట్లు
పిక్కటిల్ల వెలుఁగొందే పెనుదైవము
పక్కనను తనలోనివదునాలుగులోకాలు
తొక్కి పాదానఁ గొలిచే దొడ్డదైవము ||వాఁడె||

వేదశాస్త్రాలు నుతించి వేసరి కానఁగలేని
మోదపుపెక్కుగుణాల మూలదైవము
పోది దేవతల నెల్లఁ బుట్టించ రక్షించ
ఆదికారణంబైనఅజుఁ గన్నదైవము ||వాఁడె||

సరున శంఖచక్రాలు సరిఁ బట్టి యసురల
తిరిగి పడవేసిన దండిదైవమూ
సిరి పురమున నించి శ్రీవెంకటేశుఁడయి
శరణాగతులఁ గాచె సతమయినదైవము ||వాఁడె|| 247

87-వ రేకు. రామక్రియ

సులభమా యిందరికిఁ జూడ సులభము గాక
కలిగె మీకృప నాకుఁ గమలారమణా ||పల్లవి||

సతతదయాచార సంపన్నుఁడై మంటి కదా
అతిశయవైష్ణవాన కరుమాఁ డౌట
వ్రతోపవాసతీర్థవరసిద్ధుఁడై కదా
మితిమీంటి నరహరి మీదాసుఁ డౌట ||సుల||

సకలయజ్ఞ ఫలము సత్యముఫలముగదా
ప్రకటించి విష్ణునామపాఠకుఁ డాట
అకలంకమతితోడ నాజన్మశుద్ధుఁడై గదా
అకుటిల మగుమీచక్రాంకితుఁ డాట ॥సుల॥

కిరలి సదాచార్యకృప గలిగినఁ గదా
నిరతి శ్రీవేంకటేశ నిన్నుఁ గనుటా
మరిగి మీపై భక్తి మతి ముదిరినఁ గదా
అరయ మీకే శరణాగతుఁ డాట ॥సుల॥ 248

శంకరాభరణం

అదె వాఁడె యిదె వీఁడె అందు నిందు నేఁగీని
పెదకి పెదకి తిరువీధులందు దేవుఁడు ॥పల్లవి॥

అలసూర్యవీధి నేఁగీ నాదిత్యుని తేరిమీఁద
కలికి కమలానందకరుఁడు గాన
తలపోసి అదియును దవ్వు చుట్టలేక మని
యిలఁ దేరిమీఁద నేఁగీ నిందిరావిభుఁడు ॥అదె॥

చక్క సోమవీధి నేఁగీఁ జందురుని తేరిమీఁద
రొక్కుపైన కువలయహితుఁడు గాన
చుక్కలు మోచినదవ్వు చుట్టలేక మిది యని
యిక్కువతో వీధి నేఁగీ నన్నిటికి నదేవుఁడు ॥అదె॥

యి తులమనోవీధి నేఁగీ మరుతేరిమీఁద
సంతటా రతిప్రియుఁ డటుగాన
రంతుల నదియుఁ గానరాని చుట్టలేక మని

బౌళి

శ్రీవేంకటేశుఁడు శ్రీపతియు నితఁడే
పావనపువైకుంఠపతియును నితఁడే ||పల్లవి||

భాగవతములోఁ జెప్పె బలరాముతీర్థయాత్ర
నాగమోక్షమైనదైవ మాతఁ డితఁడే
బాగుగా బ్రహ్మాండపురాణపద్ధతియాతఁ డితఁడే
యోగ్యమై వామనపురాణోక్తదైవ మీతఁడే ||శ్రీవేం||

వెలయ సప్తఋషులు వెదకి ప్రదక్షిణము
లలరఁ జేసినదేవుఁ డాతఁ డితఁడే
నెలవై కోనేటిపొంత నిత్యముఁ గుమారస్వామి
కలిమిఁ దపము సేసి కన్నదేవు డితఁడే ||శ్రీవేం||

మొక్కువై బ్రహ్మాదులు నెప్పుడు నింద్రాదులు
తక్కక కొలిచియున్నతత్వ మీతఁడు
చక్క నారదాదులసంకీర్తనకుఁ జొక్కి
నిక్కిన శ్రీవెంకటాద్రినిలయుఁడు నితఁడే ||శ్రీవేం|| 250

బౌళి

పట్టినచోనె వెదకి భావించవలెఁ గాని
గట్టిగా నంతర్యామి కరుణించును ||పల్లవి||

యింటిలోనిచీకటె యిట్టె తప్పక చూచితే
వెంటనే కొంతవడికి వెలుఁ గిచ్చును
అంటి కానరానితనయాతుమ తప్పక చూచు
కొంటెఁ దనయాతుమయు గొబ్బునఁ గాన్పించును ||పట్టి||

మించి కశినపురాతిమీఁదఁ గడవ పెట్టితే
అంచెలఁ దానే కుదురై నయట్లు
పొంచి హరినామమే యెప్పుడు నాలికతుదను
యెంచి తలఁచఁ దలఁచ నిరవౌ సుజ్ఞానము ॥పట్టి॥

వొక్కొక్కయడుగే వొగి ముందరఁ బెట్టితే
యెక్కువై కొండైనా నెక్కఁ గొనకు
యిక్కువ శ్రీవెంకటేశు నిటు దినదినమును
వక్కనఁ గొలిచితే బ్రహ్మపట్ట మెక్కును ॥పట్టి॥ 251

సాళంగనాట

నాతప్పు లోఁ గొనవే నన్నుఁ గావవే దేవ
చేత లివ్విఁ జేసి నిన్నుఁ జేరి శరణంటిని ॥పల్లవి॥

అందరిలో నంతర్యామివై నీ వుండఁగాను
యిందరిఁ బనులు గొంటి నిన్నాళ్లును
సందడించి యిన్నిటా నీచైతన్యమై యుండఁగాను
వందులేక నేఁ గొన్ని పాపనా లెక్కితిని ॥నాత॥

లోకపరిపూర్ణుఁడవై లోనా వెలి నుండఁగాను
చేకొని పూవులుఁ బండ్లుఁ జిదిమితిని
కైకొని యీమాయలు నీకల్పితమై వుండఁగాను
చాకలేక నే వేరే సంకల్పించితిని ॥నాత॥

యెక్కడ చూచిన నీవే యేలికవై వుండఁగాను
యిక్కడాఁ దొత్తుల బంట్ల నేలితి నేను
చక్కని శ్రీవేంకటేశ సర్వాపరాధి నేను
యెక్కితి నన్ను రక్షించు ముందెఱఁగ నేను ॥నాత॥ 252

నాట

పరిపూర్ణగరుడాద్రిపంచాననమ్
పరమం సేవే పంచాననమ్ ॥పల్లవి॥

క్రూరదంష్ట్రాగ్నికణఘోరపంచాననమ్
పారీణచక్రధరపంచాననమ్
వీరపంచాననం విజయపంచాననమ్
భారభూభారహరపంచాననమ్ ॥పరి॥

దివిజపంచాననం తీవ్రనఖకాననమ్
భవనాశినీతీరపంచాననమ్
కువలయాకాశసంఘోషపంచాననమ్
పవిశబ్దదంతరవపంచాననమ్ ॥పరి॥

శ్రీవేంకటాఖ్యఘనశిఖరిపంచాననమ్
పావనం పంచముఖపంచాననమ్
సేవితప్రహ్లాదసిద్ధిపంచాననమ్
భావితం శ్రీయుక్తపంచాననమ్ ॥పరి॥ 258

88-వ రేకు బౌళి

వివేక మెఱఁగనివాఁళ్లులము గాక నేము
దివారాత్రము నిన్నే ద్రిష్టించవలదా ॥పల్లవి॥

మానివోడ నమ్మి వొక్కమనుజుఁడు వార్ధి దాఁటి
నానార్థములుఁ గూర్చి నటించఁ గాను
దానవారికృప నమ్మి తగినసంసారవార్ధి
లోను చొచ్చి దాఁటి గెల్వ లోకులకుఁ జెల్లదా ॥వివే॥

జుట్టెడుయినుము నమ్మి సొరిది నొక్కఁడు భూమిఁ
గట్టిడిభయము లెల్లఁ గడవఁగాను
నెట్టనఁ జక్రాయుధునినిజనామ మిటు నమ్మి
తట్టి భవభయములు తరి దాఁటఁ జెల్లదా ॥వివే॥

వేలెఁడుదీపము నమ్మి వెడఁగుఁజీఁకటి బాసి
పోలిమి నొక్కనరుఁడు పొదలఁగాను
ఆలించి శ్రీవేంకటేశుఁ డాత్మలో వెలుఁగఁగాను
మేలి మాతనిఁ గొలిచి మెఱయఁగఁ వలదా ॥వివే॥ 254

గుండక్రియ

ఏమియుఁ జేయఁగవద్దు యింతలోనె మోక్షము
దీమపువిజ్ఞానమే దివ్యాత్మఫలము ॥పల్లవి॥

పాపచింత మదిలోనఁ బాయకుండా నిలిపితే
చేపట్టి దానము లెల్లాఁ జేసినంతఫలము
కోపానలములోన కోరికలు వేల్చితేనె
యేపున యజ్ఞాలు నేసి యేచినంత ఫలము ॥ఏమి॥

కనకముపై యాన కాదని పోదొబ్బితేనే
తనకు వేవేలు ఘోరతపములఫలము
వనితలమోహములవలఁ బడకుండితేనే
దినము గోటితీర్థాలు దిరిగినఫలము ॥ఏమి॥

శ్రీవేంకటేశుఁ జేరి కొలుచుటే
భావతి లేనియట్టితనజన్మఫలము
భావించి యాచార్యపాదపద్మమూలమే
సావధానమున సర్వశాస్త్రార్థఫలము ॥ఏమి॥ 255

మలహరి

సహజాచారము లెల్లా సర్వేశ్వరుని యాజ్ఞే
అహమించి నమ్మకుండు టదియే పాషండము ||పల్లవి||

నిద్దిరించువానిచేతినిమ్మపంటివలెనే
చద్దికర్మములు తానే జారితే జారే
పొద్దువొద్దు తనలోన భోగకాంక్ష లుండఁగాను
అద్దలించి కర్మ మొల్ల ననుటే పాషండము ||సహ||

కలగన్నవాఁడు మేలుకనినటువలెనే
తెలఁగి ప్రపంచమెందో దాఁగితే దాఁగె
యిల నీదేహము మోఁచి యింతాఁ గల్ల లనుచు
పలికి తప్పనడచేభావమే పాషండము ||సహ||

ధర నద్దము చూచేటితనరూపము వలె
గరిమతోఁ దనయాత్మకంటేఁ గనె
సరున శ్రీవెంకటేశుసాకార మటు గని
కరఁగి భజించలేనికష్టమే పాషండము ||సహ|| 256

సామంతం

తెలియక వ్రాఁక తిరిగేము
చలమరి కగునా సంతతసుఖము ||పల్లవి||

హేయము కడుపున నిడుకొని యింకా
ఛీ యనని మాకు సిగ్గేది
పాయము పిడికిటఁ బట్టుచు నుండేటి
కాయధారులకుఁ గలదా విరతి ||తెలి||

అంగనలరతులయావల నీఁటేటి
యెంగిలిమనుజుల కెగ్గేది
ముంగిట నార్గురుముచ్చులఁ గూడిన
దొంగగురుని కిందులఁ నిజ మేది ॥తెలి॥

జననమరణములు సరి గని కానని
మనుజాధమునకు మహి మేది
యెనగొని శ్రీవెంకటేశు శరణ మిటు
గని మనకుండిన గతి యిఁక నేది ॥తెలి॥ 257

లలిత

హరి నీయనుమతో అది నాకర్మమో
పరమే యిహమై భ్రమయించీని ॥పల్లవి॥

కలుగదు శాంతము కటకట బుద్ధికి
చలమున నింతాఁ జదివినను
నిలువదు చిత్తము నీపై చింతకు
పలునంపదలనుఁ బరగినను ॥హరి॥

తగులదు వైరాగ్యధన మాత్మకును
వొగి నుపవాసము లుండినను
అగపడదు ముక్తి ఆసల నాసల
జగ మింతా సంచరించినను ॥హరి॥

విడువదు జన్మము వివేకమునసే
జడిసి స్వతంత్రము జరపినను
మెడయక శ్రీవెంకటేశ్వర నీవే
బడిఁగాచితి విడె బ్రదికితి నేను ॥హరి॥ 258

సామంతం

ఇందిరాధిపునిసేవ యేమఱ కుండుట గాక
పొందితోడి జీవులకు బుద్ధు లేటిబుద్ధులు ॥పల్లవి॥

రేయెల్లా మింగి మింగి రేపే వెళ్ళనుమియు
పాయట నిద్రాదేవి పలుమారును
చాయలకు నిచ్చనిచ్చా జచ్చి చచ్చి పొడమేటి
మాయజీవులకు నెల్లా మసి కేటిమసికి ॥ఇంది॥

కనురెప్ప మూసితేనే కడు సిస్ల్లి చీకటౌను
కనురెప్ప దెరచితే క్రమ్మఱ బుల్లు
ఘనమై నిమిషమందే కలిమి లేమియు దోచె
మొనయుజీవుల కింక యెఱు కేటియెఱుకా ॥ఇంది॥

పొప్పగు బ్రాణము లవి పూరుపుగాలివెంట
యెప్పుడు లోనివెలికి నడతాకను
అప్పుడు శ్రీవేంకటేశు డంతరాత్ము డందరికి
తప్పక యాతడే కాచు తలపేటితలపు ॥ఇంది॥ 259

89-వ రేకు.

మలహరి

దేవ యీతగవు దీర్చవయ్యా
వేవేలకు నిది విన్నపమయ్యా ॥పల్లవి॥

తనువున బొడమినతతి నింద్రియములు
పెనగి యెక్కడికి బోవునయా
పెనగి తల్లికడ బిడ్డలు భువిలో
మొనగొని యెక్కడి కేగుదురయ్యా ॥దేవ॥

పొదుగుచు మనమునఁ బొడమినయాసలు
అదన నెక్కడికి నరుగునయా
పొదుగుచు జలముల నుండుమత్స్యములు
పదపడి యేగతిఁ బాసీనయ్యా ॥దేవ॥

లలి నొకటొకటికి లంకెలు నివే
అలరుచు నేమని యందునయా
బలు శ్రీవేంకటపతి నాయాత్మనుఁ
గలిగితి వెక్కడికలుషము లయ్యా ॥దేవ॥ 260

నాట

నిక్కించీఁ గ్రహములు మానిసిమెకము
నిక్కపుఁగరుణతో మానిసిమెకము ॥పల్లవి॥

కొండ తనకు గద్దెగాఁ గోరి చూచుండిన దదే
నిండురాజసమున మానిసిమెకము
గండు మీఱి దానవునికండలు చెక్కుచు నూర్పు
నిండించీ నాకసము మానిసిమెకము ॥నిక్కి॥

కిరుసులు సేయింటాఁ గైకొని యాయుధములు
నిరతి జళిపించీ మానిసిమెకము
సురలను నసురలఁ జూచి చూచి మెచ్చి మెచ్చి
నెరవీని నవ్వులు మానిసిమెకము ॥నిక్కి॥

మొక్కించీ తొడమీఁద నిందిరతో మేలమాడి
నిక్కపుఁగౌఁగిటను మానిసిమెకము
అక్కడ శ్రీవెంకటాద్రి నహోబలము నందు
నెక్కొని మమ్మేలెను మానిసిమెకము ॥నిక్కి॥ 261

శుద్ధవసంతం

అంతరంగ మెల్లా శ్రీహరి కొప్పించ కుండితే
వింత నింతవిధముల వీడునా బంధములు ||పల్లవి||

మనుజుఁడై ఫల మేది మఱి జ్ఞాని యౌదాఁకా
తను వెత్తి ఫల మేది దయ గలుగుదాఁకా
ధనికుఁడై ఫల మేది ధర్మము సేయుదాఁకా
పనిమాలి ముదిసితే పాసేనా భవము ||అంత||

చదివియు ఫల మేది శాంతము గలుగుదాఁకా
పెద వెత్తి ఫల మేది ప్రియ మాడుదాఁకను
మది గల్గి ఫల మేది మాధవుఁ దలఁచుదాఁకా
యెదుట తా రాజైతే నేలేనా పరము ||అంత||

పావనుఁడై ఫలము భక్తి గలిగినదాఁకా
జీవించేటి ఫల మేది చింత దీరు దాఁకను
వేవేల ఫల మేది శ్రీవెంకటేశుఁ గన్నదాఁకా
భావించి తా దేవుఁడైతేఁ బ్రత్యక్ష మవునా ||అంత|| 264

సామంతం

ఆపద్బంధుఁడు హరి మాకుఁ గలఁడు
దాపిలి తలఁచినా దోషహరము ||పల్లవి||

గరుడని నెక్కిన ఘనరేవంతుఁడు
గరుడకేతనము గలరథుఁడు
గరుడఁడే తనకును గరియగు బాణము
గరిమ నితఁడె పో ఘనగారుడము ||ఆప||

పాముపరపుపైఁ బండినసిద్ధుఁడు
పాముపాశములపరిహారము
పామున నమృతము పడఁదెచ్చినతఁడు
వేమరు నితఁడే విషహరము ॥అప॥

కమలాక్షుఁ డితఁడు కమలనాభుఁడును
కమలాదేవికిఁ గైవసము
అమరిన శ్రీవేంకటాధిపుఁ డితఁడే
మమతల మా కిదే మంత్రౌషధము ॥అప॥ 263

లలిత

ఇరవగువారికి యిహపర మిదియే
హరి నేవే సర్వాత్మలకు ॥పల్లవి॥

దురితమోచనము దుఃఖపరిహారము
హరినామమె పో ఆత్మలకు
పరమపదంబును భవనిరుహరణము
పరమాత్మచింతే ప్రపన్నలకు ॥ఇర॥

సారము ధనములు సంతోషకరములు
శౌరికథలు సంసారులకు
కోరినకోర్కియు కొంగుబంగరువు
సారె విష్ణుదాస్యము లోకులకు ॥ఇర॥

యిచ్చ యగుసుఖము యిరవగుపట్టము
అచ్చుతు కృపమోక్షార్థులకు
అచ్చపు శ్రీవేంకటాధిపుశరణము
రచ్చల మాపాలిరాజ్యపు సుగతి ॥ఇర॥ 264

బౌళి

పెరుగఁ బెరుగఁ బెద్దలు గాఁగా పెనువెఱ్ఱివట్టుబు ద్దెటఁగితే
మరులు మఱచితేనే యిన్నిటి గెలిచే మర్మము సుండీ జ్ఞానులకు ॥పల్లవి॥

జనన మందినయప్పుడు దేహి సన్యాసికంటే నిరాభారి
తనరఁ గౌపీనకటిసూత్రముల తగులము లేనిదిగంబరి
తనుఁ దా నెఱఁగఁడు యెదిరి నెఱఁగఁడు తత్వధ్యానాలయునిర్మలచిత్తుఁడు
పెనఁగే కోరిక యించుకంత లేదు పేరులేనివాఁడు వీఁడువో యమ్మా
॥పెరు॥

నిద్దుర వోయ్యేటియప్పుడు దేహి నిత్యవిరక్తునివంటిఘనుఁడు
బుద్ధి సంసారముపై నించుకా లేదు భోగ మేమి నొల్లఁడు
వొద్దనే యేపనులకుఁ జేయఁబోఁడు వున్నలంపటాల కేమియుఁ జొరఁడు
కొద్ది లేనియాస యెందు వోయనోకో కోప మేమి లేదు వీఁడేవో
యమ్మా ॥పెరు॥

హరి శరణన్నయప్పుడు దేహి అమరులకంటే కడునధికుఁడు
పరము నిహము నఱచేతిదే ప్రమాన మించుక లేదు
దురితము లేదు దుఃఖములు లేవు తోడనే వైకుంఠ మెదురుగా వచ్చు
గరిమ శ్రీవెంకటేశుఁడు వీఁడేవో కానరై రిగా యిన్నాళ్లమ్మా
॥పెరు॥ 265

90-వ రేకు. సాళంగనాట

ఉన్నవిచారము లేల వోహో సంసారులాల
యిన్నిటి కితఁడే రక్ష యిదే మీకు మనసో ॥పల్లవి॥

తక్కక బ్రహ్మలఁ గన్నతండ్రిఁ గొలిచి మీరు
యెక్కువసంతతి గల్గి యీడేరరో
అక్కున లక్ష్మీనారాయణులఁ దలఁచి మీరు
చొక్కి మీమీదంపతులు సుఖమున నుండరో ॥ఉన్న॥

భవరోగవైద్యునిపాదములు సేవించి
భువి రోగములఁ బాసి పొదలరో
తవిలి పదిదిక్కులు తానె నవానిఁ
గవిసి పొగడి దిక్కు గలిగి బ్రదుకరో ॥ఉన్న॥

తల్లిదండ్రి నితఁడే తగఁ జుట్ట మీతఁడే
యెల్లగాఁ బుట్టించి పెంచేయేలి కితఁడే
వల్లఁగా శ్రీవెంకటేశు శరణంటి మిదే మేము
కొల్లగా మీరెల్లా మమ్ము గుఱిగా వర్ధిలరో ॥ఉన్న॥ 266

మలహరి

కలిగినది యొక్కటే కమలాపతిసేవ
తెలుప గొంగిచ్చేను దిబ్బెము దొడికేను ॥పల్లవి॥

హరియే పరతత్త్వ మతఁ డొక్కఁడే గతి
ధరలోన దేవత లెందరైనాఁ గలుగనీ
మురహరునామము మంచి యొక్కటే యెక్కుడు
యిరవైన మంత్రము లెన్నైనా నుండనీ ॥కలి॥

గోవిందుదాసులే పెక్కువఘను లిందరిలో
వేవేలు పెద్దలటు వేలసంఖ్యలుండనీ
కైవసపువిష్ణుకైంకర్యమే సాధనము
యీవల నావల పుణ్యా మెంతైనాఁ గలుగనీ ॥కలి॥

పట్టిన శ్రీవేంకటేశుభక్తి యొక్కటే ఘనము
యిట్టే శాస్త్రజ్ఞాన మెట్లున్నాను
వొట్టినయాతనిముద్ర లోకొకటికి మూలము
యెట్టిలాంఛనము లిల నెన్నైనా నుండనీ ॥కలి॥ 267

సామంతం

కంటి నిదే యర్థము ఘనశాస్త్రములు దవ్వి
నంటున నిందుకంటెను నాణె మెందూ లేదు ॥పల్లవి॥

మేటివైరాగ్యముకంటే మిక్కిలి లాభము లేదు
గాఁటపువిజ్ఞానముకంటే సుఖము లేదు
మీఁటైనగురువుకంటే మీఁద రక్షకుఁడు లేఁడు
బాటసంసారముకంటే పగ లేదు ॥కంటి॥

పరపీడ సేయుకంటే పాపము మఱెందు లేదు
పరోపకారముకంటే బహుపుణ్యము లేదు
నిరతశాంతముకంటే నిజధర్మ మెందు లేదు
హరిదాసుఁడౌకంటే నట గతి లేదు ॥కంటి॥

కర్మసంగము మానుకంటేఁ దేజము లేదు
అర్మిలిఁ గోరిక మానేయంతకంటే బుద్ధి లేదు
ధర్మపుశ్రీవెంకటేశుఁ దగిలి శరణు చొచ్చి
నిర్మలాన నుండుకంటే నిశ్చయము లేదు ॥కంటి॥ 268

గుజ్జరి

ఆతనినే నే కొలిచి నే నందితిఁ బో నిజసుఖము
శ్రీతరుణీపతి మాయాధవుఁడుసృష్టి యింతయును హరిమూలము ॥పల్లవి॥

కోరుదుమా దుఃఖములు కోరకే తెంచు తమంతఁదామే
అరీతులనే సుఖములు యేతెంచు నందఁను విచారమంతేల
సారెకు దైవాధీనము లివి రెండు స్వయత్నములుగా వెవ్వరికి
కోరేటి దొకటే హరిశరణాగతి గోవిందుఁడే యింతకు మూలము ॥అత॥

కమ్మంటిమా ప్రపంచము గలిగీస్వభావము అందు కది
యిమ్మల మోక్షము యీరీతులనే యీశ్వరుఁ డిచ్చిన యిది గలుగు
కమ్మి అంతర్యామి కల్పితంబు లివి కాదన నవునన రా దెవ్వరికి
సమ్మతించి ఆసపడియెడి దొకటే సర్వలోకపతినిజదాస్యము ॥అత॥

సరి నెఱుఁగుదుమా పోయినజన్మము సారెకు నేమేమి చేసితిమో
యిరవుగ నట్లా మీఁదటిజన్మము యెఱుకలు మఱపులు యీఁక నేలా
నిరతమై శ్రీవెంకటేశుఁడు తనయిచ్ఛ నిర్మించిన దిది యీదేహము
గరిమల నాతనికైంకర్యమెపో కలకాలము మాకు కాణాచి ॥అత॥ 269

గుజ్జరి

దైవము నీవే గతి మాతప్పులు పనిలేదు
శ్రీవల్లభుఁడవు నీవే చేకొని కావఁగదే ॥పల్లవి॥

జనని నీమాయాజనకుఁడవు నీవు
జనులము నే మిందర మొకసంతతి బిడ్డలము
వొనరెడిదినభోగములు వూరేటిచనుఁబాలు
మునుకొను మానడవళ్లివి ముద్దులు మీ కివివో ॥దైవ॥

ధరఁ బశుపక్షిమృగాదులు తగ తోఁబుట్టుగులు
పురుటగుమాదేహంబులు పుణ్యులతొట్టెలలు
మరిగినసంసారము బొమ్మరిండ్లయాటలివి
నిరతి మాయజ్ఞానంబు నీకే నవ్వులయ్యా ॥దైవ॥

చావులుఁ బుట్టుగు లాడెడినరి దాఁగిలిముచ్చిములు
భావపుటారంభంబులు బాలలీలగతులు
కైవస మందగ శ్రీవేంకటపతి నీదాస్యం బిది
మావంటివారి కెల్లను నీమన్నన లాలనలు ॥దైవ॥ 270

పాడి

మఱియు మఱియు నివే మాపనులు
మెఱసితి మిందే మిక్కిలిని ॥పల్లవి॥

నారాయణునకు నమస్కారము
దారుణీపతికిని దండము
శ్రీరమణునకునుఁ జేరి శరణ్యము
వారిధిశాయికి వరుస జోహారు ॥మఱి॥

రామకృష్ణులకు రచనలబంటను
దామోదరునకు దాసుఁడను
వామనమూర్తికి వాకిటగొల్లను
సోమార్కనేత్రునిసారిదిలెంకను ॥మఱి॥

గోవిందునికే కొలువులు సేతుము
దేవోత్తముబడిఁ దిరుగుదుము
భావజగురునకు పంపునడతుము
శ్రీవేంకటపతి సేవింతుము ॥మఱి॥ 271

91-వ రేకు శ్రీరాగం

తప్పఁ దోయవే దైవశిఖామణి
యిప్పుడు నీకృప నెనసితి నేను ॥పల్లవి॥

అనలముఁ బొడగని యటునిటు మిడుతలు
కినిసి యందు మగ్గినయట్లు
అనువగువిజ్ఞాన మాత్మ వెలుఁగఁగ
మొనసి యింద్రియములు మాఁగీ నాకు ॥తప్పు॥

అతిముల్కఁ గమలము లటు వికసించిన
మెఱసి తుమ్మెదలు మించుగతి
తతి నాహృదయము తగ వికసించిన
తఱమీ నజ్ఞానతమ మది నాకు ॥తప్పు॥

యీరీతి శ్రీవేంకటేశ్వర యిన్నియు
నూరకే యుండఁగా నొదిఁగియుండె
నేరిచి నీభక్తి నిలువఁగ మదిలో
చేర గతిలేక చిమిడినదివో ॥తప్పు॥ 272

రామక్రియ

మరలి మరలి జయమంగళము
సొరిది నిచ్చలును శుభమంగళము ॥పల్లవి॥

కమలారమణికిఁ గమలాక్షునకును
మమతల జయజయమంగళము
అమరజననికిని అమరవంద్యునకు
సుముహూర్తముతో శుభమంగళము ॥మర॥

జలధికన్యకును జలధిశాయికిని
మలయుచును శుభంమంగళము
కలిమికాంత కాకలికివిభునికిని
సుభువులయారతి శుభమంగళము ॥మర॥

చిత్తజాతల్లికి శ్రీవేంకటపతికి
మతిలినజయం మంగళము
యిత్తల నత్తల యిరువుర కౌఁగిటి
జొత్తులరతులకు శుభమంగళము ॥మర॥ 373

మాళవిగౌళ

చదువులోనే హరిని జట్టిగొనవలెఁ గాక
మదము గప్పినమీఁద మగుడ నది గలదా ॥పల్లవి॥

జడమతికి సహజమే సంసారయాతన యిది
కడు నిందులోఁ బరము గడియించవలెఁ గాక
తొడరి గాలప్పుడు తూర్పెత్తక తాను
విడిచి మఱచిన వెనక వెదకితేఁ గలదా ॥చదు॥

భవబంధునకు విధిపాపపుణ్యాపులంకె
తివిరి యిందునే తెలివి తెలుసుకోవలెఁ గాక
అవల వెన్నెలలో అల్లునేరే ళ్ళింతే
నివిరి నిన్నటి పునికి నేఁటికిఁ గలదా ॥చదు॥

దేహధారికిఁ గలదే తెగనియింద్రియ బాధ
సాహసంబున భక్తి సాధించవలెఁ గాక
యీహలను శ్రీవెంకటేశుదాసులవలన
వూహించి గతి గానక వొదిఁగితేఁ గలదా ॥చదు॥ 374

లలిత

కలది గల్లట్టె కర్మఫలంబులు
నిలిపితిమా నేము నిమ్మకుఁ బులుసు ॥పల్లవి॥

ఎంత సేసినా యిహమున జీవికి
చెంత నజుఁడు వ్రాసినకొలఁదే
వంతలముంటికి వాఁడి వెట్టితిమా
కొంతతీపు చెఱకుకుఁ జల్లితిమా ||కల||

ఘనముగ బుద్ధులు గలపిన దేహికి
మును నోఁచిననోముఫలంబే
నినువుఁటెంకాయకు నీరు నించితిమా
వొనర వేమునఁ జేఁదు నిచితిమా ||కల||

యిరవుగ శ్రీవెంకటేశుఁడే ప్రాణికి
కెరలి భాగ్య మొసఁగినయంతే
మరువమునకుఁ బరిమళము సేసితిమా
పెరిగేటి యడవులు పెంచితిమా ||కల|| 275

లలిత

వెలుప లెల్ల తనలోనుగాక తను విడువదు వెడమాయా
నలువున యోగీంద్రు లెల్ల మును నడచినమార్గంబు ||పల్లవి||

జీవము నిర్జీవము గాక సిద్ధించదు పరము
వావు లెల్ల నొకవావిగాక మఱి వదలదు ప్రపంచము
భావం బెల్ల నభావముగాక పాయదు కర్మంబు
దైవజ్ఞులు మును నడచి రిదియపో తప్పనిమార్గంబు ||వెలు||

మాట లెల్లఁ గడమాటలు గాక మాయదు మలినంబు
కూటంబులు కాలకూటంబు గాక కొనకెక్కదు భవము
చాటుఁ దృష్ణ లగచాటునఁ బడక చాలదు సౌఖ్యంబు
కోటగా మును పెద్ద లివియపో తేర్చినమార్గంబు ||వెలు||

గుణము లెల్ల నిర్గుణము గాక తలకూడదు శాంతంబు
అనువున కను వై అంతయుఁ దాఁగాక ఆనందము లేదు
ప్రణుతింపఁగ శ్రీవేంకటరమణుని బహుళమహిమెల్లా
గణనకెక్కఁగా పురాతనులు మును కడకట్టినమతము ॥వెలు॥ 276

గౌళ

రెండుమూలికలు రేయిఁ బగలు నున్నవి
అండదేహముం దొకటి ఆతుమలో నొకటి ॥పల్లవి॥

యిదివో రసబద్ధము యింద్రియములు మేనిలో
పదిలముగా నిలిపి బంధించుటా
అదివో వేధాముఖ మంతరంగపు మనసు
చెదరకుండాఁ జొనిపి శ్రీహరిఁ దలఁచుటా ॥రెండు॥

తారవిద్య గంటిమి తగిలి నాసాగ్రమందు
మేరతో ద్రిష్టినిలిపి మేలుఁబొందుట
చేరువ సువర్ణవిద్య చిత్తములోఁ బ్రణవము
ధీరత నాదము నేసే దేవునిఁ బొగడుట ॥రెండు॥

పుటజయ మాయ నిట్టే పుణ్యపాపము లందులో
కుటిలపుఁ గోరికల కొన దుంచుట
యిటుల నే శ్రీవెంకటేశుఁ డిందిరయును
అటుప్రకృతిపురుషులనుటొరవచ్చుట ॥రెండు॥ 277

92-వ తేకు. నాట

నవనారసింహా నమో నమో
భవనాశినీతీర యహోబలనారసింహా ॥పల్లవి॥

సతతప్రతాపరౌద్రజ్వాలానారసింహ
వితతవీరసింహవిదారణా
అతిశయకరుణయోగానందనరసింహ
మతిశాంతపుకానుగుమానినారసింహ ॥నవ॥

మరలి బీభత్సపు మట్టెమళ్ల నరసింహ
నరహరి భార్గోటి నారసింహ
పరిపూర్ణ శృంగారప్రహ్లాదనరసింహ
సిరులనద్భుతపులక్ష్మీనారసింహ ॥నవ॥

వదనభయానకపువరాహనరసింహ
చెదరనివై భవాల శ్రీనరసింహ
అదన శ్రీవెంకటేశ అందు నిందు నిరవైతి
పదివేలురూపముల బహునారసింహ ॥నవ॥ 278

శంకరాభరణం

అంగనలాల మనచే నాడించుకొనెఁ గాని
సంగతెఱిఁగిననెఱజాణఁ డితఁడే ॥పల్లవి॥

పొడలులేనివాని కొక్కడేతం ద్రాయఁ గాని
తడయక పురుషోత్తముఁ డితఁడే
బడబాగ్ని జలధికిఁ బాయ కల్లుఁ డాయఁ గాని
వెడలించె నమృతము విష్ణుఁ డితఁడే ॥అంగ॥

పులిగూడు దిన్నవానిపొం దొక్కటే సేసెఁ గాని
సలువంకలక్ష్మీనాథుఁ డితఁడే
చలికిఁ గోవరివానినరున బా వాయఁ గాని
పలుదేవతల కెల్లఁబ్రాణబంధుఁ డితఁడే ॥అంగ॥

యొక్కడో గొల్లసతుల కింటిమగఁ డాయఁ గాని
తక్కక వెదకే పరతత్వ మితఁడే
మిక్కిలి శ్రీవెంకటాద్రిమీఁద మమ్ము నేలెఁ గాని
తక్కక వేదము చెప్పే దైవ మీతఁడే ॥అం॥ 279

లలిత

నీ వేలికవు మాకు నీదాసులము నేము
ఆవల నితరుల నే మడుగఁ బొయ్యేమా ॥పల్లవి॥

పసురమై వుండి యిచ్చీఁ బక్కనఁ గామధేనువు
యొసఁగి మానై వుండి యిచ్చీఁ గల్పవృక్షము
వెస రాయై వుండి యిచ్చు వేడుకఁ జింతామణి
మసలని శ్రీపతివి మాకు నిచ్చే దరుదా ॥నీవే॥

గాలి యావటించి యిచ్చీఁ గారు మేఘము మింట
పీలి జీర్ణమై యిచ్చు విక్రమార్కునిబొంత
కాలినపెంచై వుండి కప్పెరదివ్యాన్న మిచ్చీ
మైల లేనిశ్రీపతివి మాకు నిచ్చు టరుదా ॥నీవే॥

అండనే కామధేనువ వాశ్రితచింతామణివి
పండినకల్పకమవు భక్తుల కెల్లా
నిండినశ్రీవెంకటేశ నీవు మమ్ము నేలితివి
దండిగా నమ్మితే నీవు దయఁ జూచు టరుదా ॥నీవే॥ 280

ముఖారి

అక్కట కొదగనియట్టి యర్థము
లెక్క లెన్ని యైనా నేమి లేకున్న నేమిరే ॥పల్లవి॥

దండితోఁ దనకుఁ గాని ధరణీశురాజ్యంబు
యెండ నేమి యది పండె నేమిరే
బెండుపడఁ గేశవుఁ బేరుకొననినాలిక
వుండె నేమి వుండకుండె నేమిరే ॥అక్క॥

యెదిరిఁ దన్నుఁ గానని యెడపులగుడ్డికన్ను
మొదలఁ దెఱచె నేమి మూసె నేమిరే
వెదకి శ్రీపతి సేవ నేడుకఁ జేయనివాఁడు
చదివె నేమి చదువు చాలించె నేమిరే ॥అక్క॥

ఆవల నెవ్వరు లేని అడవిలోని వెన్నెల
కావిరిఁ గాసె నేమి కాయకున్న నేమిరే
శ్రీవెంకటేశ్వరుఁ జేరని ధర్మము లెల్ల
తోవల నుండె నేమి తొలఁగిన నేమిరే ॥అక్క॥ 281

లలిత

పట్టిన దెల్లా బ్రహ్మము
దట్టపుజడునికి దైవం బేలా ॥పల్లవి॥

ఘనయాచకునకు కనకమే బ్రహము
తనువే బ్రహ్మము తిరువలికి
యెనయఁ గాముకున కింతులే బ్రహ్మము
తనలో వెలిఁగేటితత్వం బేలా ॥పట్టి॥

ఆఁకటివానికి నన్నమె బ్రహ్మము
లోకమే బ్రహ్మము లోలునికి
కైకొని కర్మికి కాలమే బ్రహ్మము
శ్రీకాంతునిష్టెఁ జింతది యేలా ॥పట్టి॥

భువి సంసారికి పుత్రులై బ్రహ్మము
నవ మిందరి కిది నడచేది
యివలను శ్రీవెంకటేశుదాసులకు
భవ మతనికృపే బ్రహ్మము ॥పట్టి॥ 2:2

గుండక్రియ

రూకలై మాడలై రువ్వలై తిరిగిని
దాకొని వున్నచోటఁ దా నుండ దదివో ॥పల్లవి॥

వొకరి రాజుఁ జేసు నొకరి బంటుగఁ జేసు
వొకరి కన్నకల వేరొకరికి నమ్మించు
వొకచోట నున్నధాన్య మొకచోట వేయించు
ప్రకటించి కనకమే భ్రమయించీ జగము ॥రూక॥

కొందరి జాళెలు నిండు కొందరికి సొమ్ములవు
కొందరి పుణ్యులఁ జేసుఁ గొందరి పాపులఁ జేసు
కొందరి కొందరిలోన కొట్లాట వెట్టించు
పందె మాడినటువలెఁ బచరించు పసిఁడీ ॥రూక॥

నిగనిగ మనుచుండు నిక్షేపమై యుండు
తగిలి శ్రీవెంకటేశుతరుణి యై తా నుండు
తెగనిమాయై యుండు దిక్కు దెసయై యుండు
నగుతా మాపాలనుండి నటియించుఁ బసిఁడీ ॥రూక॥ 283

98-వ రేకు. గుండక్రియ

నే నేమి సేయుదును నీవు నాలోపలనుండి
శ్రీనాథుఁడవు నీచేత లింతే కాకా ॥పల్లవి॥

తనువేమి సేయును తనువులోపల నున్న
చెనటి యింద్రియములచేతలు గాక
మనసేమి సేయును మనసులోపల నున్న
నినుపుగోర్కులు చేసే నేరములు గాక ॥నేనే॥

జీవుఁ డేమి సేయును జీవునిఁ బొదుగుకున్న
భావప్రకృతి చేసేపాపము గాక
దేవ దేరఁ బుట్టువేమి సేయు ముంచుకొన్నట్టి
దైవపుమాయలోని ధర్మ మింతే కాక ॥నేనే॥

కాల మేమి సేయును గక్కన శ్రీవెంకటేశుఁ
జేలి మన్నించేమన్నన యిదియే కాక
యేల యేల దూర నింక నెవ్వరు నేమి సేతురు
మేలిమి నినుఁ దలఁచి మెచ్చులే కాకా ॥నేనే॥ ౨౮౪

బౌళి

పొడవైన శేషగిరి బోయనాయఁడు
విడువక కిందరిఁ గాచు వేడబోయనాయఁడు ॥పల్లవి॥

పొలసి మీసాల పెద్దబోయనాయఁడు
మలిగి వీఁపునఁ గట్టెమంకుబోయనాయఁడు
పొలమురాజై తిరిగీ బోయనాయఁడు
వెలయ మోటున నుండేవేఁటబోయనాయఁడు ॥పొడ॥

పొట్టి పొట్టి యడుల బోయనాయఁడు యెందుఁ
బుట్టు పగసాధించే బోయనాయఁడు
బొట్టులమొకము సేసేబోయనాయఁడు
పట్టపునెమలిచుంగు బలుబోయనాయఁడు ॥పొడ॥

పొంచి శిగ్గగ్గలుగని బోయనాయఁడు
మించి రాలమీఁద దాఁటే మెండుబోయనాయఁడు
అంచెల శ్రీవెంకటేశుఁడనే బోయనాయఁడు
పంచఁగాలవేలముల బలుబోయనాయఁడు ॥పొడ॥ 285

ముఖారి

వేదమంత్ర మింక నేల వేరువెల్లంకులు నేల
పుడమిధరుఁడు మాకు భువనౌషధము ॥పల్లవి॥

హరి యచ్యుతా యంటే నణఁగుఁ బాపములు
నరసింహా యని యంటే నాఁటినదుఃఖములు మాను
పురుషోత్తమా యంటేఁ బుండ్లు బూచులు మాను
పరమౌషధ మీతఁడే పాటింప మాకు ॥వేద॥

వాసుదేవ యని యంటే వదలు బంధము లెల్లా
వాసికిఁ గృష్ణా యంటే వంతల రోగాలు మాను
శ్రీసతీశ యని యంటే చింత లిన్నియును మాను
గాసి దీర నితఁడేపో ఘనదివ్యౌషధము ॥వేద॥

గోవిందా యని యంటేఁ గూడును సంపదలు
యీవల మాధవ యంటే నిహముఁ బరముఁ జేరు
దేవ నారాయణ యంటే దేహము సుఖమై యుండు
శ్రీవెంకటేశుఁడే మాకు సిద్ధౌషధము ॥వేద॥ 286

రామక్రియ

మహి నింతటివారువో మనవారు
బహుమహిమలవారు ప్రపన్నులు ॥పల్లవి॥

జయ మంది జననవుజరామరణముల
భయము లేనివారు ప్రపన్నులు
క్రియ లెల్ల నుడిగి మూఁగినకర్మపుటడవి
బయలుచేసినవారు ప్రపన్నులు ॥మహి॥

ధీరులై మాయాంధకారంబు నెదిరించి
పారఁదోలినవారు ప్రపన్నులు
సార మయ్యీన సంసారసాగరము
పారము గన్నవారు ప్రపన్నులు ॥మహి॥

అంద నిన్నిటాఁ దనిసి యాస లెల్లాఁ దెగఁగోసి
పండినమనసువారు ప్రపన్నులు
దండిగా శ్రీవేంకటేశుదాసులై పరముతోవ
బండిబాటచేసినారు ప్రపన్నులు ॥మహి॥ 287

దేవగాంధారి

సర్వజ్ఞత్వము వెదకఁగ నొల్లను సందేహింపఁగ నొల్లను
సర్వజ్ఞుండును నాచార్యుండే సర్వశేషమే నాజీవనము ॥పల్లవి॥

యెఱఁగఁగ నొల్లము విజ్ఞానపుగతి యెఱుకలు నే మిటు సోధించి
యెఱిఁగి యితరులను బోధించెద మను యీపెద్దతికము నొల్లము
యెఱిఁగేటి వాఁడును యాచార్యుండే యెఱుకయు సర్వేశ్వరుఁడే
యెఱుకయు మఱపును మానివుండుటే యిదియే పో మావిజ్ఞానము ॥సర్వ॥

చదువఁగ నొల్లము సకలశాస్త్రములు సారెకుసారెకు సోధించి
చదివి పరులతో యుక్తివాదములు జగడము గెలువఁగ నొల్లము
చదివేటివాఁడును నాచార్యుండే చదువును నాయంతర్యామే
చదువుకుఁజదువమికియుఁదొలఁగుటేనానాసాత్త్వికభావమేనా తెలివి ॥సర్వ॥

న్నటికిని నే నధికారి ననెడియహంకారము నొల్లను
న్నలఁ జూచుచు నందరితోనేఁ గాదని తొలఁగా నొల్లను
న్నన శ్రీవెంకటేశ్వరుకరుణను మాయాచార్యుఁడే అధికారి
న్నరీతినే అస్తినాస్తులకు నూరకుండుటే నాతలఁపు ॥సర్వ॥ 288

బౌళి

ఇందిరానాథుఁ డిన్నిటి కితఁ డింతే
బందెలకర్మము లాల పట్టుకురో మమ్మును ॥పల్లవి॥

యెఱిఁగి నేసిన వెల్లా నీతనిమహిమలే
యెఱఁగక చేసినది యీతనిమాయే
తెఱఁగొప్ప రెంటికిని తెడ్డువంటివాఁడ నింతే
పఱచుఁగర్మములాల పట్టుకురో మమ్మును ॥ఇంది॥

కాయములోపలివాఁడు ఘనుఁ డొక్కఁ డితఁడే
కాయ మీతనిప్రకృతి కల్పిత మింతే
తోయ రాక రెంటికిని తోడునీడై తి నింతే
బాయటికర్మములాల పట్టుకురో మమ్మును ॥ఇంది॥

యేలినవాఁడు శ్రీవెంకటేశుఁ డితఁ డొక్కఁ డింతే
యేలికసానై పెంచేది యీతనిసతే
సోలి నే వీరిఁగొలిచేసూత్రపుబొమ్మ నింతే
పాలువుఁగర్మములాల పట్టుకురో మమ్మును ॥ఇంది॥ 289

94-వ రేకు. కన్నడగౌళ

బోధకు లెవ్వరు లేక భోగినై తిని
శ్రీధరుఁడే మాకు దిక్కు చింతింప నింకను ॥పల్లవి॥

పట్టి దిగంబరినై పాలే యాహారము చేసి
తొట్టినపంచేంద్రియములతోవ విడిచి
పుట్టితి సన్యాసినై బుద్ధితీగె నెఱఁగక
అట్టె నడమ సంసారి నైతి నేనూ ॥బోధ॥

గచ్చుల నన్ని మఱచి గాలే ఆవటించుకొని
అచ్చపుఁబరమయేకాంతసమాధి
నిచ్చలు నిద్రాభ్యాసనిర్మలయోగి నైతి
కచ్చుపెట్టి మేలుకొని ఘనకర్మి నైతి ॥బోధ॥

భావము పార విడిచి బ్రహ్మాండ మెల్ల నిండి
వేవేలుఁ గోరికల వేడుకతోడ
జీవన్ముక్తుఁడనైతి శ్రీవెంకటేశ్వరుఁ జేరి
దావతు లిన్నియు మాని తన్మయుఁడ నైతి ॥బోధ॥ 290

భైరవి

మొదలుండఁ గొనలకు మోచి నీళు వోయ నేల
మొదలో నీవుండఁగా నితరము లేలా ॥పల్లవి॥

నిగమమార్గమున నే నడచేనంటే
నిగమము లెల్లను నీమహిమే
జగములోకులఁజూచి జరగెద నంటే
జగములు నీమాయ జనకములు ॥మొద॥

మన సెల్ల నడ్డపెట్టి మట్టున నుండేనంటే
మనసుకోరికలు నీమతకాలు
తనువు నింద్రియములు తగ గెలిచేనంటే
తనువు నింద్రియములు దైవము నీమహిమా ॥మొద॥

యింతలోనిపనికేఁగా యిందు నందుఁ జొరనేల
చెంత నిండుచెరువుండ చెలమ లేలా
పంతాన శ్రీవెంకటేశ పట్టి నీకే శరణంటి
నంతకూటాల ధర్మపుసంగతి నాకేలా ॥మొద॥ 291

బౌళి

చీచీ వోబదుకా సిగ్గులేని బదుకా
వాచవికి బతిమాలి వడఁబడ్డ బదుకా ॥పల్లవి॥

ఆసలకుఁ జోటుగద్దు అంతరంగాన నెంతైనా
వీసమంతాఁ జోటులేదు విరతికిని
యీసున సంసారమున కెందరైనాఁ గలరు
వోసరించి మోక్షమియ్య నొకరు లేరు ॥చీచీ॥

భోగించ వేళ గద్దు పొద్దువోడవుఁగుంకును
వేగమే హరిఁదలచ వేళలేదు
వోగులలంపటమున కోపి కెంతైనాఁ గద్దు
రోగవుసత్కర్మాన కోకయింతలేదూ ॥చీచీ॥

యెదుట ప్రపంచాన కెటు కెంతైనాఁ గద్దు
యిదివో యాత్మజ్ఞాన మించుకా లేదు
మది శ్రీవెంకటేశుఁడు మమ్ము నిట్టె కాచెఁగాని
పదరి నానేరములు పాప ముటిలేరూ ॥చీచీ॥ 292

దేసాక్షి

సకలజీవుల కెల్లసంజీవి యీమందు
వెకలులై యిందరు సేవించరో యీమందు ॥పల్లవి॥

మూఁడు లోకము లొక్కట ముంచి పెరిగినది
పోఁడిమి నల్లనికాంతిఁ బొదలినది
వేఁడుక కొమ్ములు నాల్గు పెనచి చేయి వాఁచినది
నాఁడె శేషగిరిమీఁద నాటుకొన్నమందు ॥వక॥

పడిగెలు వేయింటిపాము గాచుకున్నది
కడు వేదశాస్త్రముల గబ్బు వేసేది
నొడయక వొకకాంత యెక్కుక వుండినది
కడలేని యంజనాద్రి గారుడవుమందు ॥వక॥

బలుశంఖ చక్రములబదనికెలున్నది
తలఁచినవారి కెల్లఁ దత్త్వమైనది
అలరినబ్రహ్మరుద్రాదులఁ బుట్టించినది
వెలుఁగుతోఁడుత శ్రీవెంకటాద్రిమందు ॥వక॥ 239

గుండక్రియ

ముందటిజన్మము లెల్లా ముంచేఁ బారుబడివడ్డి
యెందు చొచ్చినానుఁ బోనియ్య దీరుణము ॥పల్లవి॥

నుదుట వ్రాసినవ్రాలు నూరేండ్లపత్రము
పదలునాకర్మమే పూటకాఁపు
వెదకి సంసారము వెంటఁ బైతరవు
యిది యెందు చొచ్చినాఁ బోనియ్య దీరుణము ॥ముంద॥

పుట్టినప్పుడే తనువు భోగ్యమై నిలిచెను
జట్టిఁ గామినులపొందు సరియూఁకలు
నెట్టనయహారములు నిచ్చనిచ్చ లంచాలు
దిట్టనై యెందు చొచ్చినాఁ దీర దీరుణము ॥ముంద॥

యెక్కువైన శ్రీవెంకటేశుమఱఁగు చొచ్చి
తెక్కుతోడ నలిగెలఁ దిరుగఁగను
అక్కరతో నప్పులెల్లా నవి మాకుఁ దామచ్చి
చిక్కి యెందు చొచ్చినాఁ జేరు నీరుణము ॥ముంద॥ 294

దేసాళం

అన్నిటికిఁ గారణము హరియే ప్రపన్నులకు
పన్నినలోకుల కెల్ల ప్రకృతి కారణము ॥పల్లవి॥

తలఁపు గారణము తత్వవేత్తలకును
చలము గారణము సంసారులకును
ఫలము గారణము పరమవేదాంతులకు
కలిమి గారణము కర్మలకును ॥అన్ని॥

తనయాత్మ గారణము తగినసుజ్ఞానులకు
తనువే కారణము తగజంతువులకు
ఘనముక్తే గారణము కడగన్నవారి కెల్లా
కనకమే కారణము కమ్మినబంధులకు ॥అన్ని॥

దేవుఁడు గారణము తెలిసినవారి కెల్లా
జీవుఁడు గారణము చిల్లరమనుజులకు
దేవుఁడు వేరే కాఁదు దిక్కు శ్రీవెంకటేశుఁడే
పావన మాతనికృప పరమకారణము ॥అన్ని॥ 295

95-వ రేకు. లలిత

ఎక్కఁగా రాఁగా రాఁగా యిందాఁకాఁ దగులు
యిక్కువ శ్రీహరిమాయ నింక నెంతో తగులు ॥పల్లవి॥

తెగనికర్మమునకు దేహము దగులు
తగినదేహమునకు తరుణితో తగులు
సొగిసి యారెంటికి సుతు లొక్కతగులు
అగడాయఁ గనకము అన్నిటితో తగులు ॥ఎక్క॥

యింతటిసంసారికి యిల్లొక్కతగులు
బంతికి నందు గలిగే పాడిపంట తగులు
చెంత నీలంపటానకు క్షేత్రము తగులు
సంత గూడేదానదాసీజను లెల్లా దగులు ॥ఎక్క॥

మొదలజీవుఁ డొక్కఁడే మోపు లాయఁ దగులు
వదలనిబంధములు వడ్డివారేఁ దగులు
పుదుటిహముఁ బరము నొక్కయందే తగులు
అదె శ్రీవెంకటపతి యంతరాత్మ తగులు ॥ఎక్క॥ 296

గుండక్రియ

ఎవ్వరివాఁడో యెఱఁగరాదు
అవ్వలివ్వలిజీవుఁ డాటలో పతిమే ॥పల్లవి॥

ధర జనించక తొలుత తనుఁ గానరాదు
మరణ మందినవెనక మఱి కానరాదు
పురువడి దేహముతో నుండినయన్నాళ్లే
మురలుజీవునిబదుకు మాయవో చూడ ॥ఎవ్వ॥

యిహములో భోగించు నిందుఁ గొన్నాళ్లు
మహిమ పరలోకమున మలయుఁ గొన్నాళ్లు
తహతహలఁ గర్మబంధములఁ దగిలినయపుడే
అహహ దేహికిఁ బడుచు లాటవో బదుకు ॥ఎవ్వ॥

వంతానరూపమై సాగు ముందరికి
కొంత వెనకటిఫలము గుడువఁ దాఁ దిరుగు
యింతటికి శ్రీవెంకటేశుఁ డంతర్యామి
బంతి నీతనిఁ గన్న బదుకువో బదుకు ॥ఎవ్వ॥ 297

శంకరాభరణం

ఎంత భక్తవత్సలుఁడ విట్టుండ వలదా
వింతలు నీసుద్దు లెల్లా వినఁబోతే నిట్టివే ॥పల్లవి॥

యిల నసురారి యనేయీబిరుదు చెల్లె నీకు
బలివిభీషణాదులపాలికే చెల్లదు
కలసి అవులే నీవు గెలుతు వెందరినైనా
తలఁచి చూడ నీదాసుల కోడుదువు ॥ఎంత॥

యిందరిపాలిటికి యీశ్వరుఁడ వేలికవు
పందవై యర్జును బండి బంటవైతివి
వందనకు నాలే దేవతలకే దొరవు
అందవునీదాసులకు నన్నిటా దాసుఁడవు ॥ఎంత॥

కడుపులో లోకము కన్నతండ్రి విన్నిటాను
కొడుకవు దేవకికిఁ గోరినంతనే
తడవితే వేదములు తగిలేబ్రహ్మమవు
విడువనిమాకైతే శ్రీవెంకటాద్రిపతివి ॥ఎంత॥ 298

సాళంగనాట

రాముఁ డితడే లోకాభిరాముఁ డితఁడు
గోమున పరశురాముకోప మార్చె నటరే ॥పల్లవి॥

యీతఁడా తాటకిఁ జంపె యీపిన్నవాఁడా
ఆతల సుబాహుఁ గొట్టి యజ్ఞముఁ గాచె
చేతనే యీకోమారుఁడా శివునివిల్లు విఱిచె
సీతకమ్మఁ బెండ్లాడె చెప్పఁగొత్త గదవె ॥రాము॥

మనకౌసల్యకొడుకా మాయామృగము నేసె
దనుజుల విరాధుని తానే చెఱిచె
తునుమాడె నేడు దాళ్లు తోడనే వాలి నడఁచె
యినకులుఁ డితఁడా యెంత కొత్త చూడరే ॥రాము॥

యీవయసు తానే యీయెక్కువ జలధి గట్టె
రావణు జంపి సీత మరలిఁ దెచ్చెను
శ్రీవెంకటేశుఁ డితఁడా సిరుల నయోధ్య యేలె
కావున నాటికి నేఁడు కంటి మిట్టె గదరే ॥రాము॥ 399

లలిత

ఏమి సేసినా నీరుణ మెట్టు వాసును
కామితఫలద లోకరుణానిధి ॥పల్లవి॥

చేరి కర్మములు నన్ను చెఱవట్టుకుండఁగాను
పేరువాడి వచ్చి విడిపించుకొంటివి
సారె తగ వట్టె కాదా శక్తిగలవారెల్లా
నారయ దీనులఁ గంటే నడ్డమై కాతురు ॥ఏమి॥

అరులు పంచేంద్రియము లందు నిందు దియ్యఁగాను
వెరవుతోడ వెనక వేసుకొంటివి
పరగనట్టె కాదా బలువులైనవారు
అరయఁ బేదలకైన ఆపద మానుతురు ॥ఏమి॥

పలుజన్మములే నన్ను పరిఅరికట్టుకోఁగా
తొల్లఁగఁ దోసి నాకుఁ దోడై తివి
యెలమి శ్రీవేంకటేశ యిల శూరు లైనవారు
బలుభయ మిందరికీఁ బాపుచుందురు ॥ఏమి॥ 800

ముఖారి

దైవము పుట్టించినట్టితనసహజమే కాక
కోవిదుని కైనా జాలిగుణ మేల విడుచు ॥పల్లవి॥

ఆరయఁ బంచదార నద్దుక తినఁబోతే
చేరరానిముష్టిగింజ చేఁదేల మాను
సార మైనచదువులు సారె సారెఁ జదివినా
గోరపుదుష్టునికి కోప మేల మాను ॥దైవ॥

నిప్పు దెచ్చి వొడిలోన నీయమానఁ బెట్టుకొంటే
యెప్పుడును రాఁజుఁ గాక యిది యేల మాను
ముప్పిరిఁ బాతకుఁ డైనమూఢుఁ డెన్నియాచారాలు
తప్పకెంత నేసినాను దయ యేల కలుగు ॥దైవ॥

యింటిలోనఁ గొక్కు దెచ్చి యిరవుగఁ బెట్టుకొంటే
దంటయై గోడలు వడఁ దవ్వ కేల మాను
గొంటరై శ్రీవెంకటేశుఁ గొలువకుండినవాఁడు
తొంటిసంసా రవుఁ గాక దొర యేఁటి కౌను ॥దైవ॥ 801

96-వ రేకు.

నాట

ఇందులోనే కానవద్దా యిటేఁదు దైవమని
విందువలె నొంటిమిట్ట వీరరఘురాముని ॥పల్లవి॥

మొందు చొచ్చి బ్రహ్మవర మిలరావణుతలలు
కందువ రాఘవుఁడు ఖండించునాఁడు
ముందట జలధి యేమూల చొచ్చెఁ గొండలచే
గొందిఁ బడఁ గట్టివేసి కోపగించేనాఁడు ॥ఇందు॥

యేడనుండె మహిమలు యిందరి కితఁడు వచ్చి
వేడుకతో హరువిల్లు విఱిచేనాఁడు
వోడక యింద్రాదు లెందు నొదిగి రీతనిబంటు
కూడఁబట్టి సంజీవికొండ దెచ్చేనాఁడు ॥ఇందు॥

జముఁ డెక్కడికిఁ బోయ సరయువులో మోక్ష
మమర జీవుల కిచ్చేనల్ల నాఁడు
తెమలి వానరులై యీదేవతలే బంటైరి
తిమిరి శ్రీవేంకటపతికి నేఁడు నాఁడు ॥ఇందు॥ 302

శంకరాభరణం

అల వటపత్రశాయి వై నరూప మిట్టిదని
కొలువై పాదమూపేవా గోవిందరాజా ॥పల్లవి॥

పడఁతు లిద్దరిమీఁద బాదములు చాఁచుకొని
వొడికపురాజసాన నొత్తిగిలి
కడ లేనినిజనాభికమలమున బ్రహ్మను
కొడుకుఁగాఁ గంటి విదే గోవిందరాజా ॥అల॥

సిరులసొమ్ములతోడ శేషునిపైఁ బవళించి
సారిది దాసులఁ గృపఁ జూచుకొంటాను
పరగుదైత్యులమీఁద పాముచిమములే నీవు
కురియించితివిగా గోవిందరాజా ॥అల॥

శంఖుచక్రములతోడఁ జాఁచినకరముతోడ
అంకెల శిరసుకింది హస్తముతోడ
తెంకిని శ్రీవెంకటాద్రిదిగువతిరుపతిలో
కొంకక వరము లిచ్చీగోవిందరాజు ॥అల॥ 303

ముఖారి

కంటె సులభ మిది కానక యుంటే దుర్లభ
మింటిలోననే వున్న దిహముఁ బరమును ॥పల్లవి॥

హరిదాసులు మెట్టినక్కడే పరమపద
మరయ నిందుకంటే నవల లేదు
తిరమై వీరిపాదతీర్థమే విరజానది
సొరిది నన్నిచోట్లు చూచినట్టే వున్నది ॥కంటె॥

మచ్చిక వైష్ణవులమాట లెల్లా వేదములు
యిచ్చల నిందుకంటే నింక లేదు
అచ్చట వీరిప్రసాద మమృతపానములు
అచ్చమై తెలిసేవారి కఱచేత నున్నది ॥కంటె॥

చెలఁగి ప్రపన్నులసేవే విజ్ఞానము
ఫల మిందు కంటె మఱి పైపై లేదు
తలఁప శ్రీవేంకటేశుదాసులే యాతనిరూపు
తెలమి నెదుట నున్నా రెఱఁగినవారికి ॥కంటె॥ 304

బౌళి

అరుదరుదు నీమాయ హరిహరి
అరసి తెలియరాదు హరిహరి ॥పల్లవి॥

అనంతబ్రహ్మాండము లవే రోమకూపముల
అనంతములై వున్నవి హరిహరి
పానిగి కుంగిన లోకభూమి నీ వెత్తినది యే
మని నుతింతు నిన్ను హరిహరి ||అ||

పొదిగి బ్రహ్మాదులు నీబొడ్డున నేకాలము
అదివో పుట్టుచున్నారు హరిహరి
పొదలి యీజీవులను పుట్టించేయీసామర్థ్యము
అదన నేమని చెప్పే హరిహరి ||అ||

పావనవై కుంఠము నీపాదమూలమం దున్నది
ఆవహించేభక్తిచేత హరిహరి
శ్రీవేంకటాద్రిమీఁద చేరి నీ విట్టే వుండఁగా
నావల వెదక నేల హరిహరి ||అ|| 305

శ్రీరాగం

జడమతి రహం కర్మజంతు రేకోహమ్
జడధినిలయాయ నమో సారసాక్షాయ ||పల్లవి||

పరమపురుషాయ నిజభక్తజనసులభాయ
దురితదూరాయ సింధురహితాయ
నరకాంతకాయ శ్రీనారాయణాయ తే
మురహరాయ నమో నమో నమో ||జడ||

నగసముద్ధరణాయ నందగోపసుతాయ
జగదంతరాత్మాయ సగుణాయ
మృగనరాంగాయ నిర్మితభవాండాయ ప
న్నగరాజశయనాయ నమో నమో ||జడ||

దేవదేవేశాయ దివ్యచరితాయ బహు
భావనాతీతాయ పరమాయ
శ్రీవెంకటేశాయ జితదైత్యనికరాయ
భూవల్లభాయ నమో పూర్ణకామాయ ॥జడ॥ 306

మలహరి

ఎన్నఁడు పక్వము గా దిదె యింద్రియభోగంబులచే
సన్నము దొడ్డునుఁ దోఁచీ సంసారఫలంబు ॥పల్లవి॥

తిత్తితో నూరేండ్లకును దేహము పండఁగఁ బండఁగ
చిత్తం బెన్నఁడు పండక చిక్కెను కసుగాయై
పొత్తుల పుణ్యముఁ బాపము పులుసును తీపై రసమున
సత్తు నసత్తునుఁ దోఁచీ సంసారఫలంబు ॥ఎన్న॥

వెదవడి పుత్రులు పౌత్రులే విత్తులు లోలో మొలచియు
పొదిఁ గర్మపుపూ మారదు పూపిందయిన దిదే
తుద నిదె సుఖమును దుఃఖము తోలును గింజయు ముదురక
చదురము వలయము తోఁచీ సంసారఫలంబు ॥ఎన్న॥

వినుకలి చదువుల నదలో వేమరు మాఁగఁగఁ బెట్టిన
ఘనకర్మపుటాఁగ రుచుగదు కమ్మనిపుల్లగాయై
మనువుని శ్రీవెంకటేశుడు మహా నాచార్యుఁడు కానుక
చనవున నియ్యఁగ వెలసెను సంసారఫలంబు ॥ఎన్న॥ 307

97-వ రేకు.

లలిత

అమ్మా దొకటి అసిమలో దొకటి
బిమ్మటి నిందేటిపెద్దల మయ్యా ॥పల్లవి॥

సంగము మానక శాంతియుఁ గలుగదు
సంగలంపటము సంసారము
ముంగిలిదేహం బింతకు మూలము
తెంగల మిందేటిపెద్దల మయ్యా ॥అమ్మ॥

కోరిక లుడుగక కోపం బుడుగదు
కోరకుండ దిక్కువమనను
క్రూరత్వమునకు కుదువ యీబ్రదుకు
పేరడి నేమిటి పెద్దల మయ్యా ॥అమ్మ॥

ఫలము లందితే బంధము వీడదు
ఫలములో తగులు ప్రపంచము
యిలలో శ్రీవెంకటేశుదాసులము
పిలువఁగ నేమిటి పెద్దల మయ్యా ॥అమ్మ॥ 308

లలిత

అటువంటివాఁడు వో హరిదాసుఁడు
అటమటాలు విడిచినాతఁడే సుఖి ॥పల్లవి॥

తిట్టేటిమాటలును దీవించేమాటలును
అట్టె సరేని తలఁచినాతఁడే సుఖి
పట్టి చంపేవేళను పట్టము గట్టేవేళ
అట్టు నిట్టు చలించనియాతఁడే సుఖి ॥అటు॥

చేరి వంచదారి డిసినఁ జేదు దెచ్చి పెట్టినాను
అరగించి తనివొందేయతఁడే సుఖి
తేరకాండ్లఁ జూచిన తెగరానిచుట్టముల
నారయ సరిగాఁ జూచేయాతఁడే సుఖి ॥అటు॥

పొంది పుణ్యము వచ్చిన పోరీ పాపము వచ్చిన
నందలిఫల మొల్లనియాతఁడే సుఖి
విందుగా శ్రీవెంకటాద్రివిభునిదాసులఁ జేరి
అందరానిపద మందినాతఁడే సుఖి ॥అటు॥ 309

గుండక్రియ

ఎవ్వరు కర్తలు గారు యిందిరానాథుఁడే కర్త
నివ్వటిల్లాతనివారై నేమము దప్పకురో ॥పల్లవి॥

కర్మమే కర్తయైతే కడకు మోక్షము లేదు
అర్మిలి జీవుఁడు కర్తయైతే బుట్టుగే లేదు
మర్మపుమాయ కర్త అయితే మరి విజ్ఞానమే లేదు
నిర్మితము హరి దిఁతే నిజమి దెలిఁగరో ॥ఎవ్వ॥

ప్రపంచమే కర్తయైతే పాపపుణ్యములు లేవు
వుపమ మనసు కర్తై ఉంటే నాచారమే లేదు
కపటపుదేహములే కర్తలయితే చావు లేదు
నెపము శ్రీహరి దింతే నేరిచి బ్రదుకరో ॥ఎవ్వ॥

పలుశ్రుతులు కర్తలై పరగితే మేర లేదు
అల బట్టబయలు కర్తైతే నాధారము లేదు
మొలచి నిందరికిఁ కర్త యిదివో శ్రీవెంకటాద్రి
నిలయువుహరి యింతే నేడే కొలువరో ॥ఎవ్వ॥ 310

గౌళ

ఇరవైన యట్టుండు మెఱఁగని దీమాయ
తెరమఱఁగు మోసమువలె తిరుగు నీబ్రదుకు ॥పల్లవి॥

అనిశమును దేహమున కన్నపానము లిడిన
యినుము గుడిచిన నీరు యెందు కెక్కీనదో
గొనకొన్న మానినుల కూటములసుఖము లివి
మునను దాగినపాలు మొట్టులే దెపుడు ॥ఇర॥

వొడలఁ బెట్టినసొమ్ము లొగిఁ దనకుఁ గాదరా
వడవిఁ గాసినవెన్నె లది కన్నులకును
పుడివోనివరిమళము లోకనిమిషమాత్రమే
బెడిదంపుభ్రమతోడి పెనుగాలిమూఁట ॥ఇర॥

చద్దిసంసారమున సరుససుఖదుఃఖములు
యెద్దు యెనుపోతున్న యేకంబు గాదు
వొద్దికె శ్రీవేంకటోత్తముఁడు యింతలో
అద్దంపునీడవలె నాత్మఁ బొడచూపె ॥ఇర॥ 311

భైరవి

నీ వేమి సేతు వయ్య నీవు దయానిధి వందువు
భావించ లేనివారిపాప మింతే కాని ॥పల్లవి॥

పరమపద మొసఁగి పాప మడఁచే నని
చరమశ్లోకమునందు చాటితివి తొలుతనే
నిరతిని భూమిలోన నీవల్లఁ దప్పు లేదు
పరగ నమ్మనివారి పాప మింతే కాని ॥నీవే॥

నీపాదములకు నాకు నెయ్యమైన లంకని
యేపున ద్వయార్థమున నియ్యకొంటివి తొలుత
దాపుగా నీవల్ల నింకఁ దప్పు లేదు యెంచి చూచి
పైపై నమ్మనివారి పాప మింతే కాని ॥నీవే॥

బంతిఁ బురాణములను భక్తసులభుఁడ నని
అంతరాత్మ నీమాట ఆడితివి తొలుతనే
యింతట శ్రీవేంకటేశ యేమి సేతు వయ్య నీవు
పంతాన నమ్మినవారి పాప మింతే కాని ॥నీవే॥ 812

బౌళి

కాయ మనేవూరికి గంతలు తొమ్మిది యాయ
పాయక తిరిగాడేరు పాపపుతలారులు ॥పల్లవి॥

కాముఁ డనియెడిరాజు గద్దెమీఁద నుండఁగాను
దీము గోపవుప్రధాని దిక్కు లేలీని
కోమలపుజ్ఞాన మెల్లాఁ గొల్లఁబోయ నాడ నాడ
గామిడులై యింద్రియపుఁగాఁపు లెల్లా నిదివో ॥కాయ॥

చిత్త మనేదళవాయి చింతలనేపాఁజు వెట్టి
యిత్తలవిషయములు యెన్ని కిచ్చిరి
తుత్తుమురై కోరికెల దొండెము రేఁగఁగఁ బొచ్చె
బొత్తుల వెరగుపడి చూచీఁ బుట్టుగులు ॥కాయ॥

బలుసంసార మనేటిభండారము ఘనమాయ
కలదీగి జవ్వనపుకై జీతము
యిలలో శ్రీవెంకటేశుఁ డింతలో జీవుఁ డనేటి
బలువుని రాజుఁ జేసి పాలించె నన్నును ॥కాయ॥ 813

౨౩౫- రేకు. సాళంగనాట

అట్టివేళఁ గలఁగనీ దదివో వివేకము
మటుపడితే శాంతము మఱి యేలా ॥పల్లవి॥

జడధులు పొంగినట్టు నందడించు నింద్రియములు
పొడలిలో జీవునికి నొక్కొక్కవేళ
బడబాగ్ని రేగినట్టు పైకొని ముంగోపము
వుడికించు మనసెల్ల నొక్కొక్కవేళా ॥అట్టి॥

అరయఁ గొండ మొత్తినట్టు వేఁగా సంసారము
వూరక కలిమిలేము లొక్కొక్కవేళ
మేర లేనిచీఁకటి మై మించును దుఃఖము లెల్లా
వూరట లేనికర్మికి నొక్కొక్కవేళా ॥అట్టి॥

పెనుగాలి వీచినట్టు పెక్కుకోరికెలు ముంచు
పొనర నజ్ఞానికి నొక్కొక్కవేళ
యెనయఁగ శ్రీవెంకటేశుదాసుఁడై నదాఁకా
వునికి బాయ విన్నియు నొక్కొక్కవేళా ॥అట్టి॥ 314

శంకరాభరణం

సెరవాది సాహసులు నిత్యశూరులు
దురితవిదూరులు ధ్రువాదులు ॥పల్లవి॥

తక్కక శ్రీహరిభక్తి తాపలు సేసి యెక్కిరి
చక్కఁగా వైకుంఠము సనకాదులు
వొక్కట విష్ణుకథలు వోడ సేసుక దాఁటిరి
పెక్కుసంసారజలధి భీష్మాదులు ॥సెర॥

కడువిరక్తి యనేటికత్తులనే నరకిరి
నడుమ భవపాశముల నారదాదులు
బడినే హరిదాసుల పాఁజులు గూడుకొనిరి
నుడివడ కిహమందే శుకాదులు ॥సెర॥

పరమశాంతము లనేపట్టపేనుగులమీఁద
వరుసల నేఁగేరు వ్యాసాదులు
సిరుల శ్రీవెంకటేశుఁ జేరి సుఖముఁ బొందిరి
బెరసి దాస్యమున విభీషణాదులు ॥పర॥ 315

గుజ్జరి

సంసారి నైననాకు సహజమే
కంసారి నే నిందు కెల్లాఁ గా దని పగవను ॥పల్లవి॥

నరుఁడ నైననాకు నానాసుఖదుఃఖములు
సరి ననుభవించేది సహజమే
హరిని శరణాగతు లైనమీఁదఁ బరాభవ
మరయ నిన్నంటు నని అందుకే లోఁగేను ॥సంసా॥

పుట్టిననాకుఁ గర్మపుహంగుకు లోనైనవాఁడ
జట్టిగాఁ గట్టువడుట సహజమే
యిట్టే నీవారికి మోక్ష మిత్తు నన్ననీమాట
పట్టువోయినో యని వంకించే నే నిపుడు ॥సంసా॥

మాయకు లోనైననాకు మత్తుఁడనై యున్నాళ్లు
ఛాయకు రాని దెల్లా సహజమే
యీమెడ శ్రీవెంకటేశ యేలితివి నన్ను నీవు
మాయరాసినేను నీకు మోపని వీఁగేను ॥సంసా॥ 316

సామంతం

ఇహమునుఁ బరమును యిందే వున్నవి
వహి కెక్కఁ దెలియు వారలు లేరూ ॥పల్లవి॥

చట్టువంటిదీ చంచలపుమనను
కొట్టులఁ బడేది గుటి గాదు ।
దిట్ట వొరులు బోధించినఁ గరఁగదు
పట్టఁబోయితే పస లేదు ॥ఇహ॥

చిగురువంటిదీ జీవశరీరము
తగుళ్లు పెక్కులు తతి లేదు
తెగనిలంపటమే దినమునుఁ బెనచును
మొగము గల దిదే మొనయును లేదు ॥ఇహ॥

గనివంటిది యీఘనసంసారము
తనిసి తన్పినాఁ దగ లేదు
ఘనుఁ డగుశ్రీవేంకటపతి గావఁగ
కొన మొద లేర్పడెకొంకే లేదు ॥ఇహ॥ 317

సాళంగం

నేరిచి బ్రదికేవారు నీదాసులు
నేరమిఁ బాసినవారు నీదాసులు ॥పల్లవి॥

కామముఁ గ్రోధము రెంటిఁ గాదని విడిచి మంచి
నేమము వట్టినవారే నీదాసులు
దోమటిఁ బాపపుణ్యాలఁ దుంచి వేసి చూడఁగానే
నీమాయ గెలిచినారు నీదాసులు ॥నేరి॥

కిక్కిరించినయాసలఁ గింద వేసి మోక్షము
నిక్కి నిక్కి చూచేవారు నీదాసులు
వెక్కసపుభక్తితోడ వెలుపు మఱపు లేక
నెక్కొన్నమహిమవారు నీదాసులు ॥నేరి॥

అట్టి వేదశాస్త్రముల యర్థము దేటపఱచి
నట్టుకొని మించినారు నీదాసులు
యిట్టె శ్రీవేంకటేశ యితరమార్గము లెల్లా
నట్టువడఁ దోసినారు నీదాసులు ||నేరి|| 218

ముఖారి

ఇందిరాపతిమాయలు యింతులు సుండీ
మందలించి హరిఁ గొల్చి మనుదురు గాని ||పల్లవి||

అతివల చూపులే ఆయాలు దాఁకీఁ జుండీ
జిత మైనపులకలఁ జిల్లు లౌఁ జుండీ
రతివరవశములు రాఁగినమూర్ఛలు సుండీ
మతిలోఁ దప్పించుక మనుదురు గాని ||ఇంది||

మెఱయుచేచన్నులే మించఁ జెండ్లు గుండ్లు సుండీ
మెఱుఁగుమోవులే మచ్చుమేపులు సుండీ
మఱి మంచిమాటలు మాయపుటురులు సుండీ
మఱవక తప్పించుక మనుదురు గాని ||ఇంది||

బలుసంసారపుపొందు పాముతోడిపొత్తు సుండీ
వెల లేనివలపులు విషము సుండీ
యెలమితో శ్రీవేంకటేశ్వరు మఱఁగు చొచ్చి
మలయుచు సొలయుచు మనుదురు గాని ||ఇంది|| 219

వ రేకు.

శ్రీరాగం

తెలిసిన బ్రహ్మోపదేశ మిదే
ములఁక మనసు నిదే చూచీఁ గాక ||పల్లవి||

పుట్టించినవారి పూరి మేపునా
గట్టిగా రక్షించఁగా కతఁడు
కట్టడిజీవుఁడు కానక నోళ్లు
తెట్టఁదెరువునకు తెఱచీఁ గాకా ॥తెలి॥

అంతరాత్మ తను నట్టే మఱచేనా
చింతలోఁ బెరరేచీఁ గాకా
పంతపుజీవుఁడు భ్రమసి సందుసుడి
దొంతులు దొబ్బుచుఁ దూరీఁ గాకా ॥తెలి॥

నొసల వ్రాసినవి నోమించుఁగాకతఁ
డొసగిన శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు
విసుగక జీవుఁడు వీఁడిమాయల
నసురుసు రయి తా నలసీఁ గాకా ॥తెలి॥ ౩౭౦

బౌళి

కనినవాఁడాఁ గాను కాననివాఁడాఁ గాను
పోనీఁగి వోరుల కైతే బోధించే నేను ॥పల్లవి॥

ధరణిఁ గర్మము గొంత తగినజ్ఞానము గొంత
సరికి సరే కాని నిశ్చయము లేదు
వోరిమె నెంచి చూచితే నొకటి వాఁడాఁ గాను
పరవి దెలియ కేమో చదివేము నేము ॥కని॥

యీతల విహము గొంత యింతలోఁ బరము గొంత
చేతులు రెండు చాఁచే చిక్కుట లేదు
యీ తెరువులో నొకటి నేరుపరచుకో లేను
కాతరాన కత లెల్లా గఱచితి నేను ॥కని॥

దైవిక మొకకొంత తగుమానుషము గొంత
చేవలు చిగురువలెఁ జేసేను
యీవల శ్రీవేంకటేశుఁ డిది చూచి నన్నుఁ గాచె
భావించలేక యిన్నాళ్ళు భ్రమసితి నేను ॥కని॥ 321

సాళంగనాట

ముంచిన వేడుకతోడ మొక్కుట గాక
కంచములోపలికూడు కాలఁ దన్ను నేఁటికే ॥పల్లవి॥

వేదార్థములు నీవే విహరించినసుద్దులే
కాదని అవునని కొన్ని వాదము లేల
యేది నీవు సేసినాను యిన్నియును నియ్యకోలే
సోదించ నేఁటికి యందు [illegible] తెంచ నేఁటికే ॥ముంచి॥

కర్మము లిన్నియును నీకైంకర్యసాధనాలే
అర్మిలిఁ దారతమ్యము లడుగ నేల
నిర్మితము నీ దింతే నెరసు లెంచఁగ నేల
ధర్మమందు నింక గజదంతపరీక్షేఁటికే ॥ముంచి॥

భక్తి యింతా నొక ఘంటాపథమునికావలె
యుక్తిఁ బాత్రాపాత్రములు యూహించ నేల
ముక్తికి శ్రీవేంకటేశ మూలము నీపాదములు
పక్తులయి నమ్ముట గాక చలపద మేఁటికే ॥ముంచి॥ 322

దేసాక్షి

అంచితపుణ్యుల కైతే హరి దైవ మవుఁగాక
పంచమహాపాతకుల భ్రమ వాప వశమా ॥పల్లవి॥

కాననియజ్ఞానులకు కర్మమే దైవము
ఆనినబద్ధులకు దేహమే దైవము
మాననికాముకులకు మగువలే దైవము
పానిపట్టి వారి వారి భ్రమ మాన్ప వశమా ॥అంచి॥

యేమి నెఱఁగనివారి కింద్రియములు దైవము
దోమటిసంసారి కూరదార దైవము
తామసుల కెల్లాను ధనమే దైవము
పామరుల బట్టిన భ్రమఁ బాప వశమా ॥అంచి॥

ధగ నహంకారులకు తాఁదానే దైవము
దరిద్రుఁ డైనవానికి దాత దైవము
యిరవై మాకు శ్రీవేంకటేశుఁడే దైవము
పరుల ముంచినయట్టి భ్రమఁ బాప వశమా ॥అంచి॥ 323

మలహరి

ఎట్టయినాఁ జేయుము యిఁక నీచిత్తము
కిట్టినసీసంకీర్తనపరుఁడా ॥పల్లవి॥

కొందరు జ్ఞానులు కొందరు భక్తులు
కొందరు వైరాగ్యకోవిదులు
యిందరిలో నే నెవ్వఁడఁ గా నిద
సందడి హరి నీశరణాగతుఁడా ॥ఎట్టి॥

జపితలు గొందరు శాస్త్రులు గొందరు
ప్రపత్తిఁ గొందరు బలువులు
వుపమించఁగ ని నొక్కఁడఁగా నిందు
కపురుల నీడింగరీఁడ నేను ॥ఎట్టి॥

ఆచార్యపురుషులు అవ్వలఁ గొందరు
యేచినసమయులై యేర్పడిరి
కాచేటిశ్రీవేంకటపతి నీవై తే
కాచి నీదాసులదాసుఁడను ॥ఎట్టు॥ 324

రామక్రియ

ఒక్కఁడే అంతర్యామి వుపకారి చేపట్టు
తక్కినవి యిన్నియును తలఁపు రేఁచెడివి ॥పల్లవి॥

మెఱుఁగుమీ జీవుఁడా యింద్రియాలు సొమ్ము గావు
గుఱియై మాయలలోనఁ గూడించే వింతే
మఱవకు జీవుఁడా మనసు చుట్టము గాదు
తెఱఁగొప్ప ఆసలానే తిప్పెడి దింతే ॥ఒక్క॥

తెలుసుకో జీవుఁడా దేహమును నమ్మరాదు
వలసితే నుండుఁ బోవు నన్నవంటిది
తలఁచుకో జీవుఁడా ధనము దనిచ్చగాదు
వలులంపటములచేఁ బరచెడి దింతే ॥ఒక్క॥

నమ్మతించు జీవుఁడా సంసార మొకజాడ గాదు
టి పొద్దొక జాడ పెనచు నింతే
యిమ్ముల శ్రీవెంకటేశుఁ డితనిమూలమే యింతా
నెమ్మిఁ దానే గతి యంటే నిత్యమవు నింతే ॥ఒక్క॥ 325

00-వ రేకు. శంకరాభరణం

శతాపరాధములు సహస్రదండన లేదు
గతి నీవని వుండఁగ కావకుండరాదు ॥పల్లవి॥

తలఁచి నీకు మొక్కఁగా దయఁజూడ కుండరాదు
కొలిచి బంట ననఁగా కోపించరాదు
నిలిచి భయహస్తుఁడనై నీయెదుట దైన్యమే
పలుకఁగఁ గావకుండఁ బాడి గాదు నీకు ॥తలఁ॥

శరణు చొరఁగ నీకు సారె నాజ్ఞ వెట్టరాదు
నరిఁ బూరి గరవఁగ చంపరాదు
అరయ జగద్ద్రోహి నౌదు నైనా నీనామము
గరిమె నుచ్చరించఁగఁ గరఁగక పోదు ॥తలఁ॥

దిక్కు నీవని నమ్మఁగా దిగవిడువఁగరాదు
యెక్కువ నీలెంకఁగాఁగా యేమనరాదు
తక్కక శ్రీవెంకటేశ తప్పులెల్లాఁ జేసి వచ్చి
యిక్కడ నీదాసి నైతి నికఁ దోయరాదు ॥తలఁ॥ 326

పాడి

ఎదుట నెవ్వరు లేరు యింతా విష్ణుమయమే
వదలక హరిదాసవర్గ మైనవారికి ॥పల్లవి॥

ముంచిననారాయణమూర్తులే యీజగ మెల్ల
అంచితనామములే యీయక్షరా లెల్లా
పంచుకొన్న శ్రీహరిప్రసాద మీరుచు లెల్లా
తెంచి వేసి మేలు దాఁ దెలిసేటివారికి ॥ఎదు॥

చేరిపారేటినదులు శ్రీపాదతీర్థమే
ధారపుయీభూమి యితనిపాదరేణువే
సారపుఁగర్మములు కేశవునికైంకర్యములే
ధీరులై వివేకించి తెలిసేటివారికి ॥ఎదు॥

చిత్తములో భావ మెల్లా శ్రీవేంకటేశుఁడే
హత్తినప్రకృతి యెల్లా నాతనిమాయే
మత్తిలి యీతనికంటే మరి లే దితరములు
తిత్తిదేహపుబ్రదుకు తెలిసేటివారికి ||ఎదు|| 327

లలిత

ఏల మోసపోయిరో కో యెంచి యీకాలపువారు
బాలకృష్ణునిబంట్లై బ్రదుకవద్దా ||పల్లవి||

పసులఁ గాచేవాని బ్రహ్మ నుతించె నంటేను
దెసలదేవుఁడే యని తెలియవద్దా
సిసువు గోవర్ధనాద్రి చేతఁ బట్టి యెత్తె నంటే
కొస రీతనిపాదాలే కొలువవద్దా ||ఏల||

నరునికి విశ్వరూపు నున్నతిఁ జూపె నంటేను
నరహరి యితఁడని నమ్మవద్దా
పరగఁ జక్రముచేత బాణుని నఱకె నంటే
సొరిదీతని శరణు చొఱవద్దా ||ఏల||

అందరు సురలలోన నగ్రపూజ గొన్నప్పుడే
చెంది యీతనికృపకుఁ జేరవద్దా
అంది శ్రీవేంకటేశుఁ డట్టె ద్రిష్టదైవ మంటే
విందులఁ బరులసేవ విడువవద్దా ||ఏల|| 328

శుద్ధవసంతం

ఇంతటిదైవమవు మాకు నిటు నీవు గలుగఁగ
యెంతవారమో భాగ్య మేమి చెప్పే దింకను ||పల్లవి||

తలకొని వొకకొంతధనము గనినవాఁడు
వెల లేనిగర్వముతో విఱ్ఱవీఁగీని
బలువుతో వొకరాజుఁ బట్టి కొలిచినవాఁడు
సలిగెతో నా కెవ్వరు సరి యనీని ॥ఇంత॥

వింతగా నొకపరుసవేది చేతఁ గలవాఁడు
యెంతవారిఁ గైకోఁడు యెక్కుడంటాను
పొంత నొకమంత్రము పంపు సేయించుకొనేవాఁడు
అంతటికి గురుఁడంటా నని మురిసీని ॥ఇంత॥

యెగువ నొకదుర్గము నెక్కుక యేలేవాఁడు
పగవారిఁ గైకొనక బలువయ్యీని
అగపడి శ్రీవెంకటాద్రిమీఁద నున్ననిన్నుఁ
దగ నమ్మికట్టివాఁడ ధన్యుఁడ నేను ॥ఇంత॥ 329

బౌళి

సుఖమును దుఃఖమును జోడుకోడెలు
అఖిలముఁ గన్నవారు అడ్డమాడ రెపుడు ॥పల్లవి॥

యెందాఁకా సంసార మెనసి తాఁ జేసేను
అందాఁకా లంపటము లవి వోవు
కందువ జీవుఁడు భూమిఁ గాయ మెన్నాళ్ళు మోఁచె
అందుకొన్నతనలోని యాసలూఁ బోవు ॥సుఖ॥

అప్పటి దనకు లోలో ఆఁకలెంత గలిగినా
తప్పక అందుకుఁ దగ దాహముఁ బోదు
అప్పు దనమీఁద మోచి అదె యెన్నాళ్ళు వుండే
ముప్పిరి వడ్డీ వారక మూలనుండినాఁ బోదు ॥సుఖ॥

దైవముపై భక్తి లేక తనకు నెన్నాళ్ళుండే
దావతి కర్మపుపాటు తనకుఁ బోదు
శ్రీవెంకటేశ్వరునిసేవ దన కెప్పు డబ్బె
వోవరినందరిమేలు వొల్లనన్నాఁ బోదు ॥సుఖ॥ 330

సాళంగం

మొఱ వెట్టెద మీకు మొగసాలవాకిటను
మఱఁగు చొచ్చితి మీకు మముఁ గావరో ॥పల్లవి॥

యేపున మన సనియెటిమా పెంపుడు లేడు
పాప మనేయడవిఁ బడినది
రావున హరికింకరపు వేటకాండ్లాల
పైపైని మా కింకఁ బట్టియ్యరో ॥మొఱ॥

అంచెల మావిజ్ఞాన మనెడి కామధేనువు
పంచేంద్రియపుఁ గొంపఁ బడినది
మించి వైకుంఠాన కేఁగే మేటితెరువరులాల
దించక యెత్తెత్తి వెళ్లఁదియ్యరో ॥మొఱ॥

అందనే మోహాంధకార మనెడిమాదిగ్గజము
దండిమీఁదయునెటి వోఁదానఁ బడెను
నిండి శ్రీవెంకటేశుఁ డనేటిమావటీనిచేత
గండికర్మపుకంభానఁ గట్టించరో ॥మొఱ॥ 331

సూచికలు ౧

సంకీర్తన రాగముల అకారాది సూచి

అ

సంకీర్తనల అకారాది సూచిక.